

Addiko Bank

Godišnji izvještaj za 2020. godinu

Addiko Bank AD Podgorica

Godišnji izvještaj za 2020. godinu

Finansijski izvještaji	
Izvještaj nezavisnog revizora	1
I. Bilans uspjeha	7
II. Bilans stanja	8
III. Izvještaj o promjenama na kapitalu	9
IV. Izvještaj o tokovima gotovine	10
V. Napomene uz finansijske izvještaje	11
Izvještaj Uprave	101

ADDIKO BANKA A.D., PODGORICA

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI
31. DECEMBAR 2020. GODINE i
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

SADRŽAJ

	Page
Izvještaj nezavisnog revizora	1
Finansijski izvještaji	
Bilans uspjeha	7
Bilans stanja	8
Izvještaj o promjenama na kapitala	9
Izvještaj o tokovima gotovine	10
Napomene uz finansijske izvještaje	11

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strane 7 do 101) Addiko Banke AD Podgorica, (u daljem tekstu „Banka”), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2020. godine, bilans uspjeha, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za period od 01. januara do 31. decembra 2020. godine, kao i napomene uz finansijske izvještaje koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2020. godine, rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za period od 01. januara do 31. decembra 2020. godine, u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne Banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku izvještaja koji je naslovjen Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i u formirajući našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

(nastavlja se)

Deloitte se odnosi na jedno ili više lica Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), njegovu globalnu mrežu društava članova i njihove povezane entitete (zajedno: „Deloitte organizacija“). DTTL (takođe pod nazivom: „Deloitte Global“) i sva njegova društva članovi i povezana lica predstavljaju pravno zasebne i samostalne entitete, koji jedni prema drugima ne mogu biti obavezani niti odgovorni u odnosu na treća lica. DTTL i svako DTTL društvo član i povezani entitet odgovora samo za svoja djela i propuste, i nije odgovoran za postupke drugih. Deloitte ne pruža usluge klijentima. Za više informacija, molimo vas posjetite <https://www2.deloitte.com/me/en>.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica (nastavak)****Ključna revizijska pitanja (nastavak)**

Za računovodstvene politike vidjeti napomenu 2.2 Korišćenje procjenjivanja; 2.2.1 Obezvređenje bilanske aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama; 3.5 Finansijski instrumenti i 3.6 Računovodstvene teme povezane sa COVID-19. Za dodatne informacije vezane uz identifikovano ključno revizijsko pitanje, vidjeti napomene 4.4 i 14 finansijskih izvještaja.

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizorska procedura
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od klijenata	
<p>Kreditni rizik jedan je od najvažnijih finansijskih rizika kojima je Banka izložena u svome poslovanju. Utvrđivanje odgovarajućih metoda i modela za mjerjenje i upravljanje kreditnim rizikom od strane Uprave zato predstavlja jedno od najvažnijih područja pri očuvanju kapitala Banke. Kao dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, određivanje odgovarajućih metoda i modela za mjerjenje i upravljanje umanjenjem vrijednosti (rezervacija) za očekivane kreditne gubitke predstavlja jedno od ključnih razmatranja za Upravu.</p> <p>Pri određivanju trenutka i iznosa rezervacija za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od klijenata, Uprava Banke koristi značajnu procjenu u pogledu sljedećih područja:</p> <ul style="list-style-type: none">• Korišćenje istorijskih podataka u procesu određivanja rizičnih parametara;• Procjena kreditnog rizika vezanog za izloženost;• Procjena raspodjele po fazama;• Procjena naknadnih promjena unutar kreditnog rizika u svrhu utvrđivanja statusa značajnog pogoršanja kreditnog rizika, što rezultira promjenom faze kreditnog rizika i potrebnim mjerjenjem očekivanih kreditnih gubitaka tokom vijeka trajanja;• Procjena podataka koji se odnose na buduće događaje, uključujući uticaj COVID-19 pandemije;• Očekivani budući novčani tokovi iz poslovanja;• Vrednovanje kolaterala i procjena razdoblja realizacije.	<p>Kako bismo odgovorili na rizike povezane s rezervacijama za očekivane kreditne gubitke po zajmovima i potraživanjima od komitenata, identifikovane kao ključno revizijsko pitanje, dizajnirali smo revizorske postupke koji su nam omogućili pribavljanje neophodnih primjerenih revizorskih dokaza za naš zaključak o tom pitanju.</p> <p>Sproveli smo sljedeće revizorske postupke s obzirom na područje zajmova i potraživanja od komitenata:</p> <ul style="list-style-type: none">• Pregled i provjera metodologije Banke za priznavanje rezervacija za očekivane kreditne gubitke i poređenje iste sa zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9: <i>Finansijski instrumenti</i> u okviru zakonskog okvira izvještavanja;• Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrol uspostavljenih od strane Uprave u procesu mjerjenja rezervacija za očekivane kreditne gubitke, uključujući korišćene aplikacije i alate informacione tehnologije;• Procjena adekvatnosti dizajna i provjera implementacije identifikovanih internih kontrol relevantnih za proces mjerjenja rezervacija za očekivane kreditne gubitke;• Testiranje operativne efikasnosti identifikovanih relevantnih internih kontrol;• Ocjenjivanje kvaliteta istorijskih podataka korišćenih u određivanju rizičnih parametara.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica (nastavak)***Ključna revizijska pitanja (nastavak)*

Ključno revizijsko pitanje	Odgovarajuća revizorska procedura
Umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od klijenata	
Budući da određivanje odgovarajućih rezervacija za očekivane kreditne gubitke po zajmovima i potraživanjima zahtijeva korištenje složenih modela (zavisnih i o elementima informacionog sistema) i značajne procjene Uprave, proces mjerena očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen potencijalnoj pristrasnosti Uprave. Navedene činjenice naveli su nas da zaključimo da bi rezervacije za očekivane kreditne gubitke po zajmovima i potraživanjima od komitenata, koje se priznaju u skladu sa zakonskim zahtjevima za računovodstvo banaka u Crnoj Gori, trebale biti ključno revizijsko pitanje tokom naše revizije finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2020. godine.	<ul style="list-style-type: none">• Sproveđenje dokaznog testiranja nad priznavanjem i mjerenjem rezervacija za očekivane kreditne gubitke na odabranom uzorku zajmova i potraživanja raspoređenih u Fazu 1, Fazu 2 i onih u Fazi 3 kreditnog rizika koji se procjenjuju opšim pristupom, s naglaskom na:<ol style="list-style-type: none">i. Modele koji se primjenjuju u postupku određenja faze kreditnog rizika te prelaze između faza kreditnog rizika;ii. Prepostavke koje Uprava koristi u modelima mjerena očekivanog kreditnog gubitka;iii. Kriterijume koji se koriste za utvrđivanje značajnog pogoršanja kreditnog rizika, uključujući uticaj COVIDa-19;iv. Prepostavke koje se primjenjuju za obračun vjerovatnoće neispunjavanja obaveze;v. Metode primjenjene za obračun gubitka u slučaju neispunjenja obaveze;vi. Metode primjenjene za uključivanje podataka koji se odnose na buduće događaje, uključujući uticaj COVIDa-19;vii. Ponovno obračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka na odabranom uzorku.• Sproveđenje dokaznog testiranja nad priznavanjem i mjerenjem rezervacija za očekivane kreditne gubitke na odabranom uzorku pojedinačno procijenjenih neprihodujućih zajmova i potraživanja, raspoređenih u Fazu 3 kreditnog rizika, koje je uključivalo:<ol style="list-style-type: none">i. Ocjenu finansijskog položaja i uspješnosti komitenta prema najnovijim kreditnim izvještajima i dostupnim informacijama;ii. Ocjenu procjena i prepostavki primjenjenih u obračunu i mjerenu očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja, uzimajući u obzir utvrđeno finansijsko stanje i uspješnost komitenta u trenutnom ekonomskom okruženju pogodjenom COVIDom-19;iii. Pregled i ocjenu procijenjenih očekivanih novčanih tokova iz vrijednosti kolaterala i procijenjenog razdoblja realizacije.• Analizu izloženosti kojima je odobren moratorijum i uslova za isti, uzimajući u obzir regulatorne smjernice;• Ocjena primjerenosti prelaza po fazama i alokacije izloženosti kojima je odobren moratorijum.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)**Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica (nastavak)*****Ostala pitanja***

Reviziju finansijskih izvještaja Banke za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine je obavio drugi revizor koji je u svom izvještaju nezavisnog revizora od 16. marta 2020. godine izrazio pozitivno mišljenje.

Ostale informacije u Godišnjem izvještaju Banke

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Osim finansijskih izvještaja i izvještaja nezavisnog revizora, Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnjem izvještaju koji čine Izvještaj Uprave i Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Naše mišljenje o finansijskim izvještajima ne obuhvata ostale informacije koje sadrže Izvještaj Uprave i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izvještaja, naša je odgovornost da pročitamo ostale informacije i, u toku sprovođenja toga, razmotrimo jesu li ostale informacije značajno nekonistentne sa finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim tokom revizije ili se drugačije ispostavi da su značajno pogrešno prikazani.

U vezi sa Izvještajem Uprave i Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo i procedure propisane Zakonom o računovodstvu. Procedure uključuju provjeru da li Izvještaj Uprave sadrži potrebna objelodanjivanja iz Člana 11. Zakona o računovodstvu kao i da li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sadrži informacije iz člana 14. Zakona o računovodstvu.

Na osnovu sprovedenih procedura, u mjeri u kojoj smo u mogućnosti da procijenimo, izvještavamo da:

1. su informacije u priloženom Izvještaju Uprave za period od 01. januara do 31. decembra 2020. godine usklađene, u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima;
2. je priloženi Izvještaj Uprave za period od 01. januara do 31. decembra 2020. godine pripremljen u skladu sa Članom 11. Zakona o računovodstvu;
3. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za period od 01. januara do 31. decembra 2020. godine pripremljena u skladu sa Članom 14. Zakona o računovodstvu i usklađena u svim materijalno bitnim pokazateljima, sa priloženim finansijskim izvještajima.

Dodatno, na bazi poznavanja i razumijevanja poslovanja Banke i njenog okruženja stečenog tokom revizije finansijskih izvještaja, dužni smo da izvještavamo ukoliko smo ustanovili da postoje materijalne greške u Izvještaju Uprave i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Sa tim u vezi nemamo ništa da izvještavamo.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne izvještaje, nastale uslijed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, objelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Banke.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je sticanje uvjeravanja u razumnoj mjeri o tome da finansijski izvještaji, uzeti u cjelini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale uslijed kriminalne radnje ili greške i izdavanje izvještaja revizora koji sadrži naše mišljenje. Uvjerenje u razumnoj mjeri označava visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori uvijek otkriti materijalno pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu uslijed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao dio revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije primjenljivim u Crnoj Gori mi primjenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih uslijed kriminalne radnje ili greške, osmišljavanje i obavljanje revizijskih postupaka koji su prikladni za te rizike, i pribavljanje dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbijede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje neće biti identifikovani veći je nego za pogrešne iskaze nastale uslijed greške, zato što kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaze interne kontrole,
- stičemo razumijevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Banke,
- vršimo procjenu primijenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo,
- donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane Rukovodstva kao računovodstvene osnove i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, o tome da li postoji materijalno značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na objelodanjivanja u vezi sa navedenim u finansijskim izvještajima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikkujemo svoje mišljenje. Naši zaključci zasnivaju se na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili okolnosti mogu dovesti do prestanka poslovanja Banke u skladu sa načelom stalnosti poslovanja,
- vršimo procjenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izvještajima osnovne transakcije i događaji prikazani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vremenski raspored revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke u sistemu internih kontrola koje smo identifikovali tokom revizije.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (nastavak)

Odboru direktora i akcionarima Addiko Banke AD Podgorica (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavijestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se prepostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrđimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Rukovodeći partner za reviziju koja je rezultirala izvještajem nezavisnog revizora je Verica Najdanović.

Olivera Andrijašević, Ovlašćeni zastupnik

Deloitte d.o.o. Podgorica
22. mart 2021. godine

Verica Najdanović, Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA
Na dan 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	2020.	2019.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5a	13.008	13.954
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1, 5b	(2.479)	(3.113)
NETO PRIHODI OD KAMATA		10.529	10.841
Prihodi od naknada i provizija	3.1, 7a	2.746	3.451
Rashodi naknada i provizija	3.1, 7b	(1.732)	(1.962)
NETO PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA		1.014	1.489
Neto dobici od kursnih razlika	3.2, 8	161	280
Neto dobitak/(gubitak) po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine	10c	(223)	2
Ostali prihodi	10a	2.493	321
Troškovi zaposlenih	3.10, 9	(4.138)	(4.485)
Troškovi amortizacije	3.7, 9	(1.001)	(430)
Opšti i administrativni troškovi	9	(3.965)	(4.653)
Neto dobici/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata		(106)	-
Neto rashod po osnovu obezvrijedeđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspeha	3.5, 6	(966)	70
Troškovi rezervisanja	3.5, 6	(610)	(124)
Ostali rashodi	10b	(63)	58
DOBITAK PRIJE OPOREZIVANJA		3.125	3.369
Porez na dobit	3.3,11	-	-
NETO PROFIT		3.125	3.369

Napomene na stranama 11 do 101 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 22. marta 2021. godine

 Christoph Schoen
 Glavni izvršni direktor

 Rade Bajić
 Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije

 Boris Čabrilović
 Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje

Addiko Bank
 Addiko Bank AD Podgorica

BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama EUR)

	Napomene	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4, 12	30.785	33.967
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti		173.149	188.687
Krediti i potraživanja od banaka	3.5, 13	4.014	4.748
Krediti i potraživanja od klijenata	3.5, 14	168.858	183.643
Ostala finansijska sredstva	19b	277	296
Finansijska sredstva koja se drže po fer vrijednosti		24	5
Ostala finansijska sredstva		24	5
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.7, 15, 16	1.410	1.105
Nematerijalna sredstva	3.7, 17	2.281	1.754
Tekuća poreska sredstva	18	1.597	1
Ostala sredstva	19a	2.223	1.812
UKUPNA SREDSTVA		211.469	227.331
OBAVEZE			
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti		173.686	192.797
Depoziti klijenata	20	156.932	170.722
Krediti banaka i centralnih banaka	3.9, 21a	3.503	5.012
Krediti klijenata koji nijesu banke	3.9, 21b	13.251	17.063
Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja		49	35
Ostale finansijske obaveze		49	35
Rezerve	3.5, 3.10, 22	1.151	1.578
Ostale obaveze	23	3.346	2.762
Subordinisani dugovi	24	5.502	5.502
UKUPNE OBAVEZE		183.734	202.674
KAPITAL			
Akcijski kapital	3.12, 25a	125.100	125.100
Gubitak iz prethodnih godina		(100.564)	(103.886)
Dobit tekuće godine		3.125	3.369
Ostale rezerve	25b	74	74
UKUPAN KAPITAL		27.735	24.657
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		211.469	227.331
VANBILANSNA EVIDENCIJA	3.13, 26	334.490	333.117

Napomene na stranama 11 do 101 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 22. marta 2021. godine

Christoph Schoen
Glavni izvršni direktor

Rade Bajić
Izvršni direktor za poslove upravljanja
rizicima i finansije

Boris Čabrilović
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine
(U hiljadama EUR)

	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Akumulirani gubitak	Ukupno
Stanje, 01. januar 2019. godine	125.100	74	(103.886)	21.288
Dobit tekuće godine	-	-	3.369	3.369
Stanje, 31. decembar 2019. godine	125.100	74	(100.517)	24.657
Implementacija MSFI16 počev od 1.1.2020.	-	-	(47)	(47)
Korigovano stanje, 01. januar 2020. godine	125.100	74	(100.564)	24.610
Dobit tekuće godine	-	-	3.125	3.125
Stanje, 31. decembar 2020. godine	125.100	74	(97.439)	27.735

Napomene na stranama 11 do 101 čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Podgorica, 22. marta 2021. godine

Christoph Schoen
Glavni izvršni direktor

Rade Bajic
Izvršni direktor za poslove
upravljanja rizicima i finansije

Boris Čabrilović
Direktor Odjeljenja za
računovodstvo i izvještavanje

Addiko Bank

Addiko Bank AD Podgorica

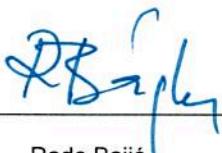
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2020. godine

(U hiljadama EUR)

	2020.	2019.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	13.109	14.237
Odlivi po osnovu kamata i slični rashodi	(2.622)	(3.270)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	2.988	3.975
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(1.732)	(1.962)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(8.272)	(8.574)
Povećanje/smanjenje kredita i ostale aktive	13.045	(353)
Prilivi/odlivi po osnovu depozita i ostalih obaveza	(14.315)	(16.476)
Plaćeni porezi	(455)	(381)
Ostali prilivi	709	327
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	2.455	(12.477)
GOTOVINSKI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Kupovina nekretnina, postrojenja i opreme	(149)	102
Kupovina nematerijalnih sredstava	(1.060)	(834)
Državni zapisi i obveznice	-	-
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	(1.209)	(732)
TOKOVI GOTOVINE IZ FINANSIJSKIH AKTIVNOSTI		
Povećanje pozajmljenih sredstava	(5.312)	2.625
Neto (odliv)/priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	(5.312)	2.625
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	161	280
Neto (smanjenje)/povećanje gotovine i gotovinskih ekvivalenta	(3.905)	(10.304)
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	38.729	49.033
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	34.824	38.729

Napomene na stranama 11 do 101 čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Podgorica, 22. marta 2021. godine

		
Christoph Schoen Glavni izvršni direktor	Rade Bajić Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije	Boris Čabrić Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izveštavanje

Addiko Bank
Addiko Bank AD Podgorica

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE

Addiko bank AD Podgorica (u daljem tekstu „Banke“) posluje u Crnoj Gori pod datim imenom od 11. jula 2016. godine i to promjenom imena prethodne banke Hypo Alpe-Adria-Bank AD, Podgorica, čija je promjena registrovana u Centralnom registru privrednih subjekata.

Hypo Alpe-Adria-Bank AD Podgorica osnovana je 6. decembra 2005. godine, Ugovorom o osnivanju banke, od strane Hypo Alpe-Adria-Bank International AG (sa 99% učešća u vlasništvu Banke) i Hypo Alpe-Adria-Leasing d.o.o. Podgorica kao akcionarsko društvo na neodređeno vrijeme, radi obavljanja bankarskih poslova.

Centralna banka Crne Gore je 29. decembra 2005. godine izdala odobrenje za rad Banke Rješenjem br. 0101-377/17-6. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Banka je dana 21. februara 2006. godine upisana u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici pod registracionim brojem 4-0215615/001.

Aktivnost Banke uključuje kreditne, depozitne i garancijske poslove, kao i poslove unutrašnjeg platnog prometa i poslove platnog prometa sa inostranstvom, depo poslove, usluge čuvanja u sefovima, izdavanje, obradu i evidentiranje platnih instrumenata (kreditne kartice).

Sjedište Banke je u Podgorici, Bulevar Džordža Vašingtona 98.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banku čini Centrala i 3 ekspoziture u Podgorici, a takođe dodatno i ekspoziture u Herceg Novom, Bijelom Polju, Nikšiću, Baru, Pljevljima, Kotoru, Budvi i Tivtu.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka ima 176 zaposlenih radnika (31. decembra 2019. godine: 168 zaposlenih).

Banka je članica Addiko Bank AG grupe, sa sjedištem u Beču, Austrija.

Članovi Odbora direktora Banke, na dan 31. decembra 2020. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Mirko Španović	Predsjednik Odbora direktora
Henning Giesecke	Zamjenik Predsjednika Odbora direktora
Zoran Vojnović	Član Odbora direktora
Belma Sekavić Bandić	Član Odbora direktora
Ivan Jandrić	Član Odbora direktora

Članovi Odbora za reviziju, na dan 31. decembra 2020. godine, su:

Ime i prezime	Funkcija
Zoran Vojnović	Predsjednik
Andrea Castellarin	Član
Andrej Treven	Član

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE BANKE (nastavak)

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO), na dan 31. decembra 2020 godine, su:

1. Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijskim rizicima/ **Rade Bajić**, predsedavajući
2. Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju/ **Christoph Schoen**, član
3. Izvršni direktor za komercijalne poslove/ **Miloš Miketić**, član
4. Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama (Financial Controlling&BSM)/ / **Milena Bevenja**, član
5. Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima (Risk Controlling)/ **Biljana Vujović**, član
6. Direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima (Corporate & SME Banking)/ ---
7. Direktor Sektora za prodaju proizvoda na malo (Retail Banking)/Rukovodilac Odjeljenja za razvoj proizvoda (Product development and bankassurance department)/ **Ognjen Mijušković**, član
8. Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje (Accounting & Reporting)/ **Boris Čabriło**, član
9. Viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu (BSM & Treasury)/ **Nina Mudreša**, član

Na dan 31. decembra 2020. godine, Glavni izvršni direktor Addiko Bank AD, Podgorica, je gospodin Christoph Schoen.

Direktor Službe interne revizije Addiko Bank AD, Podgorica, je gospođa Aneta Kustudić Vujković.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnova za sastavljanje finansijskih iskaza

Banka sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG“ br. 52/16) i odlukama Centralne banke Crne Gore koje regulišu finansijsko izvještavanje banaka. Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih iskaza banaka („Sl. list CG“ br. 15/12 i 18/13, 24/18).

Prilikom sastavljanja ovih finansijskih iskaza Banka je primijenila politike koje su u skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, ali koji se u formatu prezentacije finansijskih iskaza razlikuju od zahtjeva Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenljivih na dan 31. decembra 2020. godine.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu Crne Gore, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MRS i MSFI zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevodi su objavljeni za dio MRS koji su u primjeni od 1. januara 2009. godine, odnosno dio MSFI u primjeni od 1. januara 2013. godine, te MSFI 9 koji je u primjeni od 1. januara 2018. godine a koji obuhvataju samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Dodatno, navedeni prevod ne sadrži prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja.

Imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Banke, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS i ne mogu se tretirati kao finansijski iskazi sastavljeni u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski iskazi Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koja je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u hiljadama EUR.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda (napomena 3). Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza i najvećim dijelom se odnose na: procjene iznosa ispravke vrijednosti po kreditima i kamataima, ispravke vrijednosti za depozite kod drugih banaka, ispravke vrijednosti za trajne uloge i vanbilansne stavke. Stvarna vrijednost sredstava i obaveza može da odstupa od vrijednosti koja je procijenjena na ovaj način.

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će vrijednosti sredstava i obaveza, iskazanih u finansijskim iskazima, imati u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju na istorijskom iskustvu i drugim relevantnim faktorima.

Banka na mjesечnom nivou vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvredjivanja potraživanja, te vrši klasifikaciju stavki aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku u odgovarajuće klasifikacione grupe, u skladu sa usvojenom metodologijom uskladenom sa zahtjevima MSFI 9. Klasifikacione grupe pokazuju stepen izloženosti kreditnom riziku. U tom procesu, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje u procijenjenim budućim novčanim tokovima od kreditnog portfolija na pojedinačnom nivou izloženosti ili na grupnom nivou (kad ne postoje objektivni dokazi o obezvredjenu ili izloženost pojedinačno nije značajna). Procijenjeni iznos obezvredjivanja vrijednosti stavki aktive i vanbilansa se priznaje u bilansu uspjeha Banke.

2.2.1. Obezvredjenje bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stawkama

Kriterijumi za klasifikaciju uključuju procjenu kreditne sposobnosti dužnika, urednost dužnika u izmirivanju obaveza, procjenu kvaliteta kolateralna i procjenu drugih relevantnih faktora. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, ali stvari rezultati mogu odstupati od procjena. Rukovodstvo koristi stope rezervisanja utvrđene internim razvijenom metodologijom za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika. Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa rezervisanja u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore objelodanjeni su u Napomeni 3.5, kao i detaljnije u Napomeni 4.4.

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj (fer) vrijednosti aktive ili pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije, kao i kada se pravična (fer) vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti. Ipak, treba istaći da ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje kredita i ostale finansijske aktive ili pasive, pošto zvanične tržišne informacije nijesu u svakom trenutku raspoložive. S toga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi. Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima, najvjerojatnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

2.2.2. Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se dobija na osnovu objavljene tržišne cijene na datum odmjeravanja.

Određivanje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza za koje ne postoji uočljiva tržišna cijena zahtijeva korišćenje različitih tehniku vrednovanja. Iako tehniku vrednovanja u dobroj mjeri odražavaju tržišne uslove na dan odmjeravanja, isti se ipak mogu razlikovati od tržišnih uslova prije i poslije toga dana.

Za finansijske instrumente kojima se ne trguje često i koji imaju nisku cjenovnu transparentnost, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva određene stepene varijacije u procjenjivanju koji zavise od likvidnosti, koncentracije, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnih pretpostavki i ostalih rizika koji utiču na određeni instrument. Promjena procjena tih faktora bi mogla uticati na prikazanu fer vrijednost finansijskih instrumenata.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (nastavak)

2.2. Korišćenje procjenjivanja (nastavak)

2.2.3. Dugoročne naknade zaposlenima

Trošak dugoročnih beneficija zaposlenih određen je na osnovu aktuarskog obračuna, uz primjenu aktuarskih pretpostavki: diskontna stopa, budući rast plata u skladu sa stopom inflacije i napredovanja, i rast plata po osnovu minulog rada, kao i promjene u broju zaposlenih koji stiču pravo za isplatu otpremnine. S obzirom na dugoročnu prirodu ovih planova, procjene su predmet značajne neizvjesnosti.

2.2.4. Korisni vijek trajanja nematerijalne imovine, nekretnina i opreme

Banka vrši pregled vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina i opreme u svakom periodu godišnjeg izvještavanja.

2.2.5. Sudski sporovi

Rukovodstvo Banke vrši procjenu iznosa rezervisanja za odliv sredstava po osnovu sudskih sporova na bazi procjene vjerovatnoće da će do odliva sredstava zaista doći prema ugovorenoj ili zakonskoj obavezi iz prošlih perioda.

2.3. Koncept nastavka poslovanja

Finansijski iskazi Banke za 2020. godinu sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka je iskazala pokazatelj adekvatnosti kapitala u visini od 17,28%, što je znatno iznad propisanog limita od 10%.

Imajući u vidu solidnu kapitalnu bazu i stanje likvidnosti, menadžment Banke smatra da ovi finansijski iskazi mogu biti sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja koji podrazumijeva nastavak redovnih poslovnih aktivnosti u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda uz primjenu efektivne kamatne stope koja se utvrđuje u trenutku početnog priznavanja finansijskog sredstva/obaveze.

Metod efektivne kamatne stope je metod kojim se računaju troškovi otplate finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza, kao i troškovi dodjeljivanja prihoda ili rashoda od kamata u određenom periodu. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskonтуje procijenjena buduća plaćanja ili primanja kroz očekivani životni vijek finansijskog instrumenta ili, kada je to prikladno, u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza. Kada se računa efektivna kamatna stopa, Banka procjenjuje novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskog instrumenta, ali ne uzima u obzir buduće kreditne gubitke. Kalkulacija uključuje sve naknade i iznose plaćene ili primljene između dvije ugovorne strane koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, troškove transakcija i sve druge premije ili diskonte. Kamate se priznaju na vremenskoj osnovi tako da visina kamate zavisi od protoka vremena.

Banka ostvaruje prihode i rashode kamate iz poslovanja sa Centralnom bankom, domaćim i stranim bankama i pravnim i fizičkim licima.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.1. Priznavanje prihoda i rashoda po osnovu kamata i naknada (nastavak)

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda i rashoda od kamata. Naknade za odobravanje kredita se obračunavaju i naplaćuju jednokratno i knjiže se kao odloženi prihod, a priznaju se u prihode perioda u srazmjeri sa proteklim vremenom korišćenja kredita.

Prihodi po osnovu naknada za bankarske usluge i rashodi po osnovu naknada i provizija se utvrđuju u trenutku dospijeća za naplatu, odnosno kada su ostvareni.

Prihodi i rashodi od naknada uključuju i naknade za garancije i akreditive koje je Banka izdala u korist klijenata, naknade za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknade za posredničke i druge usluge koje Banka pruža. Rashode od naknada čine i rashodi naknada za uzete kredite, naknada za usluge obavljanja platnog prometa u zemlji i sa inostranstvom, naknada za usluge CBCG i drugih banaka.

3.2. Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza, koji je važio na dan poslovne promjene.

Monetarna sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po srednjem kursu utvrđenom na međubankarskom tržištu deviza koji je važio na taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna monetarnih pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dobici ili gubici po osnovu kursnih razlika.

Nemonetarne stavke odmjerene po istorijskom trošku u stranoj valuti, preračunate su u EUR po važećem kursu strane valute na dan transakcije.

Zvanični kursevi valuta koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja u EUR na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine bili su:

Devizni kursevi	31.12.2020	31.12.2019
USD	1,2281	1,1189
CHF	1,0857	1,0871
GBP	0,9031	0,8521

3.3. Porezi i doprinosi

3.3.1. Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list RCG“ br. 65/01, 12/02, 80/04, „Sl. list CG“ br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice. Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Banke iskazane u bilansu uspjeha, uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica.

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3.2. Odloženi porezi

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.3.3. Porezi, doprinosi i druge dažbine koje ne zavise od rezultata poslovanja

Porezi, doprinosi i druge dažbine koji ne zavise od rezultata poslovanja Banke uključuju poreze na imovinu, doprinosi na zarade koji padaju na teret poslodavca, kao i druge poreze, naknade i doprinose koji se plaćaju prema raznim državnim i lokalnim poreskim propisima.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčanice i kovanice u blagajni i bankomatima, sredstva na računu kod Centralne banke Crne Gore, sredstva na računima kod poslovnih banaka kao i ostala visoko likvidna finansijska aktiva sa dospijećem do tri mjeseca.

3.4.1. Obavezna rezerva

Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke („Sl. list CG” br. 73/15, 33/16, 15/17, 88/17 i 43/20) propisana je obaveza banaka da vrše izdvajanje obavezne rezerve na račun kod Centralne banke. U skladu sa ovom odlukom, obavezna rezerva se obračunava primjenom stope od:

- 5,5% - na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana;
- 4,5% - na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana;
- 5,5% - na depozite ugovorene sa ročnošću preko 365 dana, koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana.

Obračunatu obaveznu rezervu banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke u inostranstvu. Obavezna rezerva se obračunava i izdvaja jednom mjesечно u EUR.

Na 50% sredstava obavezne rezerve izdvojene po principu iz prethodnog paragrafa, Centralna banka plaća bankama mjesечно, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

3.5. Finansijski instrumenti

Prezentacija stavki u izvještaju o finansijskom stanju kao takvom, odražava prirodu finansijskih instrumenata. Iz tog razloga, klase su definisane prema onim stawkama u Bilansu stanja koje sadrže finansijske instrumente u skladu sa zahtjevima MSFI 9 Finansijski instrumenti.

Finansijski instrument je bilo koji ugovor koji uvećava vrijednost finansijske aktive jedne ugovorne strane i finansijske obaveze ili kapitalnog instrumenta druge ugovorne strane.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.1. Klasifikacija i mjerjenje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Na osnovu poslovnog modela i karakteristika novčanih tokova, MSFI 9 definiše tri osnovne kategorije za klasifikaciju finansijskih sredstava:

- Finansijsko sredstvo se mjeri po amortizovanoj vrijednosti samo ako je cilj poslovnog modela da se sredstvo drži radi naplate novčanih tokova, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice („SPPI kriterijum”);
- Finansijsko sredstvo se mjeri po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. *FVOCI*) ako se sredstvo drži u poslovnom modelu u kojem se imovina drži kako bi se naplatili ugovoreni novčani tokovi i da bi se imovina prodala, a ugovoreni novčani tokovi su isključivo naplata glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice (jednostavna karakteristika zajma);
- Finansijska sredstva koja ne ispunjavaju ove kriterijume se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (eng. *FVTPL*). Pored toga, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnog ugovora o finansijskom sredstvu. Takav finansijski instrument se procjenjuje u cijelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijski instrumenti se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za troškove transakcije koji se mogu direktno pripisati tim sredstvima (IFRS 9.5.1.). Krediti i pozajmice priznaju se kada se sredstva prenesu korisniku. Fer vrijednost finansijskog instrumenta pri inicijalnom priznavanju je obično cijena transakcije, to jest fer vrijednost date ili dobijene nadoknade (IFRS 9.B5.1.2A i IFRS 13). Međutim, ukoliko je dio dobijene ili date nadoknade različit od onoga priznatog kao finansijski instrument, Banka će računovodstveno odmjeravati taj instrument po fer vrijednosti. Na primer, fer vrijednost dugoročnog zajma ili potraživanja koje ne nosi kamatu može da se odmjeri po sadašnjoj vrijednosti svih budućih dobitaka u gotovini diskontovanim korišćenjem preovladavajućih tržišnih kamatnih stopa za slične instrumente sa sličnom kreditnom sposobnošću. Svaki dodatni pozajmljeni iznos je rashod ili smanjenje prihoda osim ukoliko se ne kvalificuje za priznavanje kao neka druga vrsta sredstva. Za ulaganja u vlasničke instrumente koji se ne drže za trgovanje, Banka može pri početnom priznavanju neopozivo odabrati da klasificuje instrumente po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (eng. *FVOCI*), pri čemu se sve naknadne promjene u fer vrijednosti priznaju u okviru ostalog ukupnog rezultata (eng. *OCI*). Ova klasifikacija se može primjeniti na svako pojedinačno ulaganje.

Prema MSFI 9, ugrađeni derivati više neće biti odvojeni od osnovnih ugovora o finansijskoj imovini. Finansijski instrument se procjenjuje u cijelosti i mjeri se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Promjene fer vrijednosti obaveza koje proizilaze iz promjena sopstvenog kreditnog rizika obaveze priznaju se kroz ostali ukupni rezultat, dok se preostali iznos promjene fer vrijednosti prikazuje kroz bilans uspjeha.

3.5.2. Utvrđivanje poslovnog modela

Sva finansijska sredstva trebaju biti raspoređena u jedan od poslovnih modela opisanih ispod. Takođe, pri inicijalnom priznavanju, za svako sredstvo treba da se utvrdi da li su ugovoreni novčani tokovi samo plaćanja glavnice i kamate (eng. SPPI test). Nakon toga finansijsko sredstvo treba da se svrsta u jednu od kategorija poslovnih modela:

- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova;
- Držanje imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje;
- Ostali poslovni modeli – finansijska aktiva koja se drži sa namjerom trgovine ili koja ne ispunjava kriterijume kategorija iznad.

U rijetkom slučaju da entitet promijeni svoj model upravljanja određenim finansijskim sredstvima, reklassifikacija svih sredstava na koje utiče promjena bi bila potrebna. Takve promjene ne vode do reklassifikacija ili izmjena finansijskih izvještaja prethodnih perioda. Prodaje zbog povećanja kreditnog rizika, prodaje blizu datuma isteka kredita ili sporadične prodaje koje su proizvod specifičnih događaja nisu u suprotnosti sa poslovnim modelom držanja imovine radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.3. Karakteristike ugovorenih novčanih tokova

Za potrebe procjene da li ugovoreni novčani tokovi predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate, „glavnica” se definiše kao fer vrijednost finansijskog sredstva prilikom početnog priznavanja. „Kamata” se definiše kao naknada za vremensku vrijednost novca, za kreditni rizik povezan sa neotplaćenim iznosom glavnice tokom određenog perioda, kao i za druge osnovne kreditne rizike i troškove kreditnog posla (npr. rizik likvidnosti i administrativni troškovi) i profitnu maržu.

Prilikom procjene da li su ugovoreni gotovinski tokovi isključivo plaćanja glavnice i kamate (eng. „SPPI”), Banka je razmatrala ugovorene uslove instrumenta i analizirala postojeći portfolio na osnovu kontrolne liste za kriterijume isključivog plaćanja glavnice i kamata. To podrazumijeva procjenu da li finansijsko sredstvo sadrži ugovornu odredbu koja može promjeniti vremenski period ili iznos ugovorenih novčanih tokova tako da ne ispunjava ovaj uslov imajući u vidu sljedeće: potencijalne događaje koji bi promjenili iznos ili vremenski okvir novčanih tokova, karakteristike zaduženosti, uslove prijevremene otplate ili produžetka perioda otplate, uslove koji ograničavaju potraživanja Banke za novčanim tokovima navedenih sredstava i karakteristika koje mijenjaju naknadu za vremensku vrijednost novca.

Posebna pažnja pri analizi se odnosila na jednostrane promjene marži i kamatnih stopa, klauzule o plaćanju unaprijed, ostala potencijalna plaćanja, projektno finansiranje i benchmark testovi. Uskladjenost sa SPPI testom se ocjenjuje na sljedeći način:

- Procjenom jednostranih promjena marži i kamatnih stopa, Banka je zaključila da prenos troškova vezanih za osnovni ugovor o pozajmici, klauzule napravljene da bi se održala stabilan profitna margina, i promjene kamatne stope odražavaju pogoršavanje kreditnog rejtinga ali nisu štetni sa stanovišta SPPI testa;
- Klauzule o plaćanju unaprijed, nisu štetni ukoliko iznos plaćen unaprijed odražava neplaćenu glavnicu, kamatu i naknadu povezanom sa prijevremenim vraćanjem kredita. Takva naknada mora biti manja od gubitka nastalog od kamatne marginе i gubitka nastalog od kamate;
- Ostala potencijalna plaćanja su tipično klauzule o ostalim poslovnim transakcijama. Naknada za neispunjerenje predstavlja povećani trošak za praćanje rizika ili nadoknadu za izgubljeni profit koji je povezan sa uzročnim događajem;
- Projektno finansiranje je procjenjeno u skladu sa činjenicom da li postoji povezanost sa učinkovitošću predmetnog poslovnog projekta. Ukoliko nema takve povezanosti i zajmoprimec ima dovoljno kapitala za projekat da apsorbuje gubitke prije nego što isti počnu da utiču na sposobnost plaćanja kredita, mogu proći SPPI test;
- Krediti sa varijabilnom kamatnom stopom mogu sadržati karakteristike kamatne neusklađenosti. Da bi se procijenilo da li je element vremenske vrijednosti novca značajno modifikovan, kvantitativni benchmark test treba da se uradi.

Kada se radi benchmark test, pri inicijalnom priznavanju, ugovorni nediskontovani tokovi gotovine finansijskog instrumenta su upoređeni sa tokom gotovine po benchmarku koji bi nastali da vremenska vrijednost novca nije modifikovana. Efekat modifikovane vremenske vrijednosti novca je razmatran u svakom izvještajnom periodu i kumulativno tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta. Benchmark test je baziran u rasponu razumnih scenarija. Prihvatljeni uporedni finansijski instrument je onaj sa jednakim kreditnim kvalitetom i sa istim ugovornim uslovima osim za modifikacije.

Ukoliko entitet zaključi da bi ugovorni (nediskontovani) tokovi gotovine mogli biti značajno drugačiji (prag od 10%) od (nediskontovanih) tokova gotovine po benchmarku, finansijsko sredstvo ne ispunjava kriterijume definisane po MSFI 9, član 4.1.2 (b) i 4.1.2A(b) i shodno tome ne može biti odmjeravan po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Tokom 2020. godine, nije bilo finansijskih instrumenata kod kojih je identifikovana kamatna neusklađenost što bi dovelo do odmjeravanja tih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. S obzirom na činjenicu da je u internim politikama Banke za odobravanje novih proizvoda definisana obaveza uskladjenosti sa SPPI testom, značajan broj finansijskih instrumenata sa gore pomenutim karakteristikama nije очekivan.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.4. Klasifikacija i odmjeravanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Umanjenje vrijednosti

MSFI 9 propisuje model „očekivanih kreditnih gubitaka“ (eng. ECL) za obračun umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata.

Prilikom primjene ECL modela koji uzima u obzir i informacije o budućim događajima, Addiko banka priznaje očekivani gubitak za svaki izvještajni datum kako bi reflektovala promjene u kreditnom riziku datog finansijskog sredstva. Umanjenje vrijednosti kroz model očekivanog gubitka bazira se na istorijskim, sadašnjim i prognozama o budućim događajima, samim tim uzima u obzir različita scenarija o događajima koji mogu da prouzrokuju kreditni gubitak u budućnosti.

Prema MSFI 9, očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta, se računaju kao očekivana sadašnja vrijednost gubitaka koji nastaju ako dužnici ne ispunе svoje obveze u određeno vrijeme tokom čitavog vijeka trajanja finansijskog instrumenta uz istovremeno razmatranje vjerovatnoće neispunjavanja obaveza kao i kreditnih gubitaka (gubitak zbog neispunjavanja obaveza).

3.5.5. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani gubitak se definiše kao razlika između tokova gotovine koji Banci pripadaju prema ugovornim uslovima finansijskog instrumenta i tokova gotovine koje Banka očekuje da će primiti (uzimajući u obzir vjerovatnoću nastanka statusa neizvršenja i očekivanu naplatu). Iako MSFI 9 uvodi ovaj zahtjev, isti ne propisuje detaljne metode i tehnike koje treba primijeniti.

Prilikom određivanja novčanih tokova koje banka očekuje da će primiti, Addiko banka koristi pristup marginalnih gubitaka, pri čemu se ukupan očekivani gubitak računa kao zbir marginalnih gubitaka koji se pojavljuju u svakom trenutku od datuma izvještavanja. Marginalni gubici proizlaze iz pojedinačnih parametara koji procjenjuju izloženosti i gubitke u slučaju neispunjavanja obaveza i uslovne vjerovatnoće neispunjavanja obaveza za svaki period. Očekivani kreditni gubici tokom perioda trajanja finansijskog instrumenta (eng. Lifetime ECL) računaju se posebno za različite scenarije, uzimajući u obzir sadašnje i prognozirane informacije o budućnosti. Ukupni očekivani kreditni gubici na kraju se ponderišu vjerovatnoćom pojedinačnih scenarija. Banka razmatra tri scenarija: osnovni scenario, optimistični scenario i pesimistični scenario, a povremeno se simuliraju i neki nepovoljniji scenariji kako bi se razumjela dinamika i potencijalni portfolio rizici (vidi poglavljje Informacije o budućim događajima).

Posmatrani period i primjenjeni parametri u izračunu ECL-a zavise od datuma dospijeća finansijskog instrumenta, MSFI 9 faze finansijskog instrumenta i primjenjenog makro scenarija. Za fazu 1 treba uzeti u obzir očekivani kreditni gubitak od jedne godine, dok se za faze 2 i 3 priznaje očekivani životni gubitak.

Procjena vjerovatnoće neizvršenja (eng. PD) su procjene na određeni datum, koje će se izračunati na osnovu statističkih modela rejtinga. Generalno, ovi modeli su prilagođeni različitim segmentima. Ovi statistički modeli uzimaju u obzir interne raspoložive kvantitativne i kvalitativne podatke. Tamo gde je dostupno, mogu se koristiti i podaci dobijeni sa tržišta/eksterni podaci.

Banka je odabrala pristup indirektnog modeliranja. Odnosno, iskorištena je postojeća Basel II metodologija kao polazna tačka i prilagođena na način da bude u potpunosti usaglašena sa MSFI-9 standardom. To uključuje uklanjanje bilo kakvog konzervativizma iz modela, uvrštavanje informacija o budućim događajima, kao i procjenu očekivane vjerovatnoće neizvršenja tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta (eng. Lifetime PD).

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.5. Obračun očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Izloženost u trenutku neizvršenja obaveza (eng. exposure at default - EAD) je procjena izloženosti, uključujući otplate glavnice i kamate i očekivana povlačenja za okvire i garancije. EAD je bruto knjigovodstvena vrijednost u trenutku diskontovana na sadašnju vrijednost na datum izvještavanja koristeći efektivnu kamatnu stopu. U slučajevima u kojima nisu definisana ugovorna dospijeća, primjenjuju se kvantitativni i/ili kvalitativni kriterijumi za određivanje strukturu novčanog toka (npr. Okviri).

Gubitak u trenutku neizvršenja obaveza (eng. LGD) je procjena ekonomskog gubitka pod uslovom neizvršenja obaveza. Za parametar LGD Banka primjenjuje internu razvijen empirijski model u segmentima sa statistički značajnim brojem klijenata u statusu neizvršenja obaveza. Za preostale segmente koristi se pojednostavljeni pristup. U okviru istog, Addiko banka koristi stručno utvrđene ukupne vrijednosti LGD-a u okviru MSFI 9 ECL obračuna. Te vrijednosti su internu uskladene, a vrše se kvalitativne i / ili kvantitativne provjere kako bi se osigurala adekvatnost procjene.

3.5.6. Znatno povećanje kreditnog rizika

Addiko banka obračunava očekivani kreditni gubitak za tri faze uslijed pogoršanja kreditnog kvaliteta u skladu sa MSFI 9 standardom. Naime, za fazu 1 obračunava se 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak, a za 2. i 3. fazu se priznaje očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta.

Faza 1 počinje u trenutku izdavanja finansijskog instrumenta, a 12-mjesečni očekivani kreditni gubitak se priznaje kao trošak. Za finansijske instrumente prihod od kamata se obračunava u odnosu na bruto knjigovodstvenu vrijednost. Osim ako se kreditni kvalitet datog instrumenta ne promijeni, isti tretman vrijedi do dospijeća.

Kada se utvrdi da je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, finansijski instrument će biti prenešen u fazu 2, a na bazi već definisanih kriterijuma (kao što je detaljnije opisano u nastavku). U tom trenutku obračunava se očekivani kreditni gubutak tokom životnog vijeka instrumenta, što rezultira značajnim povećanjem ispravki vrijednosti.

Faza 3 nastaje kada se kreditni kvalitet finansijskog instrumenta pogorša do tačke u kojoj nastaju kreditni gubici ili ako je sredstvo već obezvrijedeno u trenutku početnog priznavanja. Očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka instrumenta kontinuirano se primjenjuju za kredite u ovoj fazi, dok se prihod od kamata izračunava na bazi neto knjigovodstvene vrijednosti amortizovanog troška.

Banka će uzeti u obzir da je finansijski instrument u statusu neizvršenja kada:

- Se ne očekuje da će klijent ispuniti svoje kreditne obaveze u potpunosti, bez uzimanja u obzir prodaju kolateralu od strane Banke; ili
- Klijent kasni više od 90 dana sa plaćanjem materijalno značajnog iznosa.

Banka uključuje kvantitativne i kvalitativne informacije kako bi utvrdila da li je kreditni rizik nekog određenog finansijskog instrumenta značajno povećan u odnosu na početno priznavanje i samim tim klasifikovala finansijski instrument u fazu 2. Ovaj pristup je u skladu sa internim procesom upravljanja kreditnim rizikom. Kriterijumi za utvrđivanje da li se kreditni rizik značajno povećao zavisile od portfolia gdje je kao krajnja tačka priznavanja značajnog povećanja kreditnog rizika definisano kašnjenje preko 30 dana. Banka će odrediti dane kašnjenja računajući broj dana od najranijeg dana dospijeća za koji nije primljena puna isplata. Dodatno, klijenti kojima je banka odobrila posebne mjere uslijed finansijskih poteškoća (eng. Forborne) su predmet posebnog praćenja i kao takvi kvalifikovani u fazu 2. Ukoliko klijent ne ispoštuje dogovorene mjere biće kvalifikovan u fazu 3.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.6. Znatno povećanje kreditnog rizika (nastavak)

Dalji kvalitativni kriterijumi ranog upozoravanja odražavaju se u PD-u putem automatskog snižavanja rejtinga klijenta (uključeno u samom rejting modelu).

Kvantitativni kriterijumi primjenjuju se na bazi vjerovatnoće neizvršenja obaveza, odnosno značajnih nepovoljnih promjena u 12-mjesečnoj vjerovatnoći neizvršenja obaveza na datum izvještavanja u odnosu na početno priznavanje izloženosti. Da li je došlo do značajnih nepovoljnih promjena se određuje na osnovu različitih pragova promjene PD-a za različite segmente u okviru portfolia. Ti se pragovi redovno ocjenjuju s kvalitativnog i/ili kvantitativnog stanovišta kako bi se osigurala razumna klasifikacija finansijskih instrumenata u okviru odgovarajućih faza. Zbog ograničenih vremenskih serija postoje slučajevi gdje rejting na dan početnog priznavanja nije dostupan. U takvim slučajevima koristi se pojednostavljeni pristup baziran na istorijskim simuliranim rejtinzima (PD u određenom trenutku se koristi kao zamjena za PD pri početnom priznavanju).

I kvalitativni i kvantitativni kriterijumi koji se koriste za određivanje faza prolaze kroz stalni postupak validacije i praćenja kako bi se osigurala njihova adekvatnost i primjenjivost tokom vremena.

3.5.7. Informacije o budućim događajima

U skladu sa MSFI 9, Banka je uvrstila informacije o budućim događajima u svoju procjenu o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika po nekom instrumentu od početnog priznavanja i isto uzeti u obzir prilikom obračuna očekivanog kreditnog gubitka. Banka je identificovala i dokumentovala ključne pokretače kreditnog rizika za svaki portfolio kreditnih instrumenata oslanjajući se na istorijske veze između makro ekonomskih varijabli i kreditnog rizika. Ovi ključni pokretači uključuju uz ostale važne faktore sledeće značajne faktore: stopu nezaposlenosti, stopu rasta BDP, cijene nekretnina i industrijsku proizvodnju. Sve varijable su uključene na nivou segmenta gdje god je to opravdano i moguće.

Prognoze kretanja makro ekonomskih varijabli za naredne godine se dobijaju na bazi interna i eksterno raspoloživih podataka. Posebna pažnja se posvećuje provjeri i prilagođavanju ovih podataka (ako je potrebno) kako bi se osiguralo da ove prognoze reflektuju očekivanja Banke za naredni period. Ovo takođe uključuje definisanje budućih scenarija sa pripadajućim vjerovatnoćama, a posebno osnovni, optimistični i pesimistični scenario uz odgovarajuće vjerovatnoće za svaki od njih. Prognozirane vrijednosti se konzistentno koriste i za ostale relevantne interne procese.

3.5.8. Validacija

Metodologija i pretpostavke u obračunu očekivanog kreditnog gubitka uključene su u proces interne validacije. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primjenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnjem.

Addiko razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavljaju redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesечно praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.9. Interni otpis

Kada Banka nema razumna očekivanja da će potraživanje naplatiti u cijelosti ili djelomično, nastaje događaj internog otpisa.

Otpis se može izvršiti samo na račun već priznatog očekivanog kreditnog gubitka. Otpisani iznos može biti puni otpis ili djelomični otpis.

Osim opštih kriterijuma za prestanak priznavanja (vidi poglavlje "Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora") navedeni kriterijumi dovode do prestanka priznavanja finansijske imovine:

- Neosigurano finansijsko sredstvo ako je dužnik već u stečajnom postupku;
- Neosigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplata po osnovu tog finansijskog sredstva u periodu od jedne godine;
- Osigurano finansijsko sredstvo ako nije bilo uplate u određenom razdoblju, u zavisnosti od vrste kolateralna;

- A. Nekretnine kao kolateral, ako nije bilo uplate u posljednjih 5 godina
 B. Pokretna imovina, ako nije bilo uplate u posljednje 2 godine
 C. Ostalo, ako nije bilo uplate u periodu od jedne godine

- Finansijsko sredstvo koje je bilo restrukturirano tri ili više puta i banka je ocijenila da dužnik nije u mogućnosti vratiti svoje obaveze;
- Finansijsko sredstvo za koje je pravo na podmirenje potraživanja od dužnika u sudskom ili drugom postupku prekinuto odobrenjem prisilne nagodbe;
- Ostali kriterijumi definisani za finansijsko sredstvo za koje Banka smatra da se ne mogu nadoknaditi.

Definitivni otpis nenaplativih potraživanja se vrši na osnovu odluka suda, poravnanja zainteresovanih strana ili na bazi odluka Odbora direktora uz saglasnost Skupštine akcionara.

3.5.10. Prestanak priznavanja i modifikacija ugovora

MSFI 9 obuhvata uslove MRS 39 za prestanak priznavanja finansijske imovine i finansijskih obaveza bez suštinskih izmjena. Ovaj zahtjev nije imao materijalnog uticaja na Banku.

Finansijsko sredstvo prestaje se priznavati kada su:

- Ugovorna prava na primanje novčanih tokova od imovine istekla; ili
- Kada je Banka prenijela svoja prava na primanje novčanih tokova od imovine ili preuzeala obavezu plaćanja primljenog novčanog toka u cijelosti bez značajnog kašnjenja trećoj strani u okviru "pass-through" ugovora; i/ili
- Je prenijela gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom,
- Nije prenijela niti zadržala gotovo sve rizike i nagrade povezane sa vlasništvom nad imovinom, ali je prenijela kontrolu nad imovinom.

Ugovorna usklađivanja koja proizlaze iz pregovora s dužnicima mogu dovesti do dvije vrste izmjena početnih ugovornih novčanih tokova.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.5. Finansijski instrumenti (nastavak)

3.5.11. Značajne modifikacije koje vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva bitno modifikuju, to rezultira prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva u skladu sa MSFI 9. Novo finansijsko sredstvo s izmijenjenim uslovima priznaje se, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koji se prestao priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva iskazuje se u Bilansu uspjeha. Ako dužnik nije u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija ne dovodi do statusa neizvršenja, tada će novo sredstvo biti klasifikovano u Fazu 1. Ako je dužnik u statusu neizvršenja ili ako značajna modifikacija dovodi do statusa neizvršenja, tada će se novo sredstvo tretirati kao kupljena ili nastala kreditno umanjena sredstva (eng. POCI). Za POCI finansijska sredstva se ne priznaju ispravke vrijednosti a očekivani kreditni gubici tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta su uključeni u kreditno usklađenoj efektivnoj kamatnoj stopi pri početnom priznavanju. Nakon toga, iznos promjene očekivanih kreditnih gubitaka tokom životnog vijeka finansijskog instrumenta od početnog priznavanja POCI finansijskog sredstva se treba priznati kao dobit ili gubitak od umanjenja vrijednosti u Bilansu uspjeha.

Ako se kriterijumi za prestanak priznavanja primjenjuju na dužnike koji se suočavaju sa finansijskim poteškoćama klasifikovanim u Fazi 3, tada se procjena promjena očekivanih novčanih tokova vrši umjesto procjene ugovornih novčanih tokova. Revidirani uslovi ugovora mogu odražavati sposobnost dužnika da otplati inicijalne novčane tokove, kao što je već izraženo u procjeni umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriterijumi su prepoznati kao značajne modifikacije:

- Kvantitativni - značajna promjena ugovornih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontuje koristeći izvornu efektivnu kamatnu stopu i razlikuje se od diskontovane sadašnje vrijednosti izvornog finansijskog instrumenta za najmanje 10%.
- Kvalitativna:
 - promjena dužnika;
 - promjena valute;
 - promjena svrhe finansiranja;
 - SPPI kritične karakteristike su uklonjene ili uključene u novi ugovor o zajmu.

3.5.12. Neznačajne modifikacije koje ne vode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ukoliko se ugovoreni novčani tokovi finansijskog sredstva modifikuju na način koji ne rezultira prestankom priznavanja tog finansijskog sredstva u skladu s MSFI 9 Finansijski instrumenti, subjekti bi trebali ponovo izračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva na osnovu modifikovanih ugovorenih novčanih tokova primjenom inicijalne efektivne kamatne stope za diskontovanje. Dobitak ili gubitak od modifikacije priznaje se u Bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6. Računovodstvene teme povezane sa COVID-19

Početkom marta, Svjetska Zdravstvena Organizacija je proglašila COVID-19 globalnom pandemijom koja ima značajan uticaj na svjetsku trgovinu, i utiče na trenutne šokove u ponudi i potražnji kao i tržišnu volatilnost. Crna Gora je preuzeila veliki broj mjera kako bi suzbila ekonomske posljedice i njihov uticaj na fizička lica, domaćinstva i preduzeća. Ove mjere uključuju moratorijume na otplatu kredita, koje stopiraju otplatu kredita u periodu između tri i dvanaest mjeseci. Takođe, Addiko Banka je dobrovoljno nudila ponovne pregovore oko načina plaćanja i grejs perioda klijentima koji su bili suočeni sa manjkom likvidnosti.

Oboje, moratorijum propisan od strane Centralne Banke Crne Gore i dobrovoljni reprogrami ponuđeni od strane Addiko Banke modifikuju ugovorene novčane tokove pomenutih finansijskih sredstava te su tretirani kao ugovorne modifikacije sa stanovišta MSFI 9. Računovodstvene politike ugovornih modifikacija finansijskih sredstava su primjenjiva u skladu sa istim. Ovo znači da za finansijski instrument koji se ne odmjerava kroz Bilans Uspjeha, a kod kojeg je došlo do ugovorne modifikacije koja nije rezultirala prestankom priznavanja, Bruto knjigovodstvena vrijednost tog sredstva je korigvana priznajući dobitak ili gubitak od modifikacije direktno u Bilansu Uspjeha. Dobitak ili gubitak od modifikacije je razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti prije modifikacije i sadašnje vrijednosti budućih novčanih tokova modifikovanog sredstva diskontovanih sa inicijalnom efektivnom kamatnom stopom. Ugovorne modifikacije bi dovele do prestanka priznavanja inicijalnog finansijskog sredstva, te priznavanja novog modifikovanog finansijskog sredstva, ukoliko bi modifikovani uslovi bili značajno različiti od inicijalnih uslova.

3.7. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja

Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i obezvrijedenje. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove po osnovu nabavke i troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga što je primjenljivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Banka u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.7. Nekretnine, oprema i nematerijalna ulaganja (nastavak)

Amortizacija se ravnomjerno obračunava na nabavnu vrijednost nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja, primjenom sljedećih godišnjih stopa, s ciljem da se osnovna sredstva odnosno nematerijalna ulaganja u potpunosti otpisu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja. Stopne amortizacije su definisane na nivou grupe osnovnih sredstava i to:

Kompjuterska oprema	20%
Namještaj i druga oprema	10%
Vozila	15%

Ulaganja na tuđim nekretninama se kapitalizuju i amortiziraju se u toku njihovog korisnog vijeka, tj. u toku trajanja zakupa, na osnovu ugovora o dugoročnom zakupu poslovnog prostora. Ova ulaganja se priznaju na poziciji osnovna sredstva-nekretnine, na osnovu propisanog kontnog okvira CBCG. Sva naknadna ulaganja u ove objekte se priznaju kao rashodi perioda. Amortizacija ulaganja na tuđim nekretninama se obračunava proporcionalnom metodom u roku korišćenja utvrđenim ugovorom o zakupu.

Obračun amortizacije nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu. Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja. Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknade vrijednosti.

Nematerijalna ulaganja obuhvataju prava korišćenja licenci i softvera.

3.7.1. Umanjenje vrijednosti

Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknade vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene umanjenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu).

3.8. Stečena aktiva

Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji „Ostala aktiva” u skladu sa MRS 2 – Zalihe. Stečena aktiva je iskazana po nižoj od nabavne vrijednosti koja uključuje nabavnu cijenu i poreske dažbine koje se mogu pripisati sticanju sredstava i procijenjene tržišne vrijednosti.

3.9. Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti. Sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplate, priznaju se u bilansu uspjeha u periodu korišćenja kredita primjenom metode efektivne kamatne stope. Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je vjerovatno da će dio ili cio kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. Banka ima obaveze po osnovu kratkoročnih i dugoročnih kredita. Dugoročni krediti predstavljaju kredite koji su uzeti na period duži od godinu dana.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10. Obaveze prema zaposlenima

3.10.1 Primanja zaposlenih

Kratkoročne naknade zaposlenima uključuju zarade i naknade zarada, kao i doprinose za socijalno osiguranje. Kratkoročne naknade zaposlenima priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastale. Banka i njeni zaposleni su u zakonskoj obavezi da vrše plaćanja u skladu sa definisanim planovima doprinosa Fonda PIO Crne Gore. Banka nije u obavezi da zaposlenima isplaćuje naknade koje predstavljaju obavezu Fonda. Porezi i doprinosi koji se odnose na definisane planove naknada po osnovu zarada, evidentiraju se kao rashod perioda na koji se odnose.

3.10.2. Otpremnine i jubilarne nagrade

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa od strane Banke prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumno raskid radnog odnosa u zamjenu za otpremninu. Banka priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim u skladu sa detaljnim zvaničnim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih.

Banka je u zakonskoj obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Naknada se isplaćuje u visini šest prosječnih zarada kod poslodavca. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stana svode se na sadašnju vrijednost. Procjena i obračun ovih rezervisanja vrši se interno. U skladu sa Granskim kolektivnim ugovorom, povodom radnog jubileja Banke i zaposlenog, kao i za posebno angažovanje i rezultate rada, zaposlenom se mogu dodjeljivati nagrade. Radnim jubilejom zaposlenog smatra se njegov rad kod istog poslodavca u trajanju od 10, 20 i 30 godina. Odluku o vrsti i visini nagrade zaposlenom za posebno angažovanje i rezultate rada donosi Banka. Jubilarne nagrade nijesu definisane internim politikama Banke.

3.11. Zakupi

MSFI 16 "Zakupi" je objavljen od strane IASB-a u Januaru 2016. Primjena ovog standarda je po odluci Centralne Banke Crne Gore odložena sa inicijalnog 01.januara 2019. godine za 01. januar 2020. godine. MSFI 16 mijenja prethodni standard koji se bavio zakupima MRS 17 "Zakupi".

Addiko Banka je primjenom MSFI 16 standarda na 01.01.2021 kao početno stanje priznala u poziciji Imovina sa pravom korišćenja iznos od EUR 924 hiljade, dok je na poziciji Obaveze za lizing priznato EUR 1.113 hiljada. Kako MSFI 16 standard propisuje da se svi iznosi aktivnih i pasivnih vremenskih razgraničenja povezanih sa zakupima prikažu direktno u iznad pomenutim pozicijama, Banka je izvršila zatvaranja pozicija unaprijed plaćenih troškova u iznosu od EUR 56 hiljada i rezervisanja za štetne ugovore u iznosu od EUR 198 hiljada. Pored svega pomenutog, direktni uticaj na kapital od primjene MSFI 16 standarda iznosi EUR 47 hiljada.

3.11.1. Finansijski lizing

Pri prijemu ugovora koji počinje da važi na ili nakon 01. januara 2020. godine, Banka vrši procjenu da li isti predstavlja sporazum o zakupu, odnosno da li sadrži elemente zakupa. Sporazum o zakupu, odnosno sporazum koji sadrži elemente zakupa je onaj u kome se ustupa pravo kontrole nad korištenjem određene imovine tokom datog perioda u zamjenu za naknadu.

Ova procjena sadrži prošuđivanje da li ugovor sadrži informacije o jasno identifikovanoj imovini, da li Banka dobija sve ekonomске koristi od korišćenja te imovine tokom cijelogokupnog perioda korišćenja, te da li Banka ima pravo direktnog korišćenja te imovine.

Trošak imovine s pravom korišćenja uključuje:

- (a) iznos početno mjerene obaveze po osnovu najma
 - (b) sva plaćanja po osnovu najma izvršena na ili prije prvog dana trajanja najma, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom;
 - (c) sve početne direktne troškove koje je stvorio najmoprimac; i
 - (d)procjenu troškova koje će najmoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanja imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi sporazuma o najmu, osim ako ti troškovi nisu napravljeni za potrebe proizvodnje zaliha.
- Obaveza za navedene troškove po najmoprimca nastaje s prvim danom trajanja najma ili kao posljedica korištenja predmetne imovine tokom određenog perioda.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Zakupi (nastavak)

Pravo korišćenja imovine se inicijalno mjeri po trošku, koji se sastoji od iznosa početno mjerene obaveze po osnovu zakupa, korigovano za sva plaćanja po osnovu zakupa izvršena na ili prije prvog dana trajanja zakupa, uvećano za sve početne direktne troškove i procjenu troškova koje će zakupoprimac stvoriti prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, te umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi sa zakupom.

3.11.2. Zakupi u kojima je Banka Zakupoprimac

Pravo korišćenja imovine je naknadno amortizovano tokom kraćeg od vremena trajanja zakupa i korisnog vijeka određene imovine koristeći pravolinjsku metodu amortizacije. Banka takođe procjenjuje pravo korišćenja imovine u vezi sa obezvredenjem iste ukoliko takvi indikatori postoje. Obaveza po osnovu zakupa se inicijalno mjeri kao sadašnja vrijednost svih plaćanja po osnovu zakupa odredjene imovine tokom perioda zakupa, diskontovana koristeći kamatnu stopu navedenu u ugovoru o zakupu, ili ukoliko takva stopa ne može biti jasno određena, Bančinu inkrementalnu stopu pozajmljivanja. Zbog ovoga, obaveze po zakupu su generalno priznate po principu "prava korišćenja" u Bilansu stanja. Jedini izuzetak su zakupi čiji je ukupni period manji od 12 mjeseci kao i za zakupu kod kojih je vrijednost imovine kada je nova, niža od USD 5 hiljada po preporuci IASB-a. U ovim slučajevima ugovori o zakupu se ne priznaju u Bilansu stanja i troškovi zakupa su priznati po pravolinjskoj metodi tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu.

Priznavanje prava korišćenja imovine na strani aktive Bilansa stanja i povezane obaveze po osnovu zakupa na strani pasive, dovodi do povećanja ukupne aktive/pasive. S obzirom na činjenicu da samo obaveze rastu na strani pasive, racio kapitala se smanjuje. Ova promjena takođe ima uticaja i na Bilans uspjeha. Ukupni iznos troškova koji se knjiže tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu ostaju isti, ali privremena distribucija i alokacija troškova će se promijeniti. U skladu sa MRS 17, troškovi u vezi sa operativnim lizingom (zakupom) su generalno priznавани po pravolinjskom osnovu na stvarni iznos plaćanja u administrativnim troškovima. Međutim, u skladu sa MSFI 16, kako je ovo već bilo definisano za finansijske lizinge (zakupe) – troškovi se dijele između kamatnog troška i troška amortizacije. Kako je kamatni trošak izračunat po osnovu metoda efektivne kamatne stope i smanjuju se tokom vijeka trajanja ugovora o zakupu, dok se amortizacija priznaje po pravolinjskom osnovu, ovo rezultira digresivnim razvojem troškova sa prenosom troškova u ranije periode ugovora o zakupu. Kamatni troškovi su priznati pod stavkom Neto kamatni prihod. Dodatno, s obzirom da je godišnja amortizacija imovine sa pravom korišćenja pod MSFI 16 manja od rata zakupa a da su ostale stavke ostale iste, administrativni troškovi će se smanjiti. Nastavno na inicijalno mjerjenje, obaveze po zakupu se smanjuju za plaćene obaveze i uvećane za kamatu.

Pod MSFI 16, podsticaji u vezi sa zakupom su priznati kao dio mjerjenja imovine sa pravom korišćenja i obaveza po osnovu zakupa gdje su po MRS 17 isti priznati kao podsticaji u obvezama i amortizovani kao smanjenje troškova zakupa po pravolinjskom osnovu.

Takođe, pod MSFI 16, imovina sa pravom korišćenja je testirana na obezvredenje u skladu sa MRS 36 – Obezvredenje imovine.

Što se tiče zakupodavca, odredbe MRS 17 su u mnogome prihvaćene u novi MSFI 16. Računovodstvo zakupodavca još uvijek zavisi od činjenice koja strana snosi materijalne prilike i rizike u zakupu imovine.

Za klasifikaciju i priznavanje zakupa kao zakupodavac, ekonomski efekat ugovora o zakupu prevladava u odnosu na zakonsko vlasništvo zakupljene imovine. Finansijski lizing (zakup) po MRS 17 je zakup koji prenosi sve rizike i prilike povezane sa vlasništvom imovine na zakupoprimca; svi ostali zakupi su operativni.

Pod operativnim lizingom (zakupom) zakupodavac će prezentovati zakupljenu imovinu po trošku umanjenu za predvidjenu amortizaciju tokom korisnog vijeka imovine i gubitka uslijed obezvrijedjenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Zakupi (nastavak)

3.11.3. Prezentacija u finansijskim izvještajima

Banka kao zakupoprimec će u Bilansu Stanja prezentovati imovinu sa pravom korišćenja na poziciji "Ostala aktiva" dok će obaveze po osnovu zakupa biti prezentovane na poziciji "Ostale obaveze". Trošak amortizacije imovine sa pravom korišćenja će se prezentovati na poziciji "Troškovi amortizacije" dok će se kamatni trošak po osnovu obaveza za zakup prezentovati na poziciji "Rashodi kamata i slični rashodi" u Bilansu Uspijeha. Kao zakupodavac, Banka će nastaviti da isto prezentuje iznajmljenu imovinu kao i do sada.

3.12. Kapital

3.12.1. Osnovni kapital

Obične akcije se klasifikuju kao kapital. Nominalna vrijednost akcije predstavlja proizvod nominalne cijene pojedinačne akcije i ukupnog broja akcija.

3.12.2. Zarada po akciji

Akcije Banke su akcije koje su kotirane na berzi. Banka izračunava i objavljuje zarade/gubitke po akciji u skladu sa MRS 33 „Zarada po akciji“. Osnovna zarada/gubitak po akciji izračunava se dijeljenjem zarade/gubitka koji pada na teret akcionara Banke sa ponderisanim prosječnim brojem redovnih akcija za period (Napomena 24). Banka nema druge potencijalno umanjujuće obične akcije kao što su konvertibilni dug i opcije na akcije.

3.13. Preuzete i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama

Kao dio redovnog poslovanja Banka je preuzela ugovorene i potencijalne obaveze po vanbilansnim stavkama kao što su: garancije, obaveze za kreditiranjem i akreditive. Ovi finansijski instrumenti se evidentiraju u bilansu, ako i kada postanu plativi. Rezervisanja za moguće gubitke po preuzetim i potencijalnim obavezama se formiraju na osnovu procjene mogućih gubitaka, u skladu sa kriterijumima utvrđenim u Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom Centralne banke Crne Gore.

3. PREGLED ZNAČAJNIJIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14. Transakcije sa povezanim licima

Prema definiciji MRS 24 „Objelodanjivanja povezanih strana“ povezane strane su strane koje predstavljaju:

- Društva koja direktno ili indirektno putem jednog ili više posrednika kontrolisu izvještajno društvo ili su pod njegovom kontrolom, odnosno koja izvještajno društvo kontrolisu zajedno sa drugim subjektima;
- Pridružena društva u kojima Banka ima značajan uticaj, a koja nisu ni povezano lice, niti zajedničko ulaganje investitora;
- Fizičke osobe koje direktno ili indirektno imaju pravo glasa u Banci koje im omogućava značajan uticaj na Banku, kao i bilo koji drugi subjekt za koji se očekuje da će uticati ili biti pod uticajem povezane osobe u poslovanju sa Bankom;
- Rukovodioci na ključnim položajima, odnosno osobe koje imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmjeravanje i kontrolisanje aktivnosti Banke, uključujući direktore i ključno rukovodstvo.

Prilikom posmatranja svake moguće transakcije sa povezanom stranom pažnja je usmjerena na suštinu ekonomskih odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Na osnovu odredbi Zakona o bankama („Sl. list CG“ br. 17/08, 44/10 i 40/11 i 73/17), lica povezana sa Bankom su:

- Članovi organa banke, akcionari, zaposleni u banci, kao i članovi njihove uže porodice (bračni drug i djeca),
- Pravno lice u kojem lice koje ima kvalifikovano učešće u Banci takođe ima kvalifikovano učešće;
- Pravno lice u kojem jedno od lica iz alineje 1 i 2 ove tačke ima značajan uticaj ili je lice iz alineje 1 ove tačke direktor ili član odbora direktora ili drugog odgovarajućeg organa tog pravnog lica;
- Lice koje ima učešće u kapitalu ili glasačkim pravima od najmanje 50% u pravnom licu koje ima kvalifikovano učešće u Banci.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Koncept i principi upravljanja rizikom

Kontrola i praćenje rizika

Banka kontrolše i prati svoje rizike u svim segmentima poslovanja, sa ciljem optimizacije rizika/učinka i garantuje sposobnost snošenja rizika u svakom trenutku. U skladu sa tim, donosi poslovne politike i politike za upravljanje rizicima.

Sljedeća osnovna načela se primjenjuju u okviru sistema upravljanja rizicima Banke:

1. princip: Odgovornost Odbora direktora Banke za Strategiju rizika Banke

Odbor direktora Banke definiše sveukupnu poslovnu strategiju. Bazirano na rizicima svojstvenim usvojenoj poslovnoj strategiji, Odbor direktora uz podršku Izvršnog direktora nadležnog za rizike i Odjeljenja kontrole rizika definiše Strategiju upravljanja rizicima. Ovim dokumentom se postavljaju koncepti preuzimanja definisanih rizika i način limitiranja izloženosti.

2. princip: Jasna definicija organizacione strukture i procesa upravljanja rizicima

Organizaciona struktura u procesu upravljanja rizikom u Banci je jasno definisana i ustanovljena na način koji pokriva sve kategorije rizika kojima Banka upravlja. Sve uloge i odgovornosti u procesu upravljanja rizikom su definisane, usaglašene i dokumentovane.

3. princip: Odvajanje odgovornosti

U svrhu izbjegavanja konflikta interesa, izvršeno je jasno odvajanje funkcija u sve tri komponente procesa upravljanja rizikom na svim nivoima organizacije. Upravljanje u smislu usmjeravanja i vršenja akcija, koje uključuje sve tržišne organizacione jedinice limitiranje rizika i kontrola rizika.

4. princip: Rizični kapital je glavni parametar u upravljanju

Rizični kapital služi kao mjerna jedinica za ekvivalentne izloženosti riziku u različitim oblastima poslovanja. Rizični kapital predstavlja osnovu za upravljanje rizikom sa adekvatnom strukturom limita. Dodatno, uz upravljanje koje proizlazi iz (ekonomskog) koncepta rizičnog kapitala, Banka treba da ispunи regulatorne zahtjeve solventnosti (minimalni standardi kapitala ustanovljeni od strane Centralne banke Crne Gore), a u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala.

5. princip: Adekvatan sistem limita

Ograničenja izloženosti data od strane Centralne banke Crne Gore su uključena u sistem limita Banke. Takođe, usvojeni su i limiti važeći na nivou Grupe za upravljanje izloženošću i upotrebu kapitala. Ovi limiti su predloženi od strane Sektora kontrole rizika i odobreni od strane Izvršnog odbora za rizik na nivou Grupe. U slučaju prekoračenja postavljenih limita, odmah se preduzimaju akcije na smanjenju rizika od strane odgovornih organizacionih jedinica i komiteta u Banci.

6. princip: Blagovremeno i dosljedno praćenje rizika

Svi identifikovani rizici se blagovremeno i dosljedno prate. Mjerljivi rizici se mjere primjenom kvantitativnih metoda, dok se nemjerljivi rizici analiziraju kvalitativno. Kvantitativne metode uključuju praćenje unaprijed utvrđenih limita, gdje je moguće kvantifikovati izloženost pojedinoj vrsti rizika. Kvalitativno se prati izloženost operativnom riziku do trenutka prikupljanja kritične mase podataka za njegovo kvantitativno praćenje. Određene kvalitativne ocjene se primjenjuju i kod mjerenja izloženosti riziku zemlje.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Uvod (nastavak)

Koncept i principi upravljanja rizikom (nastavak)

Kontrola i praćenje rizika (nastavak)

7. princip: *Blagovremeno i dosljedno izvještavanje i obavljanje o rizicima*

Svestran i efikasan interni sistem izvještavanja o rizicima je neophodan za postizanje blagovremene i sadržajne kontrole postojećih rizika u poslovnim aktivnostima Banke. Interni izvještaji o riziku se formiraju u predefinisanim vremenskim intervalima (npr. izvještaji Odboru direktora banke, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom) i po potrebi. Eksterna izvještavanja o riziku su u skladu sa tekućim zahtjevima Centralne banke Crne Gore i sektora Grupe, koji uspostavljaju i minimalne standarde izvještajnih instrumenata i procesa.

8. princip: *Jasna i sveobuhvatna dokumentacija*

Sve relevantne metode, procedure, organizacione i operativne strukture i procesi su dokumentovani na jasan i blagovremen način, da bi se obezbijedila transparentnost i preciznost.

9. princip: *Usaglašenost sa zahtjevima Centralne banke Crne Gore*

Upravljanje rizicima u Banci je u saglasnosti sa tekućim zakonskim i podzakonskim aktima Centralne banke Crne Gore.

4.1.1. Strategija i okvir za upravljanje rizicima

Strategija rizika Addiko banke proizlazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, Strategija rizika, predstavlja sponu između bankine poslovne strategije i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija rizika odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrirani u poslovnoj strategiji. Na ovaj se postiže siguran i održiv rast, uz očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Banka je uspostavila okvir za upravljanje rizicima (eng. RAF) koji određuje sklonost Banke ka rizicima i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne i strategije upravljanja rizicima. Nadalje, određuje nivo nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Okvir za upravljanje rizicima definiše nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAF su kalibrirane uzimajući u obzir Budžet 2019, Strategiju rizika i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno unutrašnje upravljanje i nadzor rizika.

4.1.2. Interna dokumenta za upravljanje rizicima

Addiko banka je definisala set internih smjernica za upravljanje rizicima (strategije, metodologije, politike, procedure, priručnike) kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovani način. Ova dokumenta se prilagođavaju tako da odražavaju organizacione promjene, kao i promjene djelova propisa kao što su procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice se preispisuju godišnje da bi se utvrdilo da li je potrebno ažuriranje. Ovo osigurava podudaranje stvarnih i dokumentovanih procesa. Addiko banka ima jasno definisane odgovornosti za sva interna dokumenata iz domena upravljanje rizicima, uključujući pripremu, pregled i ažuriranje. Pridržavanje ovih smjernica obezbeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizicima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik

Tržišni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim bilansno i vanbilansno, uzrokovane promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursevima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i na rizike povezane sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu, kao što su rizik druge ugovorne strane, emitenta i plasmana.

Banka kroz poslovanje upravlja svim tržišnim rizicima, a posebno:

- Deviznim rizikom;
- Rizikom promjene kamatne stope;
- Rizikom promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova.

Odgovornosti za upravljanje tržišnim rizicima

Za upravljanje tržišnim rizikom, kojem je Banka izložena, odgovoran je Odbor direktora, koji ovlašćuje Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) da sprovodi Politiku upravljanja tržišnim rizikom i donosi operativne odluke koje imaju za cilj efikasno i uspješno upravljanje tržišnim rizicima.

Odjeljenje za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama

Odjeljenje za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama operativno sprovodi odluke ALCO komiteta vezane za smanjenje izloženosti tržišnim rizicima i održavanje neto otvorene devizne pozicije Banke u okviru limita, kao i daje predloge vezane za hedžing tržišnih rizika i godišnju strategiju investiranja i trgovanja.

Odjeljenje kontrole rizika

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor izloženosti Banke tržišnim rizicima. Odjeljenje kontrole rizika je dužno da mjeruje i kontroluje tržišnih rizika vrši najmanje na mjesecnom nivou i o tome izvještava Odbor direktora i ALCO komitet.

Najmanje kvartalno se vrši stres testiranje osjetljivosti na tržišne rizike i o tome izvještava ALCO komitet i Odbor direktora Banke. Za svaki od stres scenarija postoje dokumentovane pretpostavke koje su se koristile za analizu promjena.

Nadležni tržišni sektori

Tržišni sektori su dužni da se pridržavaju odluka donijetih na sjednicama Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom (odluke o hedžingu, odluke o indikatorima koji će se koristiti za formiranje ukupne kamatne stope na strani aktive i pasive, odluke o opcijama prijevremenog vraćanja ili povlačenja na nivou proizvoda, odluka o procesima implementacije novih proizvoda, i sl.), sa ciljem adekvatnog upravljanja tržišnim rizicima.

Oblasti u kojima se vrši identifikacija, kontrola i ograničavanje rizika

Oblasti/djelatnosti/aktivnosti Banke za koje je identifikovano da predstavljaju područja izvora izloženosti tržišnom riziku, za koje se uspostavljaju limiti i vrši kontrola, kategorisane su kako slijedi:

- 1) Trgovačka knjiga koja predstavlja grupisane aktivnosti trgovine u kratkom roku (kraćim od godine dana) i sa namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa;
- 2) Bankarska knjiga je definisana kao skup svih bilansnih i vanbilansnih stavki Banke koje se ne smatraju pozicijama iz trgovačke knjige. Osim pozicija nastalih trgovinom u bankarskoj knjizi investicija, obuhvata i sve pozicije otvorene kreditnom aktivnošću, kao i emisijom dužničkih hartija od vrijednosti.

Uspostavljeni limiti za pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se prate na dnevnom nivou.

Sve pozicije Trgovačke i Bankarske knjige investicija se iskazuju po tržišnoj vrijednosti („mark to market“ princip).

Za praćenje limita na portfolio nivou zaduženo je Odjeljenje kontrole rizika, kao i za praćenje pojedinačnih limita i perioda držanja instrumenata u Trgovačkoj knjizi.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.1. Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjena u valutnim kursevima i/ili neusklađenosti na nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti. Mjerenje i praćenje deviznog rizika vrši se kroz dnevno utvrđivanje neto otvorene devizne pozicije u apsolutnom iznosu pojedinačno i agregatno za sve valute, kao i procentualno u odnosu na sopstvena sredstva Banke, pojedinačno i agregatno. Neto devizna pozicija se utvrđuje u skladu sa podzakonskim aktima Centralne banke koji regulišu ovu oblast. Devizni rizik se prati dnevno, i kao izražen VaR (Value at Risk) za neto otvorene pozicije u svim valutama pojedinačno. VaR izračun po Monte Karlo simulaciji predstavlja iznos potencijalnog gubitka na dnevnom nivou po osnovu promjene deviznog kursa sa vjerovatnoćom od 99% da stvarni gubitak neće biti veći od izračunatog. Kvartalno se vrši stres testiranje osjetljivosti na promjenu kursa svih valuta $\pm 15\%$ i o tome izvještava Komitet za upravljanje aktivom i pasivom. Dnevno se testira uticaj promjene kursa uzimanjem tekućih vrijednosti kurseva Evropske Centralne Banke i njihove promjene -1%. Upravljanje deviznim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limiti se postavljaju na iznos ukupne neusklađene pozicije, kao i dnevni VaR, a kontrolišu dnevno.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2020. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostave valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	297	324	132	-	753	30.032	30.785
Krediti i potraživanja od banaka	697	16	35	14	762	3.252	4.014
Krediti i potraživanja od klijenata	-	2.654	-	-	2.654	166.204	168.858
Ostala finansijska sredstva	234	-	-	-	234	66	300
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	3.322	-	-	-	3.322	-	3.322
Ukupno	4.550	2.994	167	14	7.725	199.554	207.279
OBAVEZE							
Depoziti klijenata	4.200	223	87	1	4.511	152.421	156.932
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	-	-	-	3.503	3.503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	13.251	13.251
Subordinisani dugovi	-	-	-	-	-	5.502	5.502
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	49	49
Ostale obaveze	8	1	-	-	9	3.337	3.346
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	-	2.704	-	-	2.704	-	2.704
Ukupno	4.208	2.928	87	1	7.224	178.063	185.287
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2020. godine	342	66	80	13	501	21.491	21.992
- 31. decembar 2019. godine	58	(106)	144	10	106	21.034	21.140

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Naredna tabela prikazuje neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2019. godine.

	USD	CHF	GBP	Ostave valute	Ukupno strane valute	Lokalna valuta (EUR)	Ukupno
SREDSTVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	393	279	207	-	879	33.088	33.967
Krediti i potraživanja od banaka	563	214	175	13	965	3.783	4.748
Krediti i potraživanja od klijenata	-	2.993	-	-	2.993	180.650	183.643
Ostala finansijska sredstva	259	-	-	-	259	37	296
Ugovori o kupovini stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	2.992	-	-	-	2.992	-	2.992
Ukupno	4.207	3.486	382	13	8.088	217.558	225.646
OBAVEZE							
Depoziti klijenata	4.141	182	238	3	4.564	166.158	170.722
Pozajmljena sredstva od banaka	-	-	-	-	-	5.012	5.012
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	-	-	-	17.063	17.063
Subordinisani dugovi	-	-	-	-	-	5.502	5.502
Ostale finansijske obaveze	-	-	-	-	-	35	35
Ostale obaveze	8	-	-	-	8	2.754	2.762
Ugovori o prodaji stranih valuta i ostalih vanbilansnih računa za deviznu razmjenu	-	3.410	-	-	3.410	-	3.410
Ukupno	4.149	3.592	238	3	7.982	196.524	204.506
Neto devizna pozicija							
- 31. decembar 2019. godine	58	(106)	144	10	106	21.034	21.140
- 31. decembar 2018. godine	152	71	129	7	359	18.117	18.476

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.1. Devizni rizik (nastavak)

Kretanje kursa švajcarskog franka (CHF), britanske funte (GBP) i američkog dolara (USD) ima najveći uticaj na neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembar 2020. godine. Ukoliko bi se kurs navedenih valuta povećao/smanjio za 10% uticaj bi bio dobitak/gubitak EUR 50 hiljada. Za CHF bi donijela dobitak/gubitak od EUR 7 hiljada, a za GBP bi bio EUR 8 hiljada. Rast kursa američkog dolara (USD) za 10% vodio bi do dobitka od EUR 34 hiljada, dok bi slabljenje USD valute od 10% dovelo do gubitka od EUR 34 hiljada, uz pretpostavku da iznos neusklađene pozicije ostane isti. Banka smatra da trenutno nije izložena deviznom riziku.

4.2.2. Rizik promjene kamatne stope

Rizik kamatne stope je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka uslijed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- Rizik neusklađenosti dospijeća, koji predstavlja izloženost nastalu uslijed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospijeća (fiksne stope), odnosno različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa;
- Bazni rizik je izloženost nastala uslijed nekoreliranih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa;
- Rizik krive prinosa (izloženost nastala uslijed nejednakih pomjerenja kamatnih stopa u različitim periodima dospijeća);
- Rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim novčanim tokovima ili iz promjene dospijeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

Mjerenje izloženosti riziku kamatne stope pozicija Bankarske knjige se ostvaruje kroz korišćenje sistema GAP izvještaja kojim se raspoređuju pozicije aktive i pasive, kao i vanbilansa (ukoliko su izložene tom riziku) u odgovarajuće vremenske okvire prema najskorijem sljedećem datumu dospijeća ili ponovnog određivanja cijena. Mjerenje se vrši na mjesечnom nivou.

Na mjesечnom nivou se takođe korišćenjem gap analize izvještava o izloženosti pozicija baznom riziku, kao i veličini izračunatog VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99%.

Osim navedenog, Odjeljenje kontrole rizika na mjesечnom nivou vrši mjerenje i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka za sve značajne valute pojedinačno (značaj je određen veličinom izloženosti i likvidnošću valute), a po ostalim valutama zbirno (pokazatelj Equity ratio). U značajne valute spadaju EUR, USD, CHF, GBP, CAD, JPY, RSD.

Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odgovarajućih odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom.

Upravljanje kamatnim rizikom se zasniva na uspostavljanju odgovarajućeg sistema ograničenja, kao i na kontroli poštovanja tih limita. Limitirani su Equity ratio pokazatelj, kao i mjesечно izračunati VaR. Pokazatelj Equity ratio je ograničen na 20% sopstvenih sredstava Banke, dok izračunati VaR sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% na mjesечnom nivou ne treba da prelazi 200 EUR.

Upravljanje rizikom kamatne stope je dopunjeno praćenjem osjetljivosti bilansa uspjeha Banke u odnosu na različita scenarija promjene kamatnih stopa. Osjetljivost bilansa uspjeha je efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na neto prihode od kamata u toku jedne godine.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.2. Rizik promjene kamatne stope (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2020. godine:

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	30.785	30.785
Krediti i potraživanja od banaka	4.014	-	4.014
Krediti i potraživanja od klijenata	168.858	-	168.858
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	1.410	1.410
Nematerijalna sredstva	-	2.281	2.281
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	-	276	276
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	24	24
Ostala sredstva	-	2.223	2.223
Ukupna sredstva	172.872	38.597	211.469
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	139.838	17.094	156.932
Pozajmljena sredstva od banaka	3.503	-	3.503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	13.251	-	13.251
Subordinisani dugovi	5.502	-	5.502
Ostale finansijske obaveze	-	49	49
Ostale obaveze	-	3.346	3.346
Rezerve	-	1.151	1.151
Ukupne obaveze	162.094	21.640	183.733
KAPITAL			
Akciski kapital	-	125.100	125.100
Gubitak iz prethodnih godina	-	(100.564)	(100.564)
Dobit/gubitak tekuće godine	-	3.125	3.125
Ostale rezerve	-	74	74
UKUPAN KAPITAL	-	27.735	27.735
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE:	162.094	49.375	211.469

Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:

- 31. decembar 2020. godine
- 31. decembar 2019. godine

Kamatonosno Nekamatonosno

10.778	16.957
5.248	19.409

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Tržišni rizik (nastavak)

4.2.2. Rizik promjene kamatne stope (nastavak)

Naredna tabela prikazuje kamatonosna i nekamatonosna sredstva i obaveze Banke na dan 31. decembra 2019. godine:

	Kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
SREDSTVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	33.967	33.967
Krediti i potraživanja od banaka	4.748	-	4.748
Krediti i potraživanja od klijenata	183.643	-	183.643
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospjeća	-	-	-
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	1.105	1.105
Nematerijalna sredstva	-	1.754	1.754
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	-	296	296
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	5	5
Ostala sredstva	-	1.813	1.813
Ukupna sredstva	<u>188.391</u>	<u>38.940</u>	<u>227.331</u>
OBAVEZE			
Depoziti klijenata	155.566	15.156	170.722
Pozajmljena sredstva od banaka	5.012	-	5.012
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	17.063	-	17.063
Subordinisani dugovi	5.502	-	5.502
Ostale finansijske obaveze	-	35	35
Ostale obaveze	-	2.762	2.762
Rezerve	-	1.578	1.578
Ukupne obaveze	<u>183.143</u>	<u>19.531</u>	<u>202.674</u>
KAPITAL			
Akcijski kapital	-	125.100	125.100
Gubitak iz prethodnih godina	-	(103.886)	(103.886)
Dobit/gubitak tekuće godine	-	3.369	3.369
Ostale rezerve	-	74	74
UKUPAN KAPITAL	-	24.657	24.657
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE:	183.143	44.188	227.331
Izloženost riziku od promjene kamatnih stopa:			
- 31. decembar 2019. godine	Kamatonosno 5.248	Nekamatonosno 19.409	
- 31. decembar 2018. godine	(10.073)	31.361	

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2.3. Rizik promjene cijena finansijskih instrumenata i novčanih tokova

Cjenovni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitka uslijed promjene cijena finansijskih instrumenata, evidentiranih bilansno.

Mjerenjem cjenovnog rizika se obezbjeđuju podaci o uticaju na prihode i kapital Banke nastalog uslijed promjena u tržišnim cijenama.

Postavljeni limiti ograničavaju veličinu ulaganja i definišu prihvatljiv gubitak za Banku. Vrijednost ulaganja, odnosno tržišna vrijednost portfolija se utvrđuje dnevno. Takođe, praćenje poštovanja postavljenih limita se odvija na dnevnom nivou.

Važećom Strategijom rizika je predviđeno izbjegavanje ove vrste rizika kroz zabranu otvaranja pozicija u vlasničkim hartijama od vrijednosti, kao i sopstvenih pozicija Banke.

4.3. Rizik likvidnosti

Likvidnost Banke se definiše kao sposobnost da izvršava svoje obaveze u skladu sa rokom dospijeća.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospjelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Svoje obaveze iz poslovanja Banka izvršava iz sljedećih izvora:

- Tekućih novčanih priliva;
- Priliva od prodaje likvidnih instrumenata;
- Pozajmljenih sredstava sa tržišta.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) definiše, donosi odluke i prati sprovođenje Politike upravljanja rizikom likvidnosti.

Ekspertska funkcija za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu je odgovorna za upravljanje kratkoročnom likvidnošću Banke, u skladu sa procedurom Upravljanje likvidnošću.

Gore pomenuta funkcija prati kratkoročnu likvidnost kroz sagledavanje i poređenje raspoloživih likvidnih novčanih sredstava i najavljenih potreba za likvidnim novčanim sredstvima od strane drugih poslovnih sektora Banke. Upravlja profilom likvidnosti, pokazateljima i rezervama, a takođe aktivno učestvuje u planiranju.

Odjeljenje kontrole rizika je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor likvidnosti na rok (preko trideset dana) u svim valutama. Odjeljenje kontrole rizika takođe određuje načine i postupke za kvantitativno i kvalitativno mjerjenje likvidnosti.

Nadležni tržišni sektori aktivno učestvuju u procesu upravljanja kratkoročnom (dnevnom) likvidnošću, odnosno likvidnošću na rok do trideset dana. Nadležni sektori su dužni da, u skladu sa procedurom Upravljanja likvidnošću, dostavljaju podatke o planiranim (dnevnim i mjesecnim) prilivima i odlivima sa svih računa i u svim valutama.

S obzirom da ovi podaci imaju direktni uticaj na donošenje odluka u vezi sa likvidnošću, pravilnost i ažurnost dostavljenih podataka je od posebnog značaja za što su ovi sektori odgovorni. Svaka promjena u predviđenim prilivima i odlivima mora blagovremeno biti proslijedena Odjeljenju za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Način praćenja i mjerena likvidnosti

Kratkoročna (dnevna) likvidnost

Osnovni instrumenti i pokazatelji za praćenje i mjerena kratkoročne (dnevne) likvidnosti su:

- Priprema i praćenje plana novčanih tokova u određenom vremenskom razdoblju (nedjeljno praćenje za period od 1 godine od dana izvještavanja);
- Analiza kretanja i projekcija usklađenosti novčanih tokova u pojedinim vremenskim intervalima i poštovanje postavljenih limita za scenarije normalnih uslova poslovanja, krize srednjeg inteziteta, kao i u slučaju ozbiljnih poremećaja na tržištu, na nedjeljnom i mjesecnom nivou;
- Obim potencijalnih novčanih tokova koje je moguće pokriti korišćenjem sekundarnih izvora likvidnosti;
- Ispunjavanje regulatornih zahtjeva na području likvidnosti.

Likvidnost na rok

Odjeljenje kontrole rizika vrši utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva preko skale dospijeća (GAP analiza), najmanje za sljedeće vremenske periode: 7, 30, 90, 180, 365 i preko 365 dana. Adekvatna ročna usklađenost sredstava i izvora sredstava obezbeđuje se poštovanjem sljedećih limita:

- 1) kratkoročni izvori sredstava sa dospijećem do 30 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeća do 30 dana (pokriće 100%);
- 2) kratkoročni izvori sredstava sa dospijećem do 30 do 90 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeća do 90 dana (pokriće 100%);
- 3) najviše 10% kratkoročnih izvora sredstava sa dospijećem do 90 do 180 dana mogu se angažovati samo u instrumente aktive sa rokom dospijeća dužim od 180 dana (pokriće 10%);

U 2020. godini Banka je interno računala 3 racia za praćenje likvidnosti na rok:

- 1) LvaR – VaR likvidnosti. Predstavlja sadašnju vrijednost stvarnih troškova zatvaranja marginalnih gapova. Ustanovljeni čvrsti limit je 2% od ekonomskog kapitala oko EUR 500.
- 2) NSFR – Basel III koeficijent pokrića neto stabilnih izvora finansiranja (strukturni ratio likvidnosti). Predstavlja odnos raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja. Ustanovljeni čvrsti limit je 90%.
- 3) LCR – Basel III kratkoročni koeficijent pokrića likvidnosti koji pokazuje da li Banka ima dovoljno visoko kvalitetne aktive da pokrije potrebe likvidnosti u slučaju stresnog scenarija likvidnosti na 30 dana. Postavljeni interni limit visoko likvidna aktiva/neto novčani odliv je minimum 110%.

Imajući u vidu značajnu povezanost sa matičnom kompanijom Addiko Bank AG, Beč, Austrija, kao i planove i principe poslovanja po kojima će raditi Banka, kao ključne faktore za održavanje likvidnosti prepoznaju se:

Eksterni faktori:

- Raspoloživost depozitnih izvora od matične kompanije;
- Raspoloživost depozita domaćih pravnih lica.

Interni faktori:

- Redovna naplata kredita;
- Upravljanje likvidnošću, u skladu sa procedurama upravljanja likvidnošću.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Banci

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospijeću

I	Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8-30 dana	31 – 90 Dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	23.234	465	936	1.327	2.077	2.667	79	30.785
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	22.600	-	-	-	-	-	-	22.600
1.b	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	634	465	936	1.327	2.077	2.667	79	8.185
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	4.117	1.497	11.249	7.727	16.373	82.124	50.061	173.148
2.a	Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	4.014	-	-	-	-	-	-	4.014
2.b	Krediti klijenata	431	2.705	13.062	12.260	20.000	88.471	50.061	186.990
2.c	Ostala finansijska sredstva	276	-	-	-	-	-	-	276
2.d	Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	(604)	(1.208)	(1.813)	(4.533)	(3.627)	(6.347)	-	(18.132)
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	24	-	-	-	-	-	-	24
4.a	Ostala finansijska sredstva	24	-	-	-	-	-	-	24
5.	Ostala sredstva	2.223	-	-	-	-	-	-	2.223
	Ukupno	29.598	1.962	12.185	9.054	18.450	84.791	50.140	206.180
II	Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8-30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	9.238	12.638	19.455	20.866	35.381	66.424	9.684	173.686
1.a	Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	-	-	-
1.b	Depoziti klijenata	7.732	12.588	17.455	20.816	35.280	61.236	1.825	156.932
1.c	Krediti banaka i centralnih banaka	1503	-	2.000	-	-	-	-	3.503
1.d	Krediti klijenata, koji nijesu banke	3	50	-	50	101	5.188	7.859	13.251
2.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	49	-	-	-	-	-	-	49
2.a	Ostale finansijske obaveze	49	-	-	-	-	-	-	49
4.	Subordinisani dug	2	-	-	-	-	-	5.500	5.502
5.	Ostale obaveze	-	837	837	837	835	-	-	3.346
	Ukupno	9.289	13.475	20.292	21.703	36.216	66.424	15.184	182.583
III	RAZLIKA :	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Gap dospijeća I-II	20.309	(11.513)	(8.107)	(12.649)	(17.766)	18.367	34.956	23.597
2.	Kumulativni Gap % od ukupnog izvora sredstava	20.309	8.796	689	(11.960)	(29.726)	(11.359)	23.597	-
	11%	5%	0%	-7%	-106	-6%	13%	-	-
	31.12.2019.	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Gap dospijeća I-II	20.712	(11.754)	(12.614)	(12.439)	(21.525)	15.817	45.178	23.375
2.	Kumulativni Gap % od ukupnog izvora sredstava	20.712	8.958	(3.656)	(16.095)	(37.620)	(21.803)	23.375	-
	10%	4%	-2%	-8%	-19%	-11%	12%	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Banci

Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza sa stanjem na dan 31. decembar 2019. godine prikazana je u pregledu koji slijedi:

Prema očekivanom dospijeću

I	Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8-30 dana	31 – 90 Dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	22.529	705	1.418	2.010	3.147	4.039	119	33.967
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	21.568	-	-	-	-	-	-	21.568
1.b	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	961	705	1.418	2.010	3.147	4.039	119	12.399
2.	Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	4.781	1.361	13.457	11.493	16.402	81.278	59.915	188.687
2.a	Potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	4.748	-	-	-	-	-	-	4.748
2.b	Krediti klijenata	362	2.611	15.332	16.181	20.152	87.842	59.915	202.395
2.c	Ostala finansijska sredstva	296	-	-	-	-	-	-	296
2.d	Kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	(625)	(1.250)	(1.875)	(4.688)	(3.750)	(6.564)	-	(18.752)
4.	Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	5	-	-	-	-	-	-	5
4.a	Ostala finansijska sredstva	5	-	-	-	-	-	-	5
5.	Ostala sredstva	1.812	-	-	-	-	-	-	1.812
	Ukupno	29.127	2.066	14.875	13.503	19.549	85.317	60.034	224.471
II	Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8-30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	8.378	13.130	26.799	25.252	40.382	69.500	9.356	192.797
1.a	Depoziti banaka i centralnih banaka	-	-	-	-	-	-	-	-
1.b	Depoziti klijenata	8.366	12.969	21.001	25.087	39.164	62.327	1.808	170.722
1.c	Krediti banaka i centralnih banaka	12	-	5.000	-	-	-	-	5.012
1.d	Krediti klijenata, koji nijesu banke	-	161	798	165	1.218	7.173	7.548	17.063
2.	Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja	35	-	-	-	-	-	-	35
2.a	Ostale finansijske obaveze	35	-	-	-	-	-	-	35
4.	Subordinisani dug	2	-	-	-	-	-	5.500	5.502
5.	Ostale obaveze	-	690	690	690	692	-	-	2.672
	Ukupno	8.415	13.820	27.489	25.942	41.074	69.500	14.856	201.096
III	RAZLIKA :	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Gap dospjeća I-II	20.712	(11.754)	(12.614)	(12.439)	(21.525)	15.817	45.178	23.375
2.	Kumulativni Gap	20.712	8.958	(3.656)	(16.095)	(37.620)	(21.803)	23.375	-
	% od ukupnog izvora sredstava	10%	4%	-2%	-8%	-19%	-11%	12%	-
	31.12.2018.	1-7 dana	8-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
1.	Gap dospjeća I-II	30.678	(11.169)	2.064	(18.363)	(31.216)	7.268	41.527	20.789
2.	Kumulativni Gap	30.678	19.509	21.453	3.090	(28.126)	(20.858)	20.669	-
	% od ukupnog izvora sredstava	14%	9%	10%	1%	-13%	-10%	10%	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Banci (nastavak)

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2020. godine (Napomena 25):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	7.611	2.246	9.857
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	9.125	5.535	14.660
Ukupno	16.736	7.781	24.517

Ukupno garancije i preuzete obaveze na dan 31. decembar 2019. godine (Napomena 25):

	Do godinu dana	Preko godinu dana	Ukupno
Garancije	6.574	1.380	7.954
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	6.631	6.597	13.229
Ukupno	13.205	7.977	21.183

Banka je u toku 2020. godine održavala dnevni koeficijent likvidnosti iznad limita od 0,9 propisanog od strane Centralne banke Crne Gore.

Dnevni koeficijent likvidnosti	2020.
Na dan 31. decembar	1,76
Prosjek za decembar	1,65
Maksimalan nivo u toku godine	1,76
Minimalan nivo u toku godine	1,05

Vrijednosti dnevnog koeficijenta tokom 2019. godine:

Dnevni koeficijent likvidnosti	2019.
Na dan 31. decembar	1,41
Prosjek za decembar	1,40
Maksimalan nivo u toku godine	1,97
Minimalan nivo u toku godine	1,32

Banka je tokom 2020. godine imala sličnu adekvatnost ročne usklađenosti sredstava i izvora sredstava kao u 2019. godini. U 2020. godini su se održao iznos aktive i pasive koji dospajevaju na kraći rok što je dovelo do zadržavanja prvog koeficijenta. Takođe, u 2020. godini smanjeni su iznosi depozita sa dospijećem 31-90 dana što je uslovilo smanjenje drugog koeficijenta. Smanjenje ukupnih depozita ročnosti 91-180 dana uslovilo je smanjenje trećeg koeficijenta.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ključni faktori likvidnosti u Banci (nastavak)

Struktura na dan 31. decembra 2020 je sljedeća:

	2020.	2019.
Učešće likvidnih obaveza u likvidnim sredstvima – ročnost do 30 dana	72%	71%
Učešće likvidnih obaveza ročnosti od 31 – 90 dana u likvidnim sredstvima ročnost do 90 dana	97%	115%
Procenat obaveza ročnosti od 91 – 180 dana koji su plasirani u instrumente aktive sa ročnošću preko 180 dana	61%	66%

Stanja racija likvidnosti na dan 31. decembra 2020. godine

- 1) LvaR - *normal scenario* EUR 187, *stress scenario* EUR 462
Na dan 31.12.2019 LvaR - normal scenario EUR 205, stress scenario EUR 684

- 2) NSFR - koeficijent pokrića neto stabilnih izvora finansiranja

u hiljadama EUR	2020	2019
Raspoloživi stabilni izvori finansiranja	161.922	175.858
Potrebni stabilni izvori finansiranja	139.370	148.249
NSFR	116%	119%

- 1) LCR - kratkoročni koeficijent pokrića likvidnosti na 30 dana

u hiljadama EUR	2020	2019
Visoko kvalitetna aktiva	30.786	27.776
Odlivi likvidnih sredstava	24.681	22.554
Prilivi likvidnih sredstava	6.055	5.677
Neto odliv likvidnih sredstava	18.626	16.877
LCR	165%	165%

4.4. Kreditni rizik

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka uslijed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti zajmoprimeca, odnosno komitenta banke. Ako zajamoprimec ne ispuni svoje obaveze, gubici rezultiraju iznosom preostalog potraživanja umanjenog za vrijednost obezbjeđenja, umanjenim za ostvarenu stopu oporavka kod neobezbijeđenih dijelova. Ova definicija uključuje rizike neplaćanja i jamstva iz kreditnih transakcija, kao i rizike izdavatelja, zamjene i ispunjenja iz trgovanja. Kreditni rizik sa stanovišta razmjera predstavlja najznačajniji rizik za Addiko banku.

Kreditni portfolio Banke se sastoji od kredita korporativnim privrednim subjektima, malim i srednjim preduzećima, preduzetnicima, javnom sektoru, fizičkim licima.

Tri glavne komponente procesa upravljanja kreditnim rizikom su:

- Usmjeravanje i vršenje akcija u cilju mjerjenja, preuzimanja, izbjegavanja i disperzije rizika;
- Limitiranje rizika; i
- Kontrola rizika (mjerjenje, praćenje, izvještavanje).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Prilikom aktivnosti mjerjenja, usmjeravanja i vršenja akcija u cilju preuzimanja, izbjegavanja i disprezije kreditnog rizika, Banka sprovodi 4 (četiri) pristupa:

- Finansijska analiza klijenta, uvid u klijentovu kreditnu istoriju s Bankom i drugim finansijskim institucijama, analiza tekućeg kreditnog zahtjeva, analiza klijentovog biznis modela, analiza klijentovih poslovnih planova i projekcija i posljedično odobrenje (preuzimanje) kreditnog rizika;
- Redovna prezentacija statusa poslovanja klijenta nadležnom nosiocu preuzetih ovlašćenja za definisani kreditni rizik najmanje jednom godišnje tokom perioda trajanja ugovora između Banke i klijenta;
- Redovan nadzor klijentovih aktivnosti, a naročito u oblasti redovnog plaćanja dospjelih obaveza, značajnih promjena u finansijskom stanju i internom rejtingu klijenta;
- Eventualno restrukturiranje klijentovih obaveza prema Banci i posljedično pristupanje koracima prinudne naplate, u slučaju neuspješnog restrukturiranja.

Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica, Sektor za ocjenu rizika poslova na malo, Odjeljenje za kontrolu rizika su dužni da uspostave i sprovode praćenje kreditnih izloženosti. u skladu sa odgovornostima definisanim u nastavku:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmente klijenata koji nisu na malo, tj. mala i srednja preduzeća, velika preduzeća, javne finansije (državni i podređena društva). To obuhvata operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za gore navedene segmente upravljanja kreditnim rizikom.
- Primarni cilj Sektora za ocjenu rizika poslova na malo je da podrži profitabilni rast portofolia fizičkih lica i mikro kompanija, istovremeno osiguravajući da je kreditni rizik usklađen sa ukupnim budžetom banke. Uspostavljeno je mjesečno izvještavanje i analiza portofolia kvaliteta portofolia kako bi se osiguralo da se prati razvoj portofolia, da se problemi identifikuju u ranoj fazi i blagovremeno pokrenu korektivne akcije. Sektor za upravljanje rizikom od prodaje na malo takođe je ključni učesnik procesa odobravanja proizvoda. Ovo omogućava da apetit za rizikom po kreditnim proizvodima bude u skladu sa cijelokupnim apetitom za rizikom.
- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima upravlja temama iz domena rizika, kao i regulatornim temama koje su od strateškog značaja u celoj Addiko banci. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima definiše strategiju rizika, upravljanja ekonomskim kapitalom, sprovodi stresno testiranje i koordinira jedinice za upravljanje rizikom u aktivnostima vezanim za teme oporavka, kao i koordinaciju projekata iz domena rizika u celoj Addiko banci. U domenu rada Odjeljenja za kontrolu rizika je i upravljanje modelima kreditnog rizika iz perspektive upravljanja portfoliom. U tom smislu Odjeljenje za kontrolu rizika osigurava da primjenjeni modeli ispunjavaju očekivane standarde kvaliteta i da se uklapaju se u arhitekturu modela u pogledu budžeta i strategije.
- Upravljanje portfoliom modela i kreditnog rizika uključuje i validaciju modela kreditnog rizika. Pored navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika je zaduženo za standardizovano i regulatorno izveštavanje o rizicima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

4.4.1. Metodi mjerena i praćenje izloženosti kreditnom riziku

Metodologija za praćenje kreditnog rizika je uređena internim procedurama Banke koje se bave kreditnim rizikom. Ova interna metodologija za praćenje kreditnog rizika osnova je za identifikaciju, mjerenu, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

Banka koristi sopstvene procedure za ocenjivanje, analizu i procjenu kreditnog rejtinga svakog pojedinačnog dužnika. Alokacija dužnika na rejting klase vrši se na osnovu vjerovatnoće neplaćanja na skali za rangiranje od 25 nivoa.

Rejting klijenta procjenjuje se na kraju izvršene finansijske analize, a na osnovu određenih kriterijuma koji se koriste u analizi. Takođe, redovna mjesečna rekalkulacija internog rejtinga vrši se na osnovu informacija o:

- Danova kašnjenja klijenta;
 - Eksternih faktora koji mogu uticati na pogoršanje finansijske situacije klijenata; i
 - Bilo koje eksterne ili interne informacije koja ukazuje na materijalno uvećanje kreditnog rizika.
- Praćenje, mjereno i kontrola poštovanja uspostavljenih limita za preuzimanje kreditnog rizika odvijaju se na dva nivoa – po pojedinačnoj izloženosti i na nivou portfolija.

Banka je internu metodologiju praćenja kreditnog rizika za izloženosti na pojedinačnoj osnovi prilagodila nivou procjena na pojedinačnoj osnovi propisanih od strane CBCG, a to je nivo od EUR 50 hiljada.

Izloženost kreditnom riziku po kategorijama internih rejtinga, data je u nastavku:

31.12.2020.	Privreda		Stanovništvo		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
Bez rejtinga	-	-	338	9	338	9
1A-1E	1.050	1	11.441	198	12.491	199
2A-2E	10.875	58	58.619	2.133	69.494	2.191
3A-3E	28.474	495	33.236	1.516	61.710	2.011
4A-4E	11.731	1.604	13.989	1.648	25.720	3.252
5A-5E	3.746	722	13.855	10.112	17.601	10.834
Ukupno	55.876	2.880	131.478	15.616	187.354	18.496
Ukupno (neto)		52.996		115.862		168.858

31.12.2019.	Privreda		Stanovništvo		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
Bez rejtinga	59	1	1.010	25	1.069	26
1A-1E	2.151	1	13.486	111	15.637	112
2A-2E	18.005	76	65.125	5.206	83.130	5.282
3A-3E	34.534	256	36.471	1.264	71.005	1.520
4A-4E	6.232	516	9.515	1.071	15.748	1.587
5A-5E	3.047	738	12.837	9.566	15.884	10.304
Ukupno	64.028	1.585	138.444	17.244	202.473	18.830
Ukupno (neto)		62.443		121.200		183.643

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti prema internom rejtingu i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku.

31.12.2020.	Stage1		Stage 2		Stage 3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
Bez rejtinga	306	7	32	2	-	-	338	9
1A-1E	11.007	132	1.484	67	-	-	12.491	199
2A-2E	64.848	771	4.646	1.420	-	-	69.494	2.191
3A-3E	47.841	1.266	13.869	745	-	-	61.710	2.011
4A-4E	1.912	120	23.808	3.132	-	-	25.720	3.252
5A-5E	-	-	3	-	17.598	10.834	17.601	10.834
Ukupno	125.914	2.296	43.842	5.366	17.598	10.834	187.354	18.496
Ukupno (neto)	123.618		38.476		6.764		168.858	

31.12.2019	Stage1		Stage 2		Stage 3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
Bez rejtinga	1.038	24	31	2	-	-	1.069	26
1A-1E	15.278	86	359	26	-	-	15.637	112
2A-2E	82.797	976	332	4.305	-	-	83.130	5.282
3A-3E	69.170	1.345	1.835	175	-	-	71.005	1.520
4A-4E	3.545	189	12.203	1.398	-	-	15.748	1.587
5A-5E	-	-	-	-	15.884	10.303	15.884	10.303
Ukupno	171.828	2.620	14.761	5.907	15.884	10.303	202.473	18.830
Ukupno (neto)	169.208		8.854		5.580		183.643	

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti prema klasifikaciji aktive i fazama obezvrjeđenja prikazana je u tabeli u nastavku.

31.12.2020.	Stage1		Stage 2		Stage 3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
A	120.490	2.163	29.732	3.492	2.232	1.232	152.454	6.888
B	5.423	133	13.435	1.834	3.452	1.793	22.310	3.760
C	-	-	674	40	5.103	1.772	5.777	1.812
D	-	-	1	-	984	797	985	797
E	1	-	-	-	5.827	5.240	5.828	5.239
Ukupno	125.914	2.296	43.842	5.366	17.598	10.834	187.354	18.496
Ukupno (neto)		123.618		38.476		6.764		168.858

Klasifikacija je definisana shodno Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama.

31.12.2019.	Stage1		Stage 2		Stage 3		Ukupno	
	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti	Bruto	Umanjenje vrijednosti
A	160.398	2.474	8.522	5.271	3.564	1.967	172.484	9.712
B	10.595	145	6.239	636	4.551	1.436	21.385	2.217
C	835	2	-	-	1.902	1.561	2.737	1.564
D	-	-	-	-	1.013	907	1.013	907
E	-	1	-	-	4.853	4.432	4.853	4.430
Ukupno	171.828	2.620	14.761	5.907	15.884	10.303	202.473	18.830
Ukupno (neto)		169.208		8.854		5.580		183.643

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Tabele u nastavku analiziraju pregled kretanja izloženosti po klasama aktive:

Krediti i potraživanja od klijenata po amortizovanoj vrijednosti	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2019. godine	171.829	14.761	15.884	202.474
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				
- Prelazak u stage 1	2.600	(2.286)	(343)	(29)
- Prelazak u stage 2	(27.919)	26.378	(945)	(2.486)
- Prelazak u stage 3	(2.835)	(1.832)	4.785	118
Uplate anuiteta u toku godine, plasmani aktivni na dan 01.januar 2020. godine	(11.969)	(488)	(523)	(12.980)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.nuar 2019. godine	(33.481)	(5.733)	(1.352)	(40.566)
Nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2020.godine	27.689	13.042	1.866	42.597
Otpisani plasman	-	-	(1.774)	(1.774)
Bruto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2020. godine	<u>125.914</u>	<u>43.842</u>	<u>17.598</u>	<u>187.354</u>
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2020.godine	<u>2.296</u>	<u>5.366</u>	<u>10.834</u>	<u>18.496</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost na 31. decembar 2020.godine	<u>123.618</u>	<u>38.476</u>	<u>6.764</u>	<u>168.858</u>
	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Ukupno
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2019. godine	2.620	5.913	10.304	18.837
Promjene u bruto knjigovodstvenoj vrijednosti				
- Prelazak u stage 1	470	(236)	(253)	(19)
- Prelazak u stage 2	(448)	2.007	(594)	965
- Prelazak u stage 3	(73)	(209)	3.317	3.035
Od čega: efekat modela	279	-2.145	-740	-2.606
Neto ispravke vrijednosti u toku godine, plasmani aktivni na dan 01. januar 2020.godine	(416)	(2.251)	(427)	(3.094)
Finansijska sredstva koja su prestala sa priznavanjem, aktivni na dan 01.januar 2019.godine	(297)	(1.579)	(676)	(2.552)
Ispravka vrijednosti otpisana potraživanja	-	-	(1.641)	(1.641)
Ispravka vrijednosti za nova finansijska sredstva, stanje na dan 31. decembar 2019. godine	<u>440</u>	<u>1.721</u>	<u>804</u>	<u>2.965</u>
Ispravka vrijednosti na 31. decembar 2020. godine	<u>2.296</u>	<u>5.366</u>	<u>10.834</u>	<u>18.496</u>

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled izloženosti prema vrsti plasmana i fazama obezvrjeđenja data je u tabeli u nastavku

31.12.2020.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Stambeni	13.248	8.027	5.680	26.953	231	732	3.220	4.183	22.772
Gotovinski	77.956	17.155	8.012	103.124	1.526	2.982	6.748	11.256	91.867
Ostalo	1.001	238	161	1.400	19	14	144	177	1.223
Ukupno stanovništvo	92.205	25.420	13.853	131.477	1.776	3.728	10.112	15.616	115.862
Velika preduzeća	311	89	398	798	5	6	252	263	535
Srednja preduzeća	3.913	733	-	4.646	55	2	-	57	4.589
Mala preduzeća	13.761	9.547	2.134	25.442	216	626	77	919	24.523
Mikro biznis	14.742	6.166	1.213	22.122	240	702	393	1.335	20.786
Država	975	1.887	-	2.862	3	302	-	305	2.557
Ostalo	7	-	-	7	1	-	-	1	6
Privredni klijenti	33.709	18.422	3.745	55.877	520	1.638	722	2.880	52.996
Ukupno	125.914	43.842	17.598	187.354	2.296	5.366	10.834	18.496	168.858

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

31.12.2019.	S1	S2	S3	Ukupno	Ispravka vrijednosti S1	Ispravka vrijednosti S2	Ispravka vrijednosti S3	Ukupno ispravka vrijednosti	Neto
Stambeni	20.509	3.894	6.210	30.613	269	1.505	3.476	5.251	25.363
Gotovinski	94.183	5.778	6.519	106.481	1.940	3.927	5.987	11.854	94.627
Ostalo	1.155	87	108	1.350	28	8	104	139	1.211
Ukupno stanovništvo	115.847	9.760	12.837	138.444	2.237	5.440	9.568	17.244	121.200
Mikro biznis	10.904	2.827	2.325	16.055	47	264	46	357	15.698
Velika preduzeća	36.676	1.933	320	38.929	294	171	305	769	38.159
Srednja preduzeća	227	241	403	871	3	32	376	411	460
Mala preduzeća	4.242	-	-	4.242	9	-	-	9	4.233
Država	3.923	-	-	3.923	28	-	-	28	3.895
Ostalo	8	-	-	8	1	-	-	1	7
Privredni klijenti	55.981	5.000	3.047	64.028	383	467	726	1.576	62.452
Ukupno	171.828	14.761	15.884	202.473	2.619	5.907	10.303	18.830	183.643

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**POTRAŽIVANJA
OD KLIJENATA-
STAGE 1**

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	10.660	2.588	-	-	13.248
Gotovinski	77.110	846	-	-	77.956
Ostalo	973	28	-	-	1.001
Ukupno stanovništvo	88.743	3.462	-	-	92.204
Mikro biznis	311	-	-	-	311
Velika preduzeća	3.911	2	-	-	3.913
Srednja preduzeća	13.761	-	-	-	13.761
Mala preduzeća	9.346	5.396	-	-	14.742
Država	975	-	-	-	975
Ostalo	7	-	-	-	7
Privredni klijenti	28.311	5.398	-	-	33.709
Ukupno	117.054	8.860	-	-	125.914
od čega: restrukturirana Potraživanja od banaka	8033	511	-	-	8.544*
	4.039	-	-	-	4.039
31.12.2019.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Ukupno
Stambeni	14.756	5.753	-	-	20.509
Gotovinski	93.308	875	-	-	94.183
Ostalo	1.103	51	-	-	1.155
Ukupno stanovništvo	109.168	6.679	-	-	115.847
Mikro biznis	1.430	2.812	-	-	4.242
Velika preduzeća	5.894	5.010	-	-	10.904
Srednja preduzeća	24.630	12.046	-	-	36.676
Mala preduzeća	213	14	-	-	227
Država	1.742	2.181	-	-	3.923
Ostalo	8	-	-	-	8
Privredni klijenti	33.917	22.064	-	-	55.981
Ukupno	143.085	28.743	-	-	171.828
od čega: restrukturirana Potraživanja od banaka	4.370	2.136	-	-	6.506
	4.763	-	-	-	4.763

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**POTRAŽIVANJA
OD KLIJENATA-
STAGE 2**

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	3.782	3.077	1.035	133	-	8.027
Gotovinski	14.217	2.167	507	264	-	17.155
Ostalo	217	10	9	2	-	238
Ukupno stanovništvo	18.216	5.254	1.551	399	-	25.420
Mikro biznis	87	-	2	-	-	89
Velika preduzeća	733	-	-	-	-	733
Srednja preduzeća	7.286	2.261	-	-	-	9.547
Mala preduzeća	2.431	3.500	235	-	-	6.166
Država	-	1.887	-	-	-	1.887
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	10.537	7.648	237	-	-	18.422
Ukupno od čega: restrukturirana	28.753	12.902	1.788	399	-	43.842
	4.454	7.439	527	6	-	12.426*

31.12.2019.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61- 90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	1.034	2.312	483	66	-	3.894
Gotovinski	3.909	1.158	553	158	-	5.778
Ostalo	64	10	12	2	-	87
Ukupno stanovništvo	5.006	3.480	1.047	226	-	9.760
Mikro biznis	54	188	-	-	-	241
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	500	2.327	-	-	-	2.827
Mala preduzeća	508	1.425	-	-	-	1.933
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	1.060	3.940	-	-	-	5.000
Ukupno od čega: restrukturirana	6.067	7.420	1.045	224	-	14.761
	917	3.022	69	34	-	4.042

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**POTRAŽIVANJA
OD KLIJENATA-
STAGE 3**

31.12.2020.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	1.186	670	1.217	470	2.137	5.680
Gotovinski	1.531	463	638	382	4.998	8.012
Ostalo	23	8	2	4	124	161
Ukupno stanovništvo	2.740	1.141	1.857	856	7.259	13.853
Mikro biznis	138	14	46	-	199	397
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	2.134	2.134
Mala preduzeća	215	-	-	129	870	1.214
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	353	14	46	129	3.203	3.745
Ukupno od čega:	3.093	1.155	1.903	985	10.462	17.598
restrukturirana	1.677	358	650	239	1.308	4.232*
31.12.2019.	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	1.097	1.644	1.154	700	1.615	6.210
Gotovinski	1.636	520	301	296	3.766	6.519
Ostalo	28	2	2	3	73	108
Ukupno stanovništvo	2.762	2.166	1.456	999	5.453	12.837
Mikro biznis	168	29	23	-	183	403
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	2.325	-	-	-	-	2.325
Mala preduzeća	26	-	-	-	294	320
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.519	29	23	-	477	3.047
Ukupno od čega:	5.280	2.195	1.479	999	5.930	15.884
restrukturirana	1.308	640	415	53	1.238	3.654

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima prkazani su kako slijedi:

31.12.2020	S 1 klijenti					S 2 klijenti				S 3 klijenti		
	Nekretnine	Depoziti	Garančije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	12.648	61	52	487	13.248	7.737	18	271	8.026	4.988	691	5.679
Gotovinski	-	387	-	77.569	77.956	-	31	17.125	17.156	-	8.012	8.012
Ostalo	-	4	-	997	1.001	-	-	238	238	-	161	161
Stanovništvo	12.648	452	52	79.054	92.206	7.737	49	17.634	25.420	4.988	8.864	13.852
Mikro biznis	184	-	-	127	311	63	-	26	89	199	199	398
Velika preduzeća	2.784	-	-	1.129	3.913	-	-	733	733	-	-	-
Srednja preduzeća	9.183	-	-	4.578	13.761	8.964	-	582	9.546	2.111	24	2.135
Mala preduzeća	5.408	133	7	9.194	14.742	3.845	50	2.272	6.167	1.027	186	1.213
Država	975	-	-	-	975	1.882	-	5	1.887	-	-	-
Ostalo	-	-	-	7	7	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	18.534	133	7	15.035	33.709	14.754	50	3.618	18.422	3.337	409	3.746
Ukupno	31.182	585	59	94.089	125.914	22.491	99	21.252	43.842	8.325	9.273	17.598
Potraživanja od banaka	-	-	-	4.039	4.039	-	-	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima praznani su kako slijedi:

31.12.2019	S 1 klijenti					S 2 klijenti				S 3 klijenti		
	Nekretnine	Depoziti	Garančije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	19.790	39	86	594	20.509	3.576	15	303	3.894	5.429	780	6.210
Gotovinski	-	504	-	93.680	94.183	-	3	5.776	5.778	-	6.519	6.519
Ostalo	-	3	-	1.151	1.155	-	-	87	87	-	108	108
Stanovništvo	19.790	546	86	95.425	115.847	3.576	18	6.166	9.760	5.429	7.408	12.837
Mikro biznis	164	1	-	62	227	203	2	36	241	190	213	403
Velika preduzeća	1.531	-	-	2.711	4.242	-	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	10.371	-	-	534	10.904	2.334	-	493	2.827	2.325	-	2.325
Mala preduzeća	20.114	320	20	16.223	36.676	1.753	-	180	1.933	250	69	320
Država	3.923	-	-		3.923	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	8	8	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	36.103	321	20	19.537	55.981	4.290	2	709	5.000	2.765	283	3.047
Ukupno	55.893	867	106	114.962	171.828	7.866	20	6.875	14.761	8.194	7.690	15.884
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	4.763	-	-	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.4. Kreditni rizik (nastavak)**

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

RIZIK KONCENTRACIJE

31.12.2020.

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S 3 klijenta				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	118.117	55	5	2	58	13.126	6	1	-	1
Stambeni	21.263	8	-	-	57	5.449	-	-	-	-
Gotovinski	95.620	45	5	-	1	7.524	-	-	-	-
Ostalo	1.234	2	-	2	0	153	6	1	-	1
Privredni klijenti	52.143	-	-	-	-	3.606	-	-	-	-
Poljoprivreda	3.070	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	2.710	-	-	-	-	2.280	-	-	-	-
Građevinarstvo	4.558	-	-	-	-	29	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	13.531	-	-	-	-	684	-	-	-	-
Saobraćaj i skladištenje	3.978	-	-	-	-	400	-	-	-	-
Uslužne djelatnosti	9.292	-	-	-	-	126	-	-	-	-
Ostalo	15.004	-	-	-	-	87	-	-	-	-
Ukupno	170.260	55	5	2	58	16.732	6	1	-	1
Potraživanja od banaka	-	204	65	3.040	730	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Geografska koncentracija izloženosti Banke kreditnom riziku je prikazana u sljedećoj tabeli:

31.12.2019.

	Potraživanja od S1 i S2 klijenata					Potraživanja od S 3 klijenta				
	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo	Crna Gora	Srbija	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	126.195	39	-	25	121	12.335	5	-	-	-
Stambeni	24.348	20	-	-	119	5.971	-	-	-	-
Gotovinski	100.613	17	-	19	2	6.261	-	-	-	-
Ostalo	1.234	2	-	6	-	103	5	-	-	-
Privredni klijenti	60.986	-	-	-	-	2.935	-	-	-	-
Poljoprivreda	3.414	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	1.191	-	-	-	-	2.374	-	-	-	-
Građevinarstvo	7.710	-	-	-	-	49	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	17.014	-	-	-	-	478	-	-	-	-
Saobraćaj i skladištenje	5.398	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uslužne djelatnosti	9.809	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ostalo	16.450	-	-	-	-	34	-	-	-	-
Ukupno	187.181	39	-	25	121	15.270	5	-	-	-
Potraživanja od banaka	-	196	41	4.316	211	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.4. Kreditni rizik (nastavak)****RESTRUKTUIRANA
POTRAŽIVANJA**

31.12.2020.	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	S 1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti
Stanovništvo	8.248	1.666	3.252	3.330	2.346	34	291	2.021	6,28%
Stambeni hipotekarni	5.305	1.246	2.068	1.991	1.131	23	175	933	19,81%
Gotovinski	2.943	420	1.184	1.339	1.215	11	116	1.088	2,85%
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	16.806	6.885	9.154	767	1.876	91	1.396	389	30,14%
Poljoprivreda	3.014	465	2.549	-	411	5	406	-	98,18%
Prerađivačka industrija	256	123	-	133	10	4	-	6	5,13%
Građevinarstvo	2.971	-	2.971	-	459	-	459	-	64,78%
Trgovina na veliko i malo	5.165	2.850	1.891	424	729	54	317	358	36,33%
Saobraćaj i sklađištenje	2.031	1.922	65	44	10	6	4	-	46,37%
Uslužne delatnosti	2.129	1.169	834	126	159	13	146	-	22,60%
Ostalo	1.240	356	844	40	98	9	64	25	8,22%
Ukupno	25.054	8.551	12.406	4.097	4.222	125	1.687	2.410	13,39%

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

31.12.2019.	Restruktuirana potraživanja-Bruto izloženost	S1 restrukturirana potraživanja	S2 restrukturirana potraživanja	S3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 1 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 2 restrukturiranih potraživanja	Ispravka vrijednosti S 3 restrukturiranih potraživanja	Učešće rest potraživanja u bruto izloženosti
Stanovništvo	6.232	2.098	1.078	3.056	1.886	31	114	1.740	4,49%
Stambeni hipotekarni	4.494	1.708	686	2.100	1.008	22	77	908	14,75%
Gotovinski	1.738	390	392	956	878	9	37	832	1,63%
Ostalo									
Privredni klijenti	7.804	4.413	2.953	440	777	53	294	429	47%
Poljoprivreda	646	646	-	-	3	3	0	-	19%
Prerađivačka industrija	153	129	2	23	19	1	0	18	4%
Građevinarstvo	2.011	763	1.249	-	143	37	106	-	26%
Trgovina na veliko i malo	2.050	621	1.012	417	504	3	89	411	12%
Saobraćaj i skladištenje	1.011	1.011	-	-	5	5	-	-	19%
Uslužne delatnosti	647	-	647	-	91	-	91	-	7%
Ostalo	1.286	1.242	42	-	12	4	8	-	
Ukupno	14.036	6.510	4.030	3.496	2.663	84	408	2.169	6,93%

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
RESTUKTUIRANIH S1
POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2019.	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	1.708	399	(861)	1.246	1.224
Gotovinski	390	99	(69)	420	409
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanovništvo	2.098	498	(930)	1.666	1.633
Mikro biznis	7	105	-	112	108
Velika preduzeća	646	2.320	(182)	2.784	2.737
Srednja preduzeća	464	-	(464)	-	-
Mala preduzeća	2.324	3.698	(2.116)	3.906	3.866
Država	971	-	(888)	83	81
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	4.412	6.123	(3.650)	6.885	6.793
Ukupno	6.510	6.621	(4.580)	8.551	8.426

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
 RESTUKTUIRANIH S2
 POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2019	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	686	1.727	(345)	2.068	1.893
Gotovinski	392	964	(172)	1.184	1.068
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanovništvo	1.078	2.691	(517)	3.252	2.961
Mikro biznis	164	-	(284)	(120)	-
Velika preduzeća	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	1.249	3.604	(1.249)	3.604	3.014
Mala preduzeća	1.539	3.668	(1.419)	3.788	3.163
Država	-	1.882	-	1.882	1.581
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.952	9.154	(2.952)	9.154	7.759
Ukupno	4.030	11.845	(3.469)	12.406	10.720

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
RESTUKTUIRANIH S3
POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2019	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni	2.100	853	(942)	(19)	1.992	1.058
Gotovinski	956	712	(283)	(46)	1.339	251
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	3.056	1.565	(1.225)	(65)	3.331	1.309
Mikro biznis	190	169	(18)	(138)	203	141
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	-	-
Mala preduzeća	250	313	-	-	563	237
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	440	482	(18)	(138)	766	378
Ukupno	3.496	2.047	(1.243)	(203)	4.097	1.687

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
RESTUKTUIRANIH S1
POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S1 potraživanja 31.12.2018	Nova restrukturirana S1 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S1 potraživanja	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
Stambeni	2.080	277	-	(650)	1.708
Gotovinski	500	135	-	(245)	390
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanovništvo	2.580	412	(895)	2.098	2.066
Mikro biznis	6	-	(3)	7	7
Velika preduzeća	891	-	(245)	646	643
Srednja preduzeća	645	-	(180)	464	464
Mala preduzeća	1.581	1.493	(750)	2.324	2.279
Država	3.922	-	(2.951)	971	966
Ostalo	2	-	(2)	-	-
Privredni klijenti	7.047	1.493	(4.131)	4.412	4.359
Ukupno	9.628	1.905	(5.026)	6.510	6.425
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
RESTUKTUIRANIH S2
POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S2 potraživanja 31.12.2018	Nova restrukturirana S2 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S2 potraživanja	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
Stambeni	405	420	(138)	686	609
Gotovinski	383	276	(266)	392	355
Poljoprivredni	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanovništvo	788	696	(404)	1.078	964
Mikro biznis	2	164	(2)	164	135
Velika preduzeća	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	326	1.000	(77)	1.249	1.142
Mala preduzeća	1.776	1.418	(1.654)	1.539	1.381
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	2.104	2.582	(1.733)	2.952	2.658
Ukupno	2.892	3.278	(2.137)	4.030	3.622

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE
 RESTUKTUIRANIH S3
 POTRAŽIVANJA**

	Bruto restrukturirana S3 potraživanja 31.12.2018	Nova restrukturirana S3 potraživanja	Smanjenje restrukturiranih S3 potraživanja	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
Stambeni	3.206	306	(1.413)	2.100	1.191
Gotovinski	503	779	(326)	956	125
Ostalo	-	-	-	-	-
Stanovništvo	3.709	1.085	(1.739)	3.056	1.316
Mikro biznis	645	-	(455)	190	10
Velika preduzeća	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	-	-	-	-
Mala preduzeća	1.590	-	(1.339)	250	-
Država	-	-	-	-	-
Ostalo	173	-	(173)	-	-
Privredni klijenti	2.408	-	(1.967)	440	10
Ukupno	6.117	1.085	(3.706)	3.496	1.326

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE S3
POTRAŽIVANJA**

	Bruto 31.12.2019.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2020.	Neto 31.12.2020.
Stambeni i hipotekarni	6.177	1.478	(1.765)	(209)	5.681	2.460
Gotovinski	6.662	3.963	(1.167)	(1.447)	8.011	1.264
Ostalo	109	75	(23)	(1)	160	17
Stanovništvo	12.948	5.516	(2.955)	(1.657)	13.852	3.741
Mikro biznis	306	196	(18)	(87)	397	146
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	2.335	-	(189)	(10)	2.136	2.058
Mala preduzeća	291	939	-	(17)	1.213	820
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	3	-	-	(3)	-	-
Privredni klijenti	2.935	1.135	(207)	(117)	3.746	3.024
Ukupno	15.883	6.651	(3.162)	(1.774)	17.598	6.765

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

**PROMJENE S3
POTRAŽIVANJA**

	Bruto 31.12.2018.	Novi S3 klijenti	Smanjenje S3 klijenata	Druge promjene	Bruto 31.12.2019.	Neto 31.12.2019.
Stambeni i hipotekarni	10.701	1.199	(5.278)	(445)	6.177	2.698
Gotovinski	4.963	3.595	(1.389)	(507)	6.662	538
Ostalo	134	76	(46)	(54)	109	15
Mirko biznis	-	-	-	-	-	-
Stanovništvo	15.798	4.870	(6.713)	(1.006)	12.948	3.251
Mikro biznis	817	-	(511)	-	306	24
Velika preduzeća	-	-	-	-	-	-
Srednja preduzeća	-	2.335	-	-	2.335	2.289
Mala preduzeća	1.867	-	(1.536)	(40)	291	16
Država	-	-	-	-	-	-
Ostalo	229	-	(226)	-	3	-
Privredni klijenti	2.913	2.335	(2.273)	(40)	2.935	2.329
Ukupno	18.711	7.205	(8.986)	(1.046)	15.883	5.580

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Metodologija obezvrijedivanja

Odjeljenje za kontrolu rizika, za stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke po osnovu kojih je banka izložena kreditnom riziku, vrši mjesecnu procjenu obezvrijedjenja u skladu sa već definisanim metodologijom. Metodologija koju Banka koristi je u skladu sa novim međunarodnim računovodstvenim standardom za finansijske instrumente (MSFI 9). Banka primjenjuje različite pristupe, u zavisnosti od faze kojoj je dodijeljen dati finansijski instrument. Faza 1 zahtijeva priznavanje očekivanih kreditnih gubitaka za period od 12 mjeseci. Ukoliko dođe do značajnog povećanja u kreditnom riziku, obračunava se očekivani gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog sredstva. U slučaju da klijent dođe u status neizvršenja (NPL, Faza 3), obračunava se kreditni gubitak koji se odnosi na životni vijek trajanja kredita.

Očekivani kreditni gubitak tokom životnog vijeka trajanja finansijskog instrumenta se računa za različita scenarija odvojeno, uzimajući u obzir informacije o budućnosti. Agregacija do konačnog iznosa očekivanog kreditnog gubitka vrši se tako što se svaki od pojedinačnih scenarija ponderiše odgovarajućom vjerovatnoćom. Kod portofolia koji je prepoznat kao problematičan (Faza 3), dva pristupa su relevantna:

- a. Individualni pristup
- b. Kolektivni pristup

Najznačajniji kriterijum za utvrđivanje koji će se metod koristiti za procjenu pojedinačnih rezervacija za rizike jeste da li je ukupni iznos izloženosti individualno značajan ili ne. Banka tretira određenu izloženost kao individualno značajnu u slučaju kada ukupna bruto izloženost grupe povezanih lica prelazi EUR 50 hiljada bez umanjenja za vrijednost kolateralna.

Rezervacije za pojedinačne rizike predstavljaju mjeru rizika za identifikovane gubitke i mogu se uvijek izdvojiti za pojedinačnu izloženost. U zavisnosti od tipa procjene novčanih tokova, razlikujemo:

- Individualno utvrđene rezervacije (SRP II), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju i priznaju za svaku pojedinačnu izloženost/klijenta. U ovom obračunu se uzimaju u obzir otplate iz poslovanja (primarni tokovi gotovine), korišćenje kolaterala i sporednih sredstava (sekundarni tokovi gotovine). U zavisnosti od pretpostavljenih scenarija, pojedinačne otplate su procijenjene pojedinačno u smislu iznosa i vremena. Pretpostavke u pozadini svakog od relevantnih scenarija, zajedno sa odgovarajućim vjerovatnoćama, su dokumentovane i opravdane na bazi pojedinačnih slučajeva.
- Kolektivno utvrđene rezervacije (SRP CI), gdje se budući očekivani novčani tokovi procjenjuju za grupu izloženosti sličnih karakteristika, ali se mogu priznati (izdvojiti) za svaku pojedinačnu izloženost koja pripada grupi izloženosti.

Sljedeća tabela prikazuje izloženost kreditnom riziku umanjenu za rezervisanja:

31.12.2020.	Bruto krediti i potraživanja	Rezervacije	Neto potraživanja i krediti	Pokrivenost rezervacijama
Stage 1 (12-mjesecni ECL)	125.914	2.296	123.618	1,82%
Stage2 (lifetime ECL)	43.842	5.366	38.476	12,24%
Stage 3	17.598	10.834	6.764	61,56%
<i>od čega portfolio obračun</i>	8.421	6.530	1.891	77,53%
<i>od čega individualni obračun</i>	9.177	4.304	4.873	46,90%
Ukupno	187.354	18.496	168.858	9,87%

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Vremenske serije korišćene za modelovanje (pod istom metodologijom koja je korištena u pripremi finansijskih izvještaja za 2019. godinu) produžene su, uzimajući u obzir najnovije dostupne informacije. Sprovedena je kvalitativna procjena kako bi se osiguralo da su primjenjeni statistički modeli ekonomski opravdani.

Uprkos preduzetim koracima za ublažavanje efekata pogoršanja globalne ekonomije i umanjenje uticaja na stanovništvo i preduzeća, Addiko banka očekuje veće i nestabilnije troškove rizika tokom perioda trajanja mjera suzbijanja Covid-19 virusa. Stoga, situacija koja se neprestano mijenja zahtijeva redovno prilagođavanje na osnovu ažuriranih makroekonomskih prognoza. Rezervacije za kreditne gubitke računaju se na nivou pojedinačne transakcije i odražavaju najnovije makroekonomске prognoze Bečkog instituta za međunarodne ekonomiske studije (eng. Vienna Institute for International Economic Studies). Iste uzimaju u obzir i Covid-19 efekat.

Tabele u nastavku prikazuju osnovni, optimistični i pesimistični scenario za predviđene odabранe varijable korištene za procjenu očekivanih gubitaka na kraju 2020. godine. Prikazani iznosi predstavljaju prosječne vrijednosti tokom cijelog prognostičkog perioda (3 godine), po svakom od scenarija.

	Narednih 12 mjeseci	Osnovni scenario	Optimistični scenario	Pesimistični scenario
		Preostali 2-godišnji period	3-godišnji period1	3-godišnji period1
Realna stopa rasta BDP (%)	-9.0	4.8	1.4	-0.4
Stopa nezaposlenosti (prosječna %)	21.0	18.2	17.7	20.6
Stopa inflacije (prosječna %)	0.5	1.5	1.9	0.4

Scenarija se zasnivaju na podacima od 30.09.2020. godine. Ista se razlikuju po težini i trajanju povezanog ekonomskog Covid-19 uticaja, s tim da veći broj infekcija povlači duža razdoblja ograničenja u aktivnostima i veći ekonomski uticaj. Monetarni i fiskalni stimulansi su pretpostavljeni u sva tri scenarija:

- Polazna osnova (osnovni scenario): evropska ekonomija će zabilježiti duboku recesiju bez presedana zbog šoka izazvanog pandemijom. Sa opuštanjem restriktivnih mjera nakon nekoliko mjeseci, započeće oporavak, iako će vjerojatno biti usporen. Ono što će dovesti do razlika u dinamici oporavka su strukturne slabosti i finansijska ograničenja specifična za pojedine zemlje. Relativno snažan oporavak očekuje se u drugoj polovini 2021. godine. Gledajući dugoročnu dinamiku, kumulativni negativan rast u kritične prve tri godine će opteretiti crnogorsku ekonomiju.
- Optimistični scenario: ovaj scenario odražava kombinaciju činilaca, kao što su brže osiguravanje kapaciteta za masovno testiranje, stvaranje široko rasprostranjene vakcine, snažniji porast u ključnim azijskim ekonomijama nego što je trenutno predviđeno, a posljedično i veća potražnja za europskim izvozom. Veća posvećenost europskih institucija zajedničkom fondu za oporavak i ublažavanje unutrašnjih napetosti između sjeverne i južne Europe naravno bi dodatno pomogle potsticanju oporavka. Pozitivni prelimini na lokalno tržište odmah bi se osjetili, iako je u 2020. godini podrazumijevana značajna negativna stopa rasta. Međutim, gubitak BDP-a bio bi prigušen u odnosu na druge scenarije, a potrošačke cijene i cijene proizvođača dobijale bi zamah. Također se može očekivati da će u Crnoj Gori javni dug i dalje ostati povišen.
- Pesimistični scenario: Ovaj scenario podrazumijeva drugi talas zaraze i duži period čekanja na masovnu vakcinaciju, što bi zahtijevalo ponovno uspostavljanje ozbiljnih mjera zaključavanja širom Europe, uključujući Crnu Goru. Manje učinkovite i neoptimalno koordinisane monetarne, fiskalne i bankarske politike i mjere mogu potencijalno usporavati oporavak, omogućavajući da ranjivosti prije same krize postanu nova stvarnost. Ovo dalje doprinosi prigušenoj potražnji, uprkos potencijalnim mjerama za očuvanje plata koje bi se mogle vidjeti. Međutim, prelazak na restriktivnije uslove koje predviđaju prognozeri prilikom dizajniranja scenarija povlači veliku neizvjesnost. Teško je predvidjeti mogući drugi talas, ali procjena utjecaja u slučaju kada bi se dogodili takvi događaji bio bi još teži zadatak. Prije svega, nedostaje dovoljno sličnih događaja koji bi mogli pružiti korisne empirijske smjernice.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Na osnovu Odluke Centralne banke Crne Gore o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama („Sl. list CG“ 22/12, 55/12, 57/13, 44/17, 82/17, 86/18 i 42/19), krediti i druga aktiva izložena kreditnom riziku klasifikuju se u sljedeće kategorije a za potrebe izračunavanja potencijalnih gubitaka (regulatorni zahtjev):

- 1) grupu A – „dobra aktiva“ klasificira stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje se procjenjuje da će u skladu sa ugovorom biti u cijelosti naplaćene;
- 2) grupu B – „aktiva sa posebnom napomenom“- sa podgrupama B1 i B2, klasificira stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji niska vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, a te stavke aktive zahtijevaju posebnu pažnju banke jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu naplate po osnovu tih stavki aktive;
- 3) grupu C – „substandardna aktiva“- sa podgrupama C1, C2, klasificira stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju naplatu po osnovu tih stavki aktive;
- 4) grupu D – „sumnjičiva aktiva“ klasificira stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, za koje je naplata u cijelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolateralala, malo vjerovatna;
- 5) grupu E – „gubitak“ klasificira stavke aktive, odnosno ukupne izloženosti, koje će biti u potpunosti nenaplative, ili će biti naplative u neznatnom iznosu.

Procijenjeni iznos rezerve za potencijalne gubitke je obračunat primjenom procenata od 0,5% na plasmane klasifikovane u kategoriju A, 2% i 7% na plasmane klasifikovane u kategoriju B, od 20% do 40% na plasmane kategorije C, 70% na plasmane kategorije D i 100% na plasmane kategorije E.

Prema Odluci o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu sa Odlukom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog u skladu sa odredbama Odluke kojima se propisuje način vrednovanja stavki aktive primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odrbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke.

Instrumenti obezbeđenja

Procjena kvaliteta kolateralala vrši se na osnovu njegove procijenjene vrijednosti, tržišnih i drugih uslova za realizaciju tog kolateralala, uzimajući naročito u obzir rokove u kojima se kolateral može realizovati.

Instrumenti obezbeđenja koje Banka koristi u poslovanju su:

- 1) hipoteke nad poslovnim i stambenim objektima;
- 2) jemstva pravnih i fizičkih lica;
- 3) zaloga nad nepokretnom i pokretnom imovinom;
- 4) zaloga nad hartijama od vrijednosti;
- 5) garancije banaka i korporativne garancije;
- 6) položeni garantni depoziti.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled finansijskih sredstava prema amortizovanoj vrijednosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	31.12.2020.	31.12.2019.
Krediti i potraživanja od banaka	4.039	4.763
Krediti i potraživanja od klijenata (bruto)	187.354	202.472
- Preduzeća	54.991	63.157
- Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	104.610	107.831
- Hipotekarni i stamebni krediti	26.955	30.613
- Preduzetnici i mala preduzeća	798	871
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	0	0
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeća	0	0
Ostala finansijska potraživanja	277	295
Ukupna bilansna izloženost	191.670	207.530
Finansijske garancije i akreditivi	9.857	7.954
Nepovučena sredstva i ostale neopozive obaveze	14.660	13.229
Ukupna vanbilansna izloženost	24.517	21.183
Ukupna izloženost kreditnom riziku	216.187	228.713

Pregled izloženosti prema pokrivenosti kolateralima do nivoa izloženosti prikazan je u sljedećoj tabeli:

Kolateral	Procijenjena vrijednost kolateral-a	Bruto krediti	Bruto krediti
	31.12.2020.	31.12.2020.	31.12.2019.
Novčani depozit	2.843	683	887
Hipoteka ili fiducija na nepokretnostima <i>od čega: stambene nepokretnosti</i>	177.769	62.006	71.820
<i>od čega: poslovne nepokretnosti</i>	79.922	30.182	33.938
<i>od čega: ostale vrste nepokretnosti</i>	68.200	21.881	28.001
Zalog na hartijama od vrijednosti i pokretnim stvarima	29.647	9.943	9.881
Jemstvo i garancije	4.265	1.942	4.652
Mjenice korisnika kredita	584	59	106
Žiranti	807.892	117.019	120.907
Polise osiguranja vinkulirane u korist banke	63.282	3.374	1.624
Ostalo	141.292	2.037	2.645
Ukupno	7.834	1.205.761	187.120
			202.641

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Pregled strukture potraživanja po IRB danima kašnjenja i obezvrijedjenju:

31.12.2020.	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Krediti i potraživanja koja nisu u kašnjenju	149.043	7.440	141.603
Krediti i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijedjena	774	-	774
Obezvrijedena potraživanja u kašnjenju	37.537	11.056	26.481
Ukupno	187.354	18.496	168.858

31.12.2019	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Krediti i potraživanja koja nisu u kašnjenju	154.369	9.186	145.182
Krediti i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijedjena	434	-	434
Obezvrijedena potraživanja u kašnjenju	47.670	9.644	38.026
Ukupno	202.473	18.830	183.642

Obezvrijedeni krediti i potraživanja u kašnjenju:

31.12.2020.	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	15.625	1.641	13.984
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	10.446	6.075	4.371
Hipotekarni i stambeni krediti	11.328	3.218	8.110
Preduzetnici i mala preduzeća	138	122	16
Ukupno	37.537	11.056	26.481

31.12.2019	Bruto krediti i potraživanja	Ispravka vrijednosti	Neto potraživanja krediti
Preduzeća	26.109	862	25.247
Stanovništvo (uključujući kreditne kartice)	7.782	4.845	2.937
Hipotekarni i stambeni krediti	13.292	3.637	9.656
Preduzetnici i mala preduzeća	487	301	186
Ukupno	47.670	9.645	38.026

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Krediti i potraživanja koja su u kašnjenju i nisu obezvrijedena:

31.12.2020.	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	214	-	-	-	214
od 30 do 90 dana	129	1	-	-	130
preko 90 dana	430	-	-	-	430
Ukupno	773	1	-	-	774

31.12.2019	Preduzeća	Stanovništvo	Stambeni hipotekarni	Mikro i preduzetnici	Ukupno
do 30 dana	-	-	179	-	179
od 30 do 90 dana	-	-	160	-	160
preko 90 dana	-	-	95	-	95
Ukupno	-	-	434	-	434

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.4. Kreditni rizik (nastavak)

Forborn aktiva

Pod forborn aktivom se smatraju oni klijenti koji nisu u mogućnosti da ispoštuju rokove i uslove iz ugovora zbog finansijskih poteškoća. Zbog novonastalih finansijskih poteškoća, Banka može da se odluci na izmjenu rokova i uslova iz ugovora, kako bi omogućila klijentu da vraća dug i da refinansira ugovor, u cijelom iznosu ili samo dio.

U tom smislu, sljedeće je dozvoljeno:

- a) Izmjena dogovorenih uslova i rokova koje klijent nije u mogućnosti da ispoštuje zbog finansijskih poteškoća i koje se odobravaju zbog novonastale situacije klijenta.
- b) Totalno ili djelimično refinansiranje problematičnog ugovora, koje ne bi bilo odobreno da se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Izloženosti se neće smatrati forborn aktivom ukoliko se klijent ne nalazi u finansijskim poteškoćama.

Forborn mjere i rizici su kontrolisani od strane Odjeljenja rizika zaduženih za pravna i fizička lica. Dodatno, odborenje forborn mjere predstavlja događaj koji inicira test obezvrijedjenja u skladu sa MSFI 9 zahtjevima.

Tokom 2020. godine, moratorijumi na plaćanja su odobreni značajnom broju klijenata zbog specifičnih okolnosti u vezi sa Covid-19 virusom. Veliki broj moratorijuma, odobrenih u Addiko Banci, ispunjavaju sve pretpostavke u skladu sa lokalnom regulativom i odlukama Centralne Banke Crne Gore. Kao posledica toga, moratorijumi odobreni klijentima na koje je uticao Covid-19, nijesu se smatrali automatskim pokretačem forborn događaja (ili statusa neispunjena obaveza). Isti će biti objelodanjeni u okviru sledeće tačke.

Sljedeća tabela prikazuje iznos forborn aktive na kraju 2020. i 2019. godine:

Bruto krediti	31.12.2020.	Promjene u toku godine	31.12.2019.
Pravna lica	8.295	5.330	2.965
Fizička lica	5.740	3.462	2.278
Ukupna forborn aktiva	14.035	8.792	5.243

4.5. Moratorijum zbog COVID-19

Na osnovu propisanih mjer za ublažavanje efekta COVID-19 a koji se odnose na moratorijume na plaćanja duga, Addiko banka je u toku 2020. godine odobrila 7.998 moratorijuma, od kojih je 102 još uvijek bilo aktivno na dan 31.12.2020. Kako su moratorijumi odobravani na period između 3 i 12 mjeseci, značajan broj dodijeljenih moratorija već je istekao do kraja 2020. godine.

Većina tih moratorijuma odobrena je u prvoj polovini 2020. Treba imati na umu da je Centralna Banka Crne Gore, kroz prvi paket mjer, donijela obveznu mjeru odobravanja moratorijuma što znači da je uključen relativno velik dio izloženosti.

Kao što je prethodno objašnjeno, gotovo svi moratorijumi koje je Addiko Banka sprovela, zadovoljavaju sve uslove propisane od strane Centralne Banke Crne Gore te u skladu sa Odlukom Centralne Banke Crne Gore, za ove klijente nije vršena reklassifikacija. Međutim, Addiko Banka nastavlja sprovoditi pojedinačne procjene da li postoje druge ili dodatne okolnosti koje bi dovele do forborn događaja ili reklassifikacije potraživanja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.5. Moratorijum zbog COVID-19 (nastavak)

Sljedeća tabela prikazuje iznos izloženosti pod moratorijumima na dan 31.12. 2020:

Segment	Stage 1 i 2		Stage 3		Ukupno	
	Bruto krediti	Ispravke stage1 & stage 2	Bruto krediti	Ispravke stage 3	Bruto krediti	Ispravke vrijednosti
	stage 1&2	2	stage 3	-	-	33
Pravna lica	33	2	-	-	-	2
Fizička lica	388	32	554	343	942	375
Ukupno	421	34	554	343	975	377

4.6. Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- 1) političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);
- 2) rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Odjeljenje kontrole rizika i upravljanja podacima je odgovorno za planiranje na godišnjem nivou, praćenje izloženosti riziku zemlje, izvještavanje Uprave Banke o poštovanju interno uspostavljenih limita i, u slučaju potrebe, o visini potrebnih rezervacija i kategorizaciji izloženosti, odnosno rangiranju zemalja dužnika.

Nadležni tržišni sektori učestvuju u procesu planiranja aktivnosti na tržištima van Crne Gore i dužni su da se pridržavaju propisanih limita izloženosti riziku zemlje.

Potrebni kapital za rizik zemlje po metodologiji regulatora se utvrđuje tako što se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz te zemlje ponderiše odgovarajućim ponderom rizika.

Neto izloženost prema jednoj zemlji predstavlja ukupnu izloženost prema dužnicima te zemlje, potom umanjenu za formirane rezerve za potencijalne kreditne gubitke po tim izloženostima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uslijed propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i uslijed nastupanja nepredviđljivih eksternih događaja. Banka identificira, procjenjuje i prati operativni rizik u svim materijalno značajnim proizvodima, aktivnostima, procesima i sistemima, uključujući eksternalizaciju, a prije njihovog uvođenja procjenjuje operativni rizik koji može nastati njihovim uvođenjem.

Cilj Banke pri upravljanju operativnim rizikom jeste, pored identifikacije, i smanjenje vjerovatnoće nastanka identifikovanih potencijalnih događaja, kao i minimizacija gubitaka pri događajima po osnovu izloženosti Banke operativnom riziku.

Banka primjenjuje dva pristupa za identifikaciju i evaluaciju operativnog rizika: „reaktivni pristup“ procjene rizika na osnovu nastalog događaja i „proaktivni pristup“, putem scenario analize i samoprocjene rizika.

Cilj upravljanja operativnim rizikom u Banci jeste postizanje „proaktivnog pristupa“ (upravljanje rizikom) umjesto „reaktivnog pristupa“ (upravljanje gubicima).

Svi zaposleni Banke su dužni da aktivno učestvuju u identifikovanju i izvještavanju o gubicima povezanim sa operativnim rizikom. U tom smislu je uspostavljena baza podataka o gubicima za sistematsko prikupljanje podataka kroz cijelu organizaciju.

Banka koristi jednostavni metod (*engl. Basic Indicator Approach - BIA*) za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik.

4.7. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbijedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbijedi adekvatan nivo kapitala po principu „nastavka poslovanja“;
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesечно od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o bankama definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od EUR 5 miliona,
- Koeficijent solventnosti kapitala od 10% sopstvenih sredstava banke.

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom. Uvažavajući sve prethodno navedene elemente, Banka sprovodi kvantifikovanje planiranog kapitala.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala i
- Mjere koje bi Banka preuzeila u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list CG“ 38/11, 55/12 i 82/17) sopstvena sredstva Banke se sastoje od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašcene akcije;
- 2) naplaćene emisione premije;
- 3) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 4) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 5) neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- 6) dobit u tekućoj godini za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital.

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašcene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke Crne Gore.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- 1) nominalni iznos povlaščenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- 6) revalorizacione rezerve.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Odbitne stavke pri izračunavanju dopunskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U vezi obračuna rizikom ponderisane aktive i vanbilansnih stavki za potrebe kapitala za kreditni rizik, rizična bilansna i vanbilansna aktiva se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve tipove aktive, a na osnovu Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala banaka.

Banka izračunava potrebnii kapital za tržišne rizike u skladu sa regulativom CBCG. Potrebnii kapital za tržišne rizike predstavlja zbir potrebnog kapitala za:

- 1) pozicijski rizik, koji obuhvata cjenovni rizik i rizik kamatne stope;
- 2) devizni rizik, i
- 3) rizik poravnjana i rizik druge ugovorne strane.

Osim kreditnog, tržišnog, operativnog i rizika zemlje, Banka mjeri, prati i limitira rizik kamatne stope iz bankarske knjige i rizik likvidnosti. Preuzimanje, mjerjenje, praćenje, limitiranje, kontrola i korektivne akcije su propisane sljedećim dokumentima: Politika upravljanja rizikom likvidnosti, Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama, Poslovnik rada Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, Politika upravljanja tržišnim rizikom, odgovarajuće procedure i radna uputstva u pojedinačnim sektorima i odjeljenjima.

Banka je identifikovala i rizik usklađenosti, koji se prati na način kako je definisano u Politici koja uređuje kontrolu usklađenosti poslovanja.

U Banci je implementiran proces interne procjene adekvatnosti kapitala, kojim se u prvom redu utvrđuje rizični profil Banke, raspoloživi interni kapital za pokriće potreba za kapitalom, kao i visina internog kapitala potrebnog za pokriće materijalnih rizika za koje je primjenjiv kvantitativni ili kvalitativni pristup obračuna. Osim rizika tzv. prvog stuba koji su uzeti u obzir prilikom regulatornog obračuna potrebnog kapitala, ovim procesom se procjenjuju i kamatni rizik iz bankarske knjige, rizik koncentracije, rizik likvidnosti kao i ostali rizici.

Definisana su četiri metoda za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće rizika:

- Regulatorni metod (jednostavni ili standardni);
- Ostali kvantitativni metodi koji predstavljaju dobru bankarsku praksu (VaR modeli, scenario analize, itd);
- Ostali kvalitativni metodi (tj. ekspertske stavovi zaposlenih i menadžmenta), i
- Rizik se ne mjeri iznosom potrebnog internog kapitala (bez obzira na materijalnost ne može biti izražen kao zahtjev za kapitalom).

Metodologija obračuna potrebnog kapitala je određena za sve materijalne tipove rizika:

- Tržišni rizik - ostali kvantitativni metodi (VaR);
- Kreditni rizik – ostali kvantitativni metodi. Banka primjenjuje jednofaktorski model aktive u okviru konteksta Basel II odredbi. Za mjerjenje zahtjeva za internim kapitalom po osnovu rizika zemlje koristi se IRB formula za preduzeća, banke i zemlje. Primjenjeni parametri su izvedeni iz eksternih rejtinga zemalja;
- Operativni rizik – jednostavni metod propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Rizik likvidnosti – kvantitativni metod – VaR;
- Rizik objekta – standardizovani pristup propisan regulativom Centralne banke Crne Gore;
- Ostali rizici (strateški, reputacioni, poslovni, rizik kapitala) – Banka alocira 5% od minimalnog regulatornog zahtjeva za kapitalom u istom izveštajnom periodu.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2020. godine (sa uporednim podacima 2019. godine), kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	2020.	2019.
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	125.100	125.100
Ublažavanje negativnog efekta primjene MSFI 9	(1.015)	(507)
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	124.085	124.593
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	97.181	100.504
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	2.281	1.755
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	1.579	1.029
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	101.041	103.288
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	23.044	21.305
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	5.500	5.500
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	5.500	5.500
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	5.500	5.500
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	28.544	26.805
Sopstvena sredstva (osnovni kapital +dopunski kapital)	28.544	26.805
Rizična aktiva		
Bilansna aktiva	130.874	143.280
Vanbilansna aktiva	9.141	8.209
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti primjene MSFI 9	2.368	2.876
Ukupno rizična aktiva	142.383	154.365
Potreban kapital za ostale rizike	2.370	2.307
Adekvatnost kapitala	17,28%	15,30%

U okviru Odluke o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala Banaka („Sl. list CG”, br.38/11, 55/12 i 82/17) definisan je način na koji se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke u toku tranzicionog perioda zbog prelaska na vrednovanje stavki primjenom MSFI 9. Smjernice dozvoljavaju jedan od dva pristupa priznavanja uticaja primjene MSFI 9 na regulatorni kapital:

- Priznavanje punog uticaja tokom petogodišnjeg perioda; ili
- Priznavanje punog uticaja na dan usvajanja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.7. Upravljanje kapitalom (nastavak)

Banka se odlučila za prvi pristup. Kao posljedica te odluke, uticaj na kapital tokom 2020. godine je iznosio EUR 0.50 hiljada. U slučaju da je Banka odlučila da prikaže puni uticaj u 2018. godini došlo bi do smanjenja osnovnog akcijskog kapitala i ukupnog kapitala od EUR 3,38 miliona.

Godina	Ublaživanje negativnog uticaja primjene MSFI 9	Priznati uticaj po godinama
2018	-169	5%
2019	-507	15%
2020	-1.015	30%
2021	-1.692	50%
2022	-2.537	75%
2023	-3.383	100%

U skladu sa propisima Centralne banke Crne Gore, Banka je na dan 31. decembra 2020. godine obavezna da održava minimalan stepen adekvatnosti kapitala na nivou od 10% sopstvenih sredstava banke. Banka je dužna da obim svog poslovanja uskladi sa propisanim pokazateljima, odnosno da obim i strukturu svojih rizičnih plasmana uskladi sa Zakonom o bankama i propisima Centralne banke Crne Gore. Koeficijent solventnosti, izračunat od strane Banke na osnovu važeće regulative CBCG, na dan 31. decembra 2020. godine iznosio 17,28% (na dan 31. decembra 2019. godine: 15,30%).

Pregled potrebnih rezervi (pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbiru iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke) prema klasifikaciji aktive je data u tabeli:

Klasifikacija	Regulatorne rezerve	Ispravka vrijednosti	Potrebne rezerve
A	885	7.099	58
B	1.039	3.893	135
C	1.428	1.816	585
D	691	798	32
E	6.627	5.856	769
Ukupno	10.670	19.462	1.579

4.8. Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva, odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerjenja u datim trišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa pravičnom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identificuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i pravične (fer) vrijednosti.

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerjenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- Kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- Informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj. cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena) (nivo 2);
- Informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtjevaju MRS i MSFI. Kako je objelodanjen u Napomeni 4, po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerojatnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

4.8.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti

31. decembar 2020. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	30.785	-	30.785	30.785
Krediti i potraživanja od banaka	-	-	4.014	4.014	4.014
Krediti i potraživanja od klijenata	-	-	168.858	168.858	168.858
Hartije od vrijednosti po amortizovanoj vrijednosti	-	-	-	-	-
Ostala finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	-	-	276	276	276
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	24	24	24
Ukupna sredstva	<u>-</u>	<u>30.785</u>	<u>173.172</u>	<u>203.957</u>	<u>203.957</u>
Depoziti banaka	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	-	-	156.932	156.932	156.932
Pozajmljena sredstva od Banaka	-	-	3.503	3.503	3.503
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	13.251	13.251	13.251
Ostale obaveze	-	-	3.346	3.346	3.346
Subordinisani dug	<u> </u>	<u> </u>	<u>5.502</u>	<u>5.502</u>	<u>5.502</u>
Ukupne obaveze	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>182.534</u>	<u>182.534</u>	<u>182.534</u>

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.8. Pravična (fer) vrijednost (nastavak)

4.8.1 Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu vrednovani po fer vrijednosti obračunata je samo za potrebe objelodanjivanja, bez efekata na pozicije bilansa stanja ili bilansa uspjeha. Dodatno, s obzirom na to da nema aktivnog trgovanja ovim instrumentima, određivanje njihove fer vrijednosti zahtjeva korišćenje procjena rukovodstva u značajnoj mjeri.

Fer vrijednost je cijena koja se može primiti za prodaju nekog sredstva ili platiti za prenos neke obaveze u uobičajenoj transakciji na glavnom (ili najpovoljnijem) tržištu na datum odmjeravanja pod tekućim tržišnim uslovima bez obzira na to da li je cijena direktno utvrđiva ili procijenjena korišćenjem neke druge tehnike vrednovanja. Međutim, ne postoje dostupne tržišne cijene za određeni dio finansijskih instrumenata Banke, koji su prema tome klasifikovani u nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti. U uslovima u kojima nema dostupnih tržišnih cijena, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontovanja novčanih tokova ili drugih modela. Promjene pretpostavki koje leže u osnovi procjena, uključujući diskontne stope i procijenjene novčane tokove, u značajnoj mjeri utiču na procjene.

31. decembar 2019. godine	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Knjigovod stvena vrijednost
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	-	33.967	-	33.967	33.967
Krediti i potraživanja od banaka	-	-	4.748	4.748	4.748
Krediti i potraživanja od klijenata	-	-	183.643	183.643	183.643
Hartije od vrijednosti po amortiziranoj vrijednosti	-	-	-	-	-
Ostala finansijska sredstva po amortiziranoj vrijednosti	-	-	296	296	296
Ostala finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	-	-	5	5	5
Ukupna sredstva	<u>-</u>	<u>33.967</u>	<u>188.692</u>	<u>222.659</u>	<u>222.659</u>
Depoziti banaka	-	-	-	-	-
Depoziti klijenata	-	-	170.722	170.722	170.722
Pozajmljena sredstva od Banaka	-	-	5.012	5.012	5.012
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	-	-	17.063	17.063	17.063
Ostale obaveze	-	-	2.762	2.762	2.762
Subordinisani dug	<u>—</u>	<u>—</u>	5.502	5.502	5.502
Ukupne obaveze	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>201.061</u>	<u>201.061</u>	<u>201.061</u>

5. PRIHODI I RASHODI KAMATA I SLIČNI PRIHODI I RASHODI

a) *Prihodi od kamata i slični prihodi*

	2020.	2019.
Po osnovu depozita kod:		
- inostranih banaka	3	5
Ukupno po osnovu depozita	3	5
Po osnovu kredita datih:		
- državnim organizacijama i opštinama	1	46
- preduzećima u privatnom vlasništvu	2.489	2.920
- preduzećima u državnom vlasništvu	144	198
- preuzetnicima	-	4
- fizičkim licima	10.360	10.763
- nevladinim i neprofitnim organizacijama	11	18
Ukupno po osnovu kredita	13.005	13.949
Ukupno prihodi od kamata	13.008	13.954
Od toga: kamate na obezvrijedjene kredite	767	897

b) *Rashodi od kamata i slični rashodi*

	2020.	2019.
Po osnovu depozita primljenih od:		
- banke	63	86
- finansijskih institucija	65	66
- državnih organizacija i opština	52	19
- preduzeća u privatnom vlasništvu	203	223
- preduzeća u državnom vlasništvu	23	247
- preuzetnika	-	-
- fizičkih lica	995	1.357
- nevladinih i neprofitnih organizacija	299	370
Ukupno po osnovu depozita	1.700	2.368
Rashodi kamata po primljenim kreditima	32	21
Rashodi kamata po subordiniranim dugovima	727	724
Rashodi kamata - poslovi lizinga MSFI 16	20	-
Ukupno po osnovu kredita	779	745
Ukupno rashodi kamata	(2.479)	(3.113)
Neto prihodi od kamata	10.529	10.841

6. TROŠKOVI OBEZVRIJEĐENJA I REZERVISANJA

Knjiženja (u korist prihoda) / na teret

Neto ispravke / obezvrijedenja po osnovu:	2020	2019
- kredita	712	564
- depoziti kod banaka	10	1
- po vanbilansnim stawkama	554	53
- po kamatnim potraživanjima	(310)	(688)
Ukupno troškovi obezvrijedenja	966	(70)
 Troškovi rezervisanja:		
Trošak rezervisanja za sudske sporove	46	28
Troškovi rezervisanja štetnih ugovora	(121)	88
Troškovi rezervisanja - ostala aktiva	560	(111)
Troškovi rezervisanja – ostalo	125	119
Ukupno	610	124

7. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

a) Prihodi od naknada i provizija

Prihodi od naknada:	2020	2019
Naknade po kreditima	116	313
Naknade po vanbilansnim poslovima	149	123
Naknade za usluge platnog prometa i vodjenja računa	1.331	1.487
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	665	791
Ostale naknade i provizije	485	737
Ukupno	2.746	3.451

b) Rashodi od naknada i provizija

Rashodi od naknada	2020	2019
Naknade Centralnoj banci	145	223
Naknade za usluge platnog prometa i e-banking poslova	58	58
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	670	665
Ostale naknade i provizije	33	92
Osiguranje depozita	826	924
Ukupno	1.732	1.962

8. NETO DOBICI OD KURSNIH RAZLIKA

	2020	2019
Prihodi iz poslovanja sa devizama	161	280
Neto dobici od kursnih razlika	161	280

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH, OPŠTI I ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI I TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2020	2019
Troškovi zaposlenih		
Neto zarade	2.250	2.204
Porezi i doprinosi na zarade	1.466	1.519
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	65	79
Naknade članovima Upravnog odbora	22	27
Troškovi zakupa radne snage	164	227
Troškovi službenih putovanja	41	95
Troškovi rezervisanja za neiskorišćene godišnje odmorei bonuse	120	318
Ostali troškovi zaposlenih	7	12
Trošak rezervisanja za otpremnine IAS 19	3	4
Ukupno	4.138	4.485

	31.12.2020	31.12.2019
Opšti i administrativni troškovi		
Troškovi zakupa	50	654
Troškovi održavanja imovine	1.482	1.324
Troškovi obezbeđenja	135	141
Troškovi osiguranja	71	80
Ostali troškovi poslovnog prostora i fiksne aktive	70	74
Troškovi reklame	264	366
Usluge telekomunikacija	164	174
Kancelarijski materijal	68	58
Stručne usluge	1.047	1.104
Sudski troškovi	8	38
Ostali troškovi	606	640
Ukupno	3.965	4.653

	31.12.2020	31.12.2019
Troškovi amortizacije		
-nekretnina i opreme	708	241
-nematerijalnih ulaganja	293	189
Ukupno	1.001	430

Stručne usluge u 2020. godini, u iznosu od EUR 1.047 hiljada se najvećim dijelom odnose na usluge kontrole Centralne banke Crne Gore EUR 269 hiljada, advokatske usluge EUR 195 hiljada, konsultantske usluge EUR 310 hiljada, intelektualne usluge EUR 201 hiljada i ostale.

10. OSTALI RASHODI I OSTALI PRIHODI

a) *Ostali prihodi*

Ostali prihodi	2020.	2019.
Prihodi od naplaćenih otpisanih kredita i kamata	109	239
Prihod od izdavanja poslovnog prostora	11	13
Vanredni prihodi	1.764	5
Ostali poslovni prihodi	609	64
Ukupno	2.493	321

b) *Ostali rashodi*

Ostali rashodi	2020.	2019.
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	4	5
Ostali troškovi poreza i taksi	38	22
Ispравke prethodne godine	21	(85)
Ukupno	63	(58)

c) *Neto dobitak po osnovu prestanka proznavanja ostale imovine*

Neto dobitak po osnovu prestanka proznavanja ostale imovine	2020.	2019.
Neto dobitak po osnovu prestanka proznavanja ostale imovine	-	2
Gubitak od otpisa osnovnih sredstava	(223)	-
Ukupno	(223)	2

11. POREZ NA DOBIT

a) *Komponente poreza na dobit*

Komponente odloženih poreskih sredstava i obaveza	2020.	2019.
Tekući porez na dobit	-	-
Odloženi poreski prihodi	-	-
Ukupno	-	-

b) *Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja*

Usaglašavanje iznosa poreza na dobit u bilansu uspjeha i rezultata prije oporezivanja	2020.	2019.
Gubitak / (dubitak) prije oporezivanja	3.125	3.369
Porez na dobit po zakonskoj stopi od 9%	281	303
Poreski efekti rashoda koji se ne priznaju u poreske svrhe	(44)	19
Korišćenje prenijetih poreskih gubitaka	(237)	(322)
Poreski efekti priznati u bilansu uspjeha	-	-

11. POREZI NA DOBIT (nastavak)**c) Nepriznata odložena poreska sredstva**

Na dan 31. decembar 2020. godine Banka nije priznala odložena poreska sredstva u ukupnom iznosu od EUR 1.599 hiljada i to po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka za 2019. godinu EUR 17.767 hiljada.

Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka zbog opreznosti u realizaciji planiranih poslovnih aktivnosti.

Prava na prenose neiskorišćenih poreskih gubitaka za koja nisu priznata odložena poreska sredstva u naprijed navedenim iznosima su istaknuta u sljedećim periodima:

Prenešeni poreski gubici	Godina nastanka 2013/godina isteka 2018	Godina nastanka 2014/godina isteka 2019	Godina nastanka 2015/godina isteka 2020	Godina nastanka 2016/godina isteka 2021	Ukupno
Prenešeni poreski gubici	-	-	(12.043)	(8.353)	(20.396)
Iznos gubitaka za pokriće oporezive dobiti	-	-	2.629	-	2.629
Neiskorišćeni poreski gubici	-	-	(9.414)	(8.353)	(17.767)

12. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD CENTRALNIH BANAKA

Novčana sredstva i računi depozita kod Centralnih Banaka	31.12.2020	31.12.2019
Gotovina u blagajni:		
u EUR	8.357	6.577
u stranoj valuti	753	880
Žiro-račun	13.490	14.112
Obavezna rezerva kod Centralne banke Crne Gore	8.185	12.398
Ukupno	30.785	33.967

Obavezna rezerva sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG“ 35/11, 22/12, 61/12, 57/13, 52/14, 73/15, 33/16, 15/17 i 43/20).

13. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA

Krediti i potraživanja od Banaka	31.12.2020	31.12.2019
Korespondentni računi kod inostranih banaka		
- kod matične banke i banaka Grupe	824	2.868
- kod ostalih banaka	-	-
- depoziti kod banaka - nerezidenti	3.215	1.895
- ispravka vrijednosti depoziti kod banaka	(25)	(15)
Ukupno	4.014	4.748

Korespondentski računi su otvoreni kod banaka članica Addiko Grupe, Citibank London, Citibank New York, Citibank Europ PLC - Dublin i Raiffeisen Bank International AG Beč.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA

Krediti i potraživanja od klijenata	31.12.2020	31.12.2019
Dospjeli krediti:		
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	943	1.111
privredna društva u državnom vlasništvu	-	57
opštine i javne organizacije	-	7
fizička lica	5.186	4.100
Kratkoročni krediti:		
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	3.749	7.067
fizička lica	231	220
Dugoročni krediti:		
domaće finansijske institucije	-	-
privredna društva u privatnom vlasništvu i preduzetnici	48.195	51.816
privredna društva u državnom vlasništvu	2.775	3.703
opštine i javne organizacije	83	159
neprofitne organizacije	2	2
zaposleni	2.530	2.773
fizička lica	123.425	131.626
Ukupno	187.119	202.641
Kamatna potraživanja	1.012	813
Vremenska razgraničenja - naknade	(777)	(981)
Krediti i potraživanja od klijenata	187.354	202.473
Minus:		
Ispravka vrijednosti kredita	(17.717)	(18.238)
Ispravka vrijednosti kamata	(779)	(592)
Ukupno	168.858	183.643

Tokom 2020. godine Banka je nastavila sa praksom odobravanja kredita za obrtna sredstva privrednim društvima, koji se odobravaju sa rokom do 36 mjeseca – prosječni rok 19 mjeseci, dok su investicioni krediti odobravani na period do 98 mjeseca – prosječni rok 46 mjeseca i uglavnom se odnose na privredna društva iz oblasti trgovine, usluga i ugostiteljstva. Lizing aranžmane Banka nema u ponudi nakon jula 2016. godine. Ukupna potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na dan 31. decembra 2020. godine iznose EUR 5 hiljade (31. decembra 2019. godine: EUR 246 hiljada).

Krediti za obrtna sredstva privrednim društvima se odobravaju uz nominalnu kamatnu stopu u rasponu od 3,9% do 8,0% na godišnjem nivou – prosječna kamata 5,27%. Investicioni krediti privrednim društvima se odobravaju uz kamatne stope na godišnjem nivou od 3,5% do 5,9% koje su uglavnom vezane za tromjesečni EURIBOR – prosječna kamata 3,86%.

Gotovinski krediti stanovništvu se odobravaju sa kamatom u rasponu od 5,24% do 14,99% na godišnjem nivou i mogu biti kratkoročni i dugoročni sa dospijećem do 6 godina. Najveći dio ovih kredita odobren je po kamatnoj stopi od 8,99% (29% portfolija), 7,99% (18% portfolija), 9,99% (16% portfolija), 10,99% (9% portfolija), 6,99% (8% portfolija) dok su ostale kamatne stope zavisile od kategorije klijenta, primarno određenoj na osnovu vrste i iznosa kredita kao i ugovornog odnosa sa Bankom i periodično organizovanih aktivnosti sa diskontima na redovnu kamatnu stopu.

Dugoročni krediti stanovništvu koji obuhvataju kredite za kupovinu i izgradnju stambenih prostora kao i za ostale namjene (stambeni i hipotekarni krediti) nijesu odobravani tokom 2020 godine.

14. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KLIJENATA (nastavak)

Koncentracija ukupnih bruto kredita plasiranih komitentima od strane Banke po djelatnostima je sljedeća:

	31.12.2020	31.12.2019
Pregled po granama djelatnosti:		
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	3.072	3.412
Vađenje rude i kamena	1.410	1.616
Prerađivačka industrija	5.032	3.567
Snabdijevanje električnom energijom	7.778	8.244
Snabdijevanje vodom	83	166
Građevinarstvo	4.592	7.773
Trgovina na veliko i trgovina na malo	14.265	17.555
Saobraćaj i skladištenje	4.380	5.386
Usluge pružanja smještaja i ishrane	9.414	9.829
Informisanje i komunikacije	1.655	801
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	5	8
Poslovanje nekretninama	-	-
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.336	1.080
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	816	3.234
Državna uprava	-	-
Obrazovanje	27	2
Zdravstvo i socijalna zaštita	1.991	1.345
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	7	11
Ostale uslužne djelatnosti	15	-
Fizička lica – rezidenti	131.346	138.254
Nerezidenti	130	190
Ukupno	187.354	202.473

15. NEKRETNINE, POSTROJENJA i OPREMA

	Gradjevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Investicije u toku	Ukupno
Stanje na dan 01. januara 2019. godine	2.376	4.083	165	6.624
Povećanja	-	-	122	122
Smanjenje	-	(222)	-	(222)
Prenosi	1	111	(112)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	2.377	3.972	175	6.524
Povećanja	-	-	149	149
Prodaja	-	-	-	-
Prenosi	69	120	(189)	-
Ostalo	(506)	(1.822)	(85)	(2413)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1.940	2.270	50	4.260
Ispravka vrijednosti				
Stanje na dan 01. januara 2019. godine	1.910	3.490	-	5.400
Amortizacija	126	115	-	241
Ostalo	-	(222)	-	(222)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	2.036	3.383	-	5.419
Amortizacija	121	113	-	234
Ostalo	(504)	(1.797)	-	(2.301)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1.653	1.699	-	3.352
Neotpisana vrijednost na dan:				
31. decembar 2020. godine	287	571	50	908
31. decembar 2019. godine	341	589	175	1.105

Banka nema hipoteke ili zaloge nad svojim nekretninama ili opremom na dan 31. decembra 2020. godine.

16. ZAKUPI – IMOVINA SA PRAVOM KORIŠĆENJA

Zakupi	31.12.2020	31.12.2019
Zakupi u skladu sa MSFI inicijalno priznavanje	924	-
Nabake tokom godine	70	
Izmjene zakupa tokom godine	(17)	
Amortizacija nematerijalnih sredstava	(475)	-
Ukupno zakupi u skladu sa MSFI 16	502	-

Banka je u skladu sa odlukom CBCG o implementaciji MSFI 16 standarda na 01.01.2020, proknjižila početno stanje imovine sa pravom korišćenja u iznosu od EUR 924 hiljade. Jedan ugovor o zakupu je ponovno potpisana tokom 2020. godine (u iznosu od EUR 70 hiljada) dok je nekolicina ugovora o zakupu izmijenjena smanjujući mjesечni iznos zakupa na određeni period zbog uticaja COVID 19 virusa. Ukupan uticaj ove korekcije je EUR 17 hiljada.

17. NEMATERIJALNA SREDSTVA

Nematerijalna sredstva	31.12.2020	31.12.2019
Nematerijalna sredstva	5.029	3.750
Amortizacija nematerijalnih sredstava	(3.245)	(3.042)
Nematerijalna sredstva u pripremi	497	1.046
Ukupno nematerijalna sredstva	2.281	1.754

18. TEKUĆA PORESKA SREDSTVA

Tekuća poreska sredstva	31.12.2020	31.12.2019
	1.597	1

Tokom 2020. godine, Poreska Inspekcija je po Rješenju Ministarstva Finansija formirala komisiju za ponovni inspekcijski nadzor Banke na osnovu usvojene žalbe koju je Banka uložila na Odluku iz 2014. godine- Naime, po pomenutoj odluci Poreska uprava je tokom 2014. godine naplatila iznos od EUR 1.596 miliona od Banke na osnovu poreza na dobit i poreza po odbitku. U procesu ponovne inspekcije, Poreska Uprava je ustanovila da je Bančina inicijalna poreska prijava u skladu sa zakonskom regulativom te odbacila navedenu Odluku iz 2014 godine kao neosnovanu. U skladu sa istim, Banka je proknjižila potraživanja od Poreske Uprave u iznosu od EUR 1.596 EUR.

19. OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA I OSTALA SREDSTVA**a) Ostala sredstva**

Ostala sredstva	31.12.2020	31.12.2019
Dati avansi	61	59
Potraživanja po naknadama i provizijama	448	239
Potraživanja po naknadama po vanbilasnim poslovima	16	24
Potraživanja po naknadama u platnom prometu	123	111
Naknade za porodiljsko odsudstvo / bolovanje koje se potražuju od države	123	126
Ostala potraživanja	502	459
Ispravka ostalih potraživanja	(213)	(239)
Unaprijed plaćeni troškovi	463	333
Stečena aktiva	700	700
Ukupno	2.223	1.812

b) Ostala finansijska sredstva

Ostala finansijska sredstva	31.12.2020	31.12.2019
Garantovani depoziti	275	295
Ostala finansijska potraživanja	2	1
Ukupno	277	296

c) Stečena aktiva

Stečena aktiva	31.12.2020	31.12.2019
Nekretnine	700	700
Ukupno	700	700

19. OSTALA FINANSIJSKA SREDSTVA I OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Ostala potraživanja na dan 31. decembra 2020. godine iznose EUR 502 hiljade. Najveći dio ovih potraživanja se odnosi na potraživanja po kartičnom poslovanju u iznosu od EUR 476 hiljada.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka ima stečenu aktivu u iznosu od EUR 700 hiljada (31. decembra 2019. godine: EUR 700 hiljada). Aktiva je stečena u postupcima vansudskih prodaja, radi namirenja neizmirenih potraživanja po kreditima Banke kao hipotekarnog povjerioца. Stečena aktiva Banke je cijelim dijelom stečena po osnovu naplate spornih potraživanja klijenata koji su u portfoliju Banke imali izloženosti obezbjeđene nepokretnostima. U nekim slučajevima namirena su cijelokupna potraživanja, dok je u određenom broju slučajeva, vrijednost stečene aktive bila niža od ukupnih potraživanja od klijenta.

U toku 2020. godine nije bilo povećanja stečene aktive.

20. DEPOZITI KLIJENATA

Depoziti	31.12.2020	31.12.2019
Depoziti po viđenju:		
Ostale finansijske institucije, rezidenti	86	31
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	184	243
Privredna društva u državnom vlasništvu	1.619	1.312
Privredna društva u privatnom vlasništvu	28.594	28.723
Preduzetnici	511	480
Javne službe jedinica lokalne samouprave	1.493	1.351
Privredna društva, nerezidenti	42	342
Vlada Crne Gore	883	1.127
Jedinice lokalne samouprave	2	2
Drugi korisnici sredstava u Budžetu Crne Gore	52	37
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	325	264
Nevladine i druge neprofitne organizacije, nerezidenti	52	53
Fizička lica, rezidenti	30.650	30.348
Fizička lica, nerezidenti	8.032	7.181
Ukupno depoziti po viđenju	72.525	71.494
Kratkoročni depoziti:		
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	2.800	-
Privredna društva u državnom vlasništvu	1.500	-
Privredna društva u privatnom vlasništvu	8.562	967
Vlada Crne Gore	2.155	-
Fizička lica, rezidenti	28.925	17.846
Fizička lica, nerezidenti	8.204	2.917
Ukupno kratkoročni depoziti	52.146	21.730
Dugoročni depoziti:		
Privredna društva koja se bave finansijskom djelatnošću, rezidenti	350	1.770
Privredna društva u državnom vlasništvu	-	5.000
Privredna društva u privatnom vlasništvu	4.063	9.352
Vlada Crne Gore	3.308	4.627
Nevladine i druge neprofitne organizacije, rezidenti	2.000	2.000
Fizička lica, rezidenti	15.672	39.634
Fizička lica, nerezidenti	6.221	14.334
Ukupno dugoročni depoziti	31.614	76.717
Ukupno depoziti	156.285	169.941

Obaveze za kamatu	19	18
Razgraničena kamata po depozitima	628	763
Ukupno depoziti klijenata	156.932	170.722

20. DEPOZITI (nastavak)

Depoziti stanovništva po viđenju u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% na godišnjem nivou po transakcionim i avista štednim računima. Depoziti stanovništva po viđenju u stranoj valuti su deponovani u zavisnosti od valute po kamatnoj stopi od 0,001% za CHF do 0,01% na godišnjem nivou za USD i GBP valutu.

Kratkoročno i dugoročno oročeni depoziti fizičkih lica u EUR su deponovani po nominalnoj kamatnoj stopi od 0,01% do 1,60% godišnje (do 12 mjeseci ročnosti), odnosno od 1,10% do 1,60% (za ročnost preko 12 a do 36 mjeseci) na godišnjem nivou u zavisnosti od deponovanog iznosa. Redovna kamatna stopa na rok do 12 mjeseci je iznosila od 1,00% do 1,60% godišnje. Tokom godine su organizovane određene depozitne kampanje za depozite sa ročnošću 6 i 12 mjeseci, gdje je odobravana kamatna stopa i do 2,00% godišnje.

Depoziti tokom 2020. godine su deponovani po sljedećoj strukturi: kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani po nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 0,4% do 2,0% (prosjek 1,53%) na godišnjem nivou, u zavisnosti od perioda oročenja; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima su deponovani uz nominalnu kamatnu stopu od 1,50% do 2,00% (prosjek 1,80%) na godišnjem nivou; kratkoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali – deponovani su po nominalnim kamatnim stopama od 0% na godišnjem nivou; dugoročni depoziti preduzeća u EUR-ima koji su kolaterali – deponovani su uz nominalnu kamatnu stopu od 1,60% do 2,40% (prosjek 1,71%) na godišnjem nivou.

21. OBAVEZE ZA POZAJMLJENA SREDSTVA

a) Krediti banaka i centralnih banaka

	Valuta	31.12.2020.	31.12.2019.
Obaveze po kratkoročnim kreditima:			
Addiko Bank DD, Ljubljana	EUR	-	-
Addiko Bank AG, Beč	EUR	3.500	5.000
Ukupno		3.500	5.000
Razgraničena kamata		1	12
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka		3.501	5.012

b) Krediti klijenata koji nijesu banke

	Valuta	31.12.2020.	31.12.2019.
Obaveze po kratkoročnim kreditima:			
Tekuća dospijeća po dugoročnim kreditima	EUR	-	371
Ukupno		-	371
Obaveze po dugoročnim kreditima:			
Investiciono-razvojni fond Crne Gore	EUR	12.899	15.862
Evropska Investiciona Banka	EUR	352	830
Ukupno		13.251	16.692
Razgraničene naknade po kreditima		3	1
Ukupno pozajmljena sredstva od ostalih klijenata		13.254	17.063

21. OBAVEZE ZA POZAJMLJENA SREDSTVA (nastavak)

Na dan 31. decembar 2020. godine, obaveze po dugoročnim kreditima u iznosu od EUR 12.899 hiljada se odnose na kreditne linije od Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, koji dospijevaju u periodu od 31. januara 2021. godine do 28. februara 2029. godine, uz kamatnu stopu od 1% do 3,5%.

Obaveza u iznosu od EUR 352 hiljade odnosi se na kreditnu liniju od Evropske investicione banke, koja dospijeva jula 2022. godine, sa kamatnom stopom od 2,483% na godišnjem nivou.

Primljeni krediti od Addiko Bank AG, Austrija u ukupnom iznosu od EUR 3.500 hiljade uz kamatnu stopu u visini od 0,5% do 1% na godišnjem nivou.

22. REZERVE

	31.12.2020.	31.12.2019.
Rezerve za gubitke po vanbilansnoj aktivi	729	537
Rezervisanja za sudske sporove (MRS 37)	69	36
Rezervisanja za štetne ugovore (MRS 37)	-	402
Rezervisanja za CHF gubitke pri konverziji	65	74
Rezervisanja za otpremnine zaposlenih (MRS 37) (napomena 3.10)	105	105
Rezervisanja za zaposlene - bonusi	152	424
Rezervisanja za ostalo	31	-
Ukupno	1.151	1.578

23. OSTALE OBAVEZE

	31.12.2020.	31.12.2019.
Dobavljači	219	160
Ukalkulisani troškovi za otpremnine	14	11
Ostali ukalkulisani troškovi	734	818
Unaprijed izvršene uplate komitenata po primljenim kreditima	30	30
Ostali prolazni računi	432	528
Primljeni avansi	1.034	1.133
Obaveze po osnovu lizinga	629	-
Ostale obaveze	254	82
Ukupno	3.346	2.762

Ostali ukalkulisani troškovi se uglavnom sastoje od IT troškova u iznosu od EUR 137 hiljada, podsticaja prodaji i troškova popisne komisije i prekovremenog rada EUR 49 hiljada, troškova komunalija, vode, struje, osiguranja u ukupnom iznosu od EUR 80 hiljada, troškovi marketinga EUR 14 hiljada, telekomunikacionih usluga EUR 14 hiljada, raznih troškova od strane CBCG u iznosu od EUR 26 hiljada, troškovi naknada članovima Odbora direktora 22 hiljade, konsultantske usluge EUR 205 hiljada i ostalo.

Primljeni avansi se odnose na primljene avanse za kredite u iznosu od EUR 955 hiljade, na lizing u iznosu od EUR 1 hiljada i ostalo.

Obaveze po osnovu lizinga u skladu sa MSFI 16 na 31.12.2020 iznose EUR 629 hiljada. Početno stanje primjene MSFI 16 standarda je iznosilo EUR 1.113 hiljada, novi ugovor o zakupu potpisani tokom godine je iznosio EUR 70 hiljada, dok su promjene tokom godine uzrokovane isplatom iznosile EUR 554 hiljade.

Obaveze po osnovu lizinga

Početno stanje 01.01.2020	1.113
Nabavke tokom godine	.70
Smanjenje obaveza uslijed otplate	(554)
Ukupno obaveze po osnovu lizinga	629

24. SUBORDINISANI DUGOVI

Na dan 31. decembra 2020. godine, subordinisani dug u iznosu od EUR 5.502 hiljade (31. decembra 2019. godine: EUR 5.502 hiljade) odnosi se na subordinisane, dugoročne kredite primljene od Addiko Bank AG, Beč. Subordinisani dug odobren je na 10 godina, 16. decembra 2016. godine sa jednokratnim rokom dospijeća na dan 16. decembra 2026. godine uz kamatnu stopu od 13% na godišnjem nivou. Sve obaveze koje proističu iz ovih ugovora se smatraju subordinisanim, odnosno u slučaju likvidacije ili stečaja Banke, otplaćuju se samo nakon isplate obaveza prema svim ostalim povjeriocima. Subordinisani dug se uključuje u dopunski kapital I ili dopunski kapital II u skladu sa odredbama CBCG o adekvatnosti kapitala banaka, i doprinosi održavanju stabilnog i konzistentnog koeficijenta adekvatnosti kapitala Banke.

25. KAPITAL I OSTALE REZERVE

a) Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2020. godine akcijski kapital Banke čini 125.100 običnih akcija nominalne vrijednosti EUR 1 hiljadu.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine je sljedeća:

Naziv akcionara	31.12.2020.			31.12.2019.		
	Broj akcija	U EUR	% učešća	Broj akcija	U EUR	% učešća
Addiko Bank AG, Beč	125.100	125.100	100,00	125.100	125.100	100,00
	125.100	125.100	100,00	125.100	125.100	100,00

Osnovna zarada po akciji u hiljadama EUR:

Osnovna zarada/gubitak po akciji	31.12.2020.	31.12.2019.
Dobit / (gubitak) Banke (000 EUR)	3.125	3.369
Ponderisani broj akcija	<u>125.100</u>	<u>125.100</u>
Osnovni dobitak / gubitak po akciji	24,98	26,93

b) Ostale rezerve

Banka je na 31. decembar 2020. godine na stanju ostalih rezervi imala EUR 74 hiljade zbog preuzetih obaveza od strane matične Banke iz 2018. godine.

26. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Vanbilansna evidencija	31.12.2020.	31.12.2019.
Garancije, jemstva i preuzete neopozive obaveze:		
Izdate garancije:		
- platne	2.481	2.298
- činidbene	6.485	5.148
- ostale (carinske)	891	465
Ostali akreditivi izdati za plaćanje u inostranstvu	-	43
Preuzete neopozive obaveze za neiskorišćene odobrene kredite	<u>14.660</u>	<u>13.229</u>
Ukupno preuzete i potencijalne obaveze	<u>24.517</u>	<u>21.183</u>
Druge vanbilansne pozicije:		
primljene garancije od drugih banaka	594	654
sredstva obezbjeđenja	309.123	310.888
ostale vanbilansne stavke	<u>256</u>	<u>392</u>
Ukupno	<u>334.490</u>	<u>333.117</u>
	31.12.2020.	31.12.2019.
Druge vanbilansne pozicije:		
otpisani krediti	6.284	4.841
ostala otpisana potraživanja	1.372	1.132
Stečena aktiva - potencijalna imovina	<u>2.382</u>	<u>2.382</u>

Garancije su date klijentima Banke za izmirenje obaveza po osnovu uzetih kredita i izvršenja ugovorenog posla.

Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka je procijenila rezervu za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama u iznosu od EUR 729 hiljada (31. decembra 2019. godine: EUR 537 hiljade). Ova rezerva je iskazana kao obaveza u bilansu stanja (Napomena 21).

Na dan 31.decembra 2020. godine, Banka je u vanbilansu imala aktivu koja u skladu sa MRS 37 nije zadovoljavala uslov da bude priznata kao bilansna imovina, ali je u skladu sa MRS 37 u obavezi da ih objelodani.

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Banka obavlja brojne transakcije sa povezanim licima u toku svog redovnog poslovanja. Povezana lica su: matična banka, druga pravna lica koja su članovi ADDIKO grupe, kao i ključno rukovodstvo Banke. Transakcije uključuju plasmane, depozite, transakcije u stranoj valuti i lična primanja članova Uprave i lica sa zaključenim individualnim ugovorima u Banci.

Obim transakcija sa povezanim licima, stanje sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine i odnosni rashodi i prihodi u bilansu uspjeha prikazani su u sljedećim tabelama:

Potraživanja	31.12.2020.	31.12.2019.
Korespondentni računi kod inostranih banaka:		
- Addiko Bank DD, Slovenija	49	187
- Addiko Bank DD, Sarajevo	61	20
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	4	20
- Addiko Bank A.D., Beograd	204	196
- Addiko Bank DD, Zagreb	459	1.892
- Addiko AG, Beč	47	552
Ukupno korespondentni računi	824	2.867
Potraživanja po kreditnim karticama:		
- Addiko Bank A.D., Beograd	-	-
- Addiko Bank DD, Zagreb	13	13
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	4	1
Ukupno potraživanja po kreditnim karticama	17	14
Ostala finansijska potraživanja:		
- Addiko AG, Beč	78	60
Ukupno ostala finansijska potraživanja	78	60
Ukupno potraživanja	919	2.941

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Obaveze	31.12.2020.	31.12.2019.
Pozajmljena sredstva od banaka:		
- Addiko AG, Beč	3.500	5.000
Razgraničena kamata		
- Addiko AG, Beč	1	-
Ukupno pozajmljena sredstva od banaka	3.501	5.000
Ostale obaveze:		
- Addiko Bank DD, Zagreb	33	51
- Addiko AG, Beč	81	155
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	3	-
- Addiko Bank A.D., Beograd	39	73
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	6	7
- Addiko Bank D.D, Slovenija	-	-
Ukupno ostale obaveze	162	286
Subordinisani dug:		
- Addiko AG, Beč	5.502	5.502
Ukupno obaveze	9.165	10.788
Obaveze, neto	(8.246)	(7.847)
Prihodi	2020.	2019.
Prihodi od kamata:		
- Addiko AG, Beč	3	4
Ukupno prihodi od kamata	3	4
Prihodi od naknada i provizija:		
- Addiko Bank DD, Zagreb	17	21
Ukupno prihodi od naknada	17	21
Ostali prihodi:		
- Addiko AG, Beč	125	125
Ukupno ostali prihodi	125	125
Ukupno prihodi	145	150

27. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Rashodi	2020.	2019.
Rashodi kamata:		
- Addiko AG, Beč	(761)	(750)
- Addiko Bank DD, Zagreb	(3)	(7)
- Addiko Bank D.D, Slovenija	-	(1)
Ukupno rashodi kamata	(764)	(758)
Rashodi naknada i provizija:		
- Addiko AG, Beč	(7)	(12)
- Addiko Bank DD, Zagreb	(3)	(6)
- Addiko Bank A.D., Beograd	(1)	(1)
Ukupno rashodi naknada	(11)	(19)
Opšti i administrativni troškovi:		
- Addiko AG, Beč	(48)	(146)
- Addiko Bank DD, Zagreb	(133)	(170)
- Addiko Bank A.D., Beograd	(51)	(69)
- Addiko Bank D.D, Sarajevo	(24)	(20)
Ukupno opšti i administrativni troškovi	(256)	(405)
Ukupno rashodi	(1.031)	(1.182)
 Rashodi, neto	 (886)	 (1.032)
 Vanbilans	 31.12.2020.	 31.12.2019.
Primljene garancije		
- Addiko Bank A.D., Banja Luka	20	30
Ukupno	20	30

Na dan 31. decembra 2020. godine, krediti zaposlenima iznose EUR 2.526 hiljada uključujući i izloženost po kartičnim proizvodima, overdraftu i lizingu (31. decembra 2019. godine: EUR 2.769 hiljada). Krediti se najvećim dijelom odnose na stambene kredite sa prosječnom kamatnom stopom od 3,38% na godišnjem nivou (31. decembra 2019. godine: 3,39%). Gotovinski krediti zaposlenima u 2020. godini odobravani su po kamatnoj stopi od 5,62 do 8,99% (u 2019. godini odobravani su po kamatnim stopama: od 6,99 do 9,59%).

Ukupan iznos bruto naknada, koje obuhvataju zarade i naknade zarada isplaćene tokom 2020. godine licima sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima (Uprava Banke, direktori sektora i odjeljenja Banke) iznosi EUR 1.214 hiljada (2019. godine: EUR 1.206 hiljada).

28. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI (za potrebe sastavljanja Iskaza o tokovima gotovine)

	31.12.2020.	31.12.2019.
Gotovina u blagajni u eurima	8.357	6.577
Gotovina u blagajni u stranoj valuti	753	879
Žiro račun	13.490	14.112
Korespondentni račun kod inostranih banaka	4.039	4.763
Korespondentni račun kod domaćih banaka	-	-
Obavezna rezerva kod Centralne banke	8.185	12.398
Ukupno	34.824	38.729

29. SUDSKI SPOROVI

Pasivni postupci

Na dan 31. decembra 2020. godine protiv Banke se vodi više sudskih postupaka od strane pravnih i fizičkih lica. Broj sudskih sporova pokrenutih protiv Banke na dan 31. decembar 2020. godine je 45. Broj postupaka protiv Banke pokrenutih od strane fizičkih lica je 36, a od strane pravnih lica je 9. Predmet spora u većini predmeta su: poništavanje ugovora o hipoteci, poništavanje ugovora o kreditu, utvrđivanje prava vlasništva, i slično. Po procjeni advokatskih kancelarija i pravne službe Banke, ukupna utvrđena vrijednost ovih postupaka iznosi EUR 5.232 hiljada, bez eventualnih zateznih kamata koje mogu biti utvrđene po okončanju sudskih sporova. Banka očekuje uspjeh u sporu u većini predmeta.

U skladu sa MRS 37 izvršeno je rezervisanje za sudske sporove i to za 8 predmeta u ukupnom iznosu od EUR 69 hiljada.

Aktivni postupci

Banka učestvuje kao povjerilac u izvršnim predmetima naplate potraživanja za 353. klijenta čija izloženost na dan 31. decembra 2020. godine iznosi EUR 4.857 hiljada.

Predmet spora u većini predmeta pokrenutih protiv fizičkih lica, malih i srednjih preduzeća je namirenje duga nastalog po osnovu neplaćanja obaveza po kreditu, putem tužbe, predloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave kroz prodaju nepokretnosti, blokadom računa pravnog lica, koje je dalo mjenicu i mjenično ovlašćenje kao obezbjeđenje kredita fizičkog lica, sudskim izvršenjem blokade zarade klijenta i/ili žiranata, a na osnovu administrativne zabrane i slično. Ukupan broj klijenata je 329. vrijednost ovih sporova na dan 31. decembra 2020. godine je EUR 2.512 hiljada.

Broj sudskih sporova koje za Banku vode advokatske kancelarije na 31. decembar 2020. godine je 24. Banka je kao povjerilac započela postupak prodaje nepokretnosti u izvršnom postupku i postupku vansudske prodaje nepokretnosti za 24. klijenata čija izloženost na dan 31. decembar 2020. godine iznosi EUR 2.345 hiljada.

30. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVJEŠTAVANJA

Na izdavanja ovih finansijskih izvještaja uticaj COVID 19 pandemije se nastavlja. Neizvjesno je trajanje pandemije i razmjere uticaja na ekonomiju. Uz snažnu kapitalnu i likvidnosnu poziciju Banka aktivno prati razvoj događaja i procjenjuje uticaj na poslovanje, finansijske rezultate, finansijski položaj i novčane tokove. Banka nije identifikovala značajne događaje nakon datuma bilansa, koji bi zahtijevali dodatno objelodanjivanje.

Izvještaj Uprave za 2020. godinu

Sadržaj

OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA	1
ČLANOVI UPRAVE BANKE	3
IZVJEŠTAJ UPRAVE ZA 2020. GODINU	
1. Opšte informacije	4
2. Ekonomski razvoj u 2020. Godini	5
3. Odgovor na pandemiju Covid-19	5
4. Finansijski pokazatelji	6
5. Transformacija prema kanalima prodaje izvan ekspozitura i digitalni razvoj	7
6. Finansijski razvoj Banke	9
7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja	12
8. Finansijski instrumenti	17
9. Korporativno upravljanje	17
10. Upravljanje rizicima	24
11. Upravljanje kapitalom	25
12. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure	26
13. Predviđanja i planirani razvoj	27

OBRAĆANJE GLAVNOG IZVRŠNOG DIREKTORA

Poštovane kolege, partneri, klijenti i akcionari,

Godina velikih izazova i promjena je na izmaku, godina koja je od nas tražila da se brzo prilagođavamo, da radimo i živimo u uslovima bez presedana i da kontinuirano tražimo načine da izademo u susret našim klijentima, kolegama i zajednici u kojoj živimo i radimo.

Addiko Bank AD Podgorica je preduzela niz mjeru u skladu sa preporukama nadležnih institucija za prevenciju od korona virusa kako bismo zaštitili naše zaposlene i naše klijente, kao i posebne mjeru za olakšavanje finansijskih poteškoća klijenata uzrokovanih ovom pandemijom, održavajući pri tom kontinuitet u poslovanju i kontinuirano pružajući podršku zajednici. Potrudili smo se da obezbijedimo nesmetanu dostupnost svih bankarskih usluga koje su vam neophodne i u ovakvim okolnostima, s posebnim akcentom na digitalne servise i online kanale komunikacije.

Ono što me svakako čini ponosnim je koliko brzo i profesionalno je Addiko tim mogao da odgovori na krizu, zbog već ostvarenog kontinuiteta poslovanja i postojećih alata za upravljanje kriznim situacijama, a posebno smo zahvalni zaposlenima koji su u ovim izazovnim vremenima pokazali izuzetnu odgovornost i profesionalnost.

Uprkos svim izazovima, kraj godine obilježili smo još jednom inovacijom na tržištu - podizanje kredita putem mobilnog telefona, bez ijednog odlaska u Banku, pokazujući da je digitalizacija suštinski dio uspješne poslovne strategije i da je bila pokretač i podrška promjenama koje su odražavale transformaciju u bankarskom poslovanju i očekivanjima klijenata.

Uzimajući sve činjenice u obzir, uprkos Covid-19 krizi, Banka je u 2020. ostvarila odličan rezultat i nastavlja svoj put ka postizanju odgovarajućeg povrata na kapital i pokazuje dobar napredak ostvarivanjem dobiti prije oporezivanja od 3,1 miliona EUR, što predstavlja smanjenje od 7% u odnosu na prethodnu godinu (u 2019. je iznosio 3.4 miliona EUR). Neto prihod od kamata je niži za 2.9% u poređenju sa 2019-tom, sa poboljšanom neto kamatnom maržom koja se povećala na 480bp krajem 2020. u poređenju sa 466bp krajem 2019. godine. Pod snažnim uticajem Covid-19 krize, neto prihod od naknada je bio niži i iznosi 1.0 milion EUR, dok je u 2019. iznosio 1.5 miliona EUR. Operativni troškovi su smanjeni u ovoj godini i iznosili su -9.1 miliona EUR (u 2019. su iznosili -9.6 miliona EUR), što je u najvećoj mjeri posljedica nižih troškova zaposlenih. U 2020, profil rizika je bio pod značajnim uticajem Covid-19 krize. NPE racio je na nivou od 6,3% (u 2019. je iznosio 3,9%). Nadalje, Banka je održala jaku kapitalnu poziciju sa koeficijentom adekvatnosti kapitala iznad zakonskog minimuma od 10.0%. Ukupan koeficijent adekvatnosti kapitala na kraju 2020. godine iznosio je 17.3% (u 2019. godini je iznosio 15.3%). Naši ključni pokazatelji uspješnosti ukazuju na dobro poslovanje koje počiva na stabilnoj i čvrstoj finansijskoj osnovi.

Addiko Bank AD Podgorica pokazala se održivom i uspješnom tokom 2020. godine sa odličnom perspektivom za dalje unapređenje u narednom periodu. U svojoj poslovnoj strategiji, Banka se fokusira na jednostavno bankarstvo usmjereni na građane i mala i srednja preduzeća, pa ćemo tako i nastaviti i dati najveći mogući doprinos u tom segmentu i u narednom periodu. Likvidnost kao važnu komponentu poslovanja svake banke smo uspješno očuvali tokom ove globalne krize i sada intenzivno radimo na dizajniranju naše ponude i razvijanju kanala kroz koje možemo plasirati nove proizvode i usluge, ne oslanjajući se pri tom isključivo na tradicionalne kanale prodaje, već na inovacije i ono što predstavlja budućnost bankarskog sistema.

2021. donijeće nove izazove za sve učesnike na tržištu, i neki od negativnih efekata postati vidljiviji tek u predstojećem periodu, ali vjerujem da ukoliko se na isti način zajednički budemo odvažili i pokazali kompetenciju, agilnost i pozitivan stav, da ćemo uspjeti i u „novom normalnom“ da budemo banka jasne i moderne strategije, čiji su rezultat vrhunski proizvodi i usluge za novo doba. Okolnosti sa kojima se još uvijek suočavamo sigurno nam ne olakšavaju to putovanje. Međutim, odličan tim, jasna misija pružanja direktnog bankarstva i rastuća baza klijenata sjajni su temelji na kojima zajedno nastavljamo da gradimo Addiko priču i ostvarujemo naše ciljeve za 2021. godinu.

Sada je posebno važno da smo tu jedni za druge, da smo povezani i da komuniciramo. Stoga, u ime uprave Addiko Bank AD Podgorica, želim da se zahvalim svim našim klijentima i poslovnim partnerima na kontinuiranom povjerenju i razumijevanju i našim kolegama koji su, čak i u ovim vanrednim okolnostima, i dalje posvećeni i odgovorni, bez kojih ne bismo mogli postići ovaj izvanredan rezultat.

S poštovanjem,

Christoph Schoen, glavni izvršni direktor

ČLANOVI UPRAVE BANKE

Christoph Schoen, glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

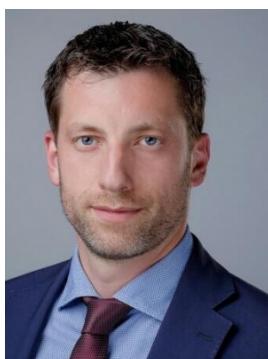
- Sektora operacija
- Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Odjeljenja interne revizije
- Odjeljenja za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma
- Odjeljenja za pravne poslove
- Ekspertske funkcije za poslove upravljanja ljudskim resursima
- Ekspertske funkcije - Kancelarija glavnog izvršnog direktora
- Ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Ekspertske funkcije za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Ekspertske funkcije za korporativne komunikacije

Rade Bajić, izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Sektora za ocjenu rizika poslova na malo
- Sektora za upravljanje kreditnim rizikom plasmana privredi
- Odjeljenja za kontrolu rizika
- Odjeljenja za prevenciju prevara i sistem internih kontrola
- Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje

Miloš Miketić, izvršni direktor za komercijalne poslove

Odgovoran za rad sljedećih organizacionih djelova:

- Sektora prodaje proizvoda na malo
- Sektora za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Ekspertske funkcije za marketing
- Odjeljenje za podršku prodaje proizvoda na malo, interne kontrole i upravljanje kvalitetom usluga
- Odjeljenje za razvoj proizvoda i poslove zastupanja u osiguranju

IZVJEŠTAJ UPRAVE ZA 2020. GODINU

1. Opšte informacije

1.1. Osvrt na razvoj banke

Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu „Addiko banka“, „Addiko“ ili „Banka“) u vlasništvu je Addiko Bank AG (u daljem tekstu „Addiko Grupa“ ili „Grupa“).

Addiko Grupa sastoji se od Addiko Bank AG, licencirane matične banke registrovane u Beču u Austriji, čije poslovanje uređuje austrijski Regulator finansijskih tržišta, kao i od šest podružnica koje su registrovane, licencirane i posluju u pet zemalja centralne i istočne Evrope: Hrvatska, Slovenija, Bosna i Hercegovina (dvije banke), Srbija i Crna Gora.

Na osnovu svoje fokusirane strategije, Addiko banka se pozicionirala kao specijalizovana banka za poslove sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima, sa fokusom na razvoju usluga kreditiranja i plaćanja („oblasti koje su u fokusu“) putem ponude neobezbjedenih kredita za potrošače i kredita za obrtni kapital za mala i srednja preduzeća. Kreditni portfolio Addiko banke koji čine stambeni krediti, javna kreditiranja i korporativni krediti („oblasti koje nisu u fokusu“) postepeno se smanjuje, čime se obezbjeđuje likvidnost i kapital za rast u poslovanju sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima.

Addiko banka svojim klijentima pruža savremeno korisničko iskustvo u skladu sa strategijom jednostavnog bankarstva - „fokus na bitno, efikasnost i jednostavna komunikacija“. Bankarski proizvodi i usluge su standardizovani, naročito u segmentu stanovništva i malih i srednjih preduzeća, kako bi se poboljšala efikasnost, smanjili rizici i održao kvalitet aktive.

1.2. Informacije o registraciji

Shodno dozvoli za rad izdatoj od strane Centralne banke Crne Gore, Banka može da obavlja poslove primanja depozita i drugih sredstava fizičkih i pravnih lica i odobravanje kredita i drugih plasmana iz tih sredstava, u cijelini ili djelimično za svoj račun.

Pored navedenog, Banka može obavljati i druge bankarske poslove, odnosno da:

- Izdaje garancije i preuzima druge obaveze;
- Kupuje i naplaćuje potraživanja;
- Izdaje, obrađuje i evidentira platne instrumente (uključujući kreditne kartice, putne i bankarske čekove);
- Vrši platni promet u zemlji i sa inostranstvom;
- Trguje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove, valutnim i kamatnim instrumentima;
- Priklanja podatke, izrađuje analize i daje informacije i savjete o kreditnoj sposobnosti preduzeća i preduzetnika
- Vrši depo poslove;
- Vrši usluge čuvanja u sefovima.

1. Opšte informacije (nastavak)

1.3. Informacije o kupovini sopstvenih akcija

Tokom 2020. godine, Banka nije otkupljivala sopstvene akcije.

Na dan 31. decembra 2020. godine, akcijski kapital Banke čini 125.100 običnih akcija nominalne vrijednosti 1 hiljadu EUR.

Vlasnička struktura Banke na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine je sljedeća:

Naziv Aktionara	Broj akcija	2020			2019		
		U hiljadama EUR	% Učešća	Broj akcija	U hiljadama EUR	% Učešća	
Addiko Bank AG, Vienna	125.100	125.100	100%	125.100	125.100	100%	
Ukupno	125.100	125.100	100%	125.100	125.100	100%	

2. Ekonomski razvoj u 2020. godini

Pandemija Covid-19 imala je snažan uticaj na ekonomski razvoj Crne Gore u 2020. godini, obzirom na činjenicu da je turizam najvažniji stub ekonomije zemlje sa oko 22% učešća u BDP-u i prihodom od turizma u iznosu od 1.1 - 1.3 miliarde EUR. Turizam posredno i neposredno otvara mogućnost za oko 36.000 radnih mjesta i time čini petinu ukupne zaposlenosti. Pored turizma, Crna Gora takođe računa na svoju sve veću ulogu čvorista za promet električne energije između Balkana i Italije, ali ovaj aspekt će pretrpjeti posljedice privremenog obustavljanja velikih investicionih projekata u oblasti energetike i građevine izazvanog Covid-19 krizom. Očekuje se da će BDP zemlje pretrpjeti pad za 9% u 2020. godini, te da će 2021. godina donijeti porast od 5%.¹

3. Odgovor na pandemiju Covid-19

3.1. Podrška klijentima

Uticaj pandemije Covid-19 širom planete je jako veliki, kako na ljude tako i na ekonomiju, i mogao bi trajno promijeniti način na koji svjetska privreda funkcioniše. Vlade odlučne u borbi protiv pandemije u zemljama u kojima posluje Addiko Grupa preduzimaju neophodne mјere kao što su zatvaranje privrede i ograničavanje društvenih kontakata, što je ostavilo snažan uticaj na društvene i ekonomске aktivnosti.

Uticaj pandemije Covid-19 širom planete je jako veliki, kako na ljude tako i na ekonomiju, i mogao bi trajno promijeniti način na koji svjetska privreda funkcioniše. Vlade odlučne u borbi protiv pandemije u zemljama u kojima posluje Addiko Grupa preduzimaju neophodne mјere kao što su zatvaranje privrede i ograničavanje društvenih kontakata, što je ostavilo snažan uticaj na društvene i ekonomске aktivnosti.

Klijenti ostaju prioritet za Addiko banku u ovim kriznim vremenima i stoga je implementiran opsežan niz mјera kako bi se pružila podrška fizičkim licima i poslovnim korisnicima.

Sve usluge Addiko banke prilagođene su potrebama klijenata, sa dodatnim fokusom na zdravlje i bezbjednost. Banka klijentima nudi adekvatan podsticaj da svoje transakcije obavljaju od kuće putem digitalnih servisa ili da koriste svoju beskontaktnu Addiko karticu.

3. Odgovor na pandemiju Covid-19 (nastavak)

3.1. Podrška klijentima (nastavak)

Do kraja godine, svi klijenti Addiko banke imali su mogućnost digitalnih transakcija bez naknade, besplatnog održavanja paketa tekućeg računa, plaćanja režijskih troškova bez provizije, i posebnu povoljnost u vidu bonusa dobrodošlice za nove klijente.

Centralna Banka Crne Gore je u martu 2020. godine donijela mjeru usmjerene na smanjenje negativnog efekta korona virusa kojim se nalaže Bankama da se svim prijavljenim dužnicima odobri tromjesečni moratorijum na plaćanja.

Nakon toga, u julu je donijet drugi paket mjera koji propisuje da su banke u obavezi da odobre moratorijum dužnicima iz sektora turizma, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva. Najavljeni moratorijum aktiviran je od septembra 2020. i biće na snazi do avgusta 2021. godine. Moratorijum se odnosi na dužnike koji nisu kasnili otplatom zajma više od 90 dana na dan 31. decembar 2019. godine te nisu klasifikovani kao problematični zajmovi.

Treći paket mjera je dodatno bio usmjeren na ublažavanje posljedica uticaja pandemije na finansijski sistem i predviđao je odobravanje moratorijuma pravnim licima koje djelatnost obavljaju u nekoj od ugroženih grana privrede, kao i fizičkim licima koja su na dan 31.3.2020 i nakon toga ostala bez posla uslijed pandemije COVID-19 u maksimalnom trajanju 6 mjeseci.

Na osnovu mjera koje je preuzeila Vlada Crne Gore, Addiko banka AD Podgorica je zbog Covid-19 krize tokom 2020. odobrila 9.885 moratorijuma na plaćanje obaveza za sve dužnike koji su ispunjavali uslove, što je iznosilo ukupno 137 miliona EUR. Do kraja decembra 2020., 102 moratorijuma su i dalje bila na snazi, što čini ukupan iznos od 1,0 miliona EUR. Sa ciljem ublažavanja uticaja krize, pored aktivnosti u vidu moratorijuma, Banka je u kontinuitetu pratila portfolio kako bi identifikovala klijente kojima je bila potrebna dalja pomoć u implementaciji restrukturiranja.

3.2. Operativna stabilnost

Addiko Bank je i tokom 2020. omogućila bezbjedne uslove za rad svojih zaposlenih. Nakon pojave pandemije, u veoma kratkom roku je organizovan rad od kuće i na daljinu za 120 zaposlenih, kao i stavljenih u funkciju odvojena kancelarija u Podgorici (kapaciteta 10 osoba/zaposlenih) kako bi se omogućila potrebna distanca i razdvajanje timova. Zaposlenima je omogućen pristup svim resursima potrebnim za

realizaciju zadataka tokom njihovog rada na daljinu. Dio Addiko zaposlenih je zbog prirode posla zadatke obavlja u prostorijama predstavništva banke i ekspositurama.

U skladu sa propisanim mjerama nadležnih institucija, Banka je primjenila sve preporuke za zaštitu zaposlenih i klijenata od epidemije korona virusa i istakla smjernice za ponašanje na radnim mjestima i u poslovnicama. Primjenjene su sve sanitарне i higijenske mjere, osigurano držanje fizičke distance od 2 m, kako za zaposlene, tako i za klijente i prilagođeno radno vrijeme u ekspositurama.

4. Finansijski pokazatelji

Banka nastavlja svoj put ka postizanju odgovarajućeg povrata na kapital i pokazuje značajan napredak ostvarivši profit prije oporezivanja u iznosu od 3.1 miliona EUR (2019: 3.4 miliona EUR), što predstavlja smanjenje od 7% u odnosu na prethodnu godinu.

Pandemija Covid-19 stvorila je izazove u poslovanju i njen uticaj naročito je evidentan u drugom kvartalu 2020. godine.

Neto prihod od kamata ostvario je pad od 2.9% u poređenju sa 2019. godinom, sa poboljšanom kamatnom maržom koja je u 2020. godini ostvarila rast na 480bp u poređenju sa 466bp u 2019. godini.

Pod snažnim uticajem Covid-19 krize, neto prihod od naknada zabilježio je pad na iznos od 1.0 milion EUR (2019: 1.5 miliona EUR).

Poslovni rashodi su bili u padu u 2020. godini i iznosili su -9.1 miliona EUR (2019: -9.6 miliona EUR), najviše kao rezultat manjih troškova za zaposlene.

Na kraju 2020. godine, profil rizika je pod snažnim uticajem krize izazvane pandemijom Covid-19. Koeficijent nekvalitetne izloženosti bio je na nivou od 6.3% (2019: 3.9%).

Banka je održala jaku kapitalnu poziciju sa koeficijentom adekvatnosti kapitala iznad zakonskog minimuma 10.0%. Ukupni koeficijent adekvatnosti kapitala na kraju 2020. godine iznosio je 17.3% (2019: 15.3%).

5. Transformacija prema kanalima prodaje izvan ekspozitura i digitalni razvoj

5.1. Bolje iskustvo klijenata sa efikasnom transformacijom distribucije usluga

Addiko banka posvećena je ispunjavanju datog obećanja o pružanju jednostavnog bankarstva i savremenog iskustva klijentima. Važan dio ovog cilja jeste dalji razvoj i integracija digitalnih kanala banke na svim dodirnim tačkama sa klijentima. Ovo je omogućeno upotrebom Microsoft Dynamics oCRM & CM platforme koja će obezbijediti integraciju svih kanala komunikacije.

Addiko banka pristupa individualnim klijentima prvenstveno kroz ekspoziture, a u narednim godinama se očekuje doprinos alternativnih dodirnih tačaka - „touchpoints“ (kao što su express poslovnice sa više samouslužnih multifunkcionalnih mašina, virtualne ekspoziture, timovi vještih prodavaca prisutnih na radnim mjestima klijenata), digitalnih kanala i partnerstava sa trećim licima.

U skladu sa tim, Addiko banka je započela proces transformacije načina distribucije usluga kako bi išla u korak sa potrebama tržišta i klijenata, koje kontinuirano evoluiraju. Ciljni miks kanala uveden je na tržište u skladu sa datim obećanjem efikasnosti i jednostavnosti. Digitalni kapaciteti Banke se kontinuirano razvijaju sa ciljem unapređenja korisničkog iskustva na mobilnoj aplikaciji i platformi internet bankarstva, kao i „end-to-end“ (E2E) digitalnih rješenja za dobijanje kredita.

Addiko banka može sa ponosom da istakne uvođenje mKredit opcije za sopstvene klijente, sa jednostavnom, pogodnom i kompletnom primjenom E2E procesa i isplatom kredita bez odlaska u banku. U pitanju je jedinstven proizvod na crnogorskom tržištu koji predstavlja mini revoluciju u digitalnim dostignućima na ovom tržištu i osnov za još veća dostignuća u budućnosti.

Addiko banka, takođe, koristi jednu od svojih najboljih sposobnosti - transformisanje klasične uloge zaposlenih u ekspoziturma u jednu kompleksniju ulogu, omogućujući im da pruže uslugu klijentima van banke, odnosno na njihovim radnim mjestima. U okviru koncepta Bank@Work, klijenti dobijaju savjete koji se odnose na njihove finansijske potrebe.

5.2. Digitalna transformacija

Uspjeh Addiko banke u prethodnim godinama u velikoj mjeri je bio rezultat opredjeljenja banke da razvija i predvodi digitalizaciju, te da digitalno bankarstvo bude suština njene poslovne strategije, obje usmjerene na podršku promjeni koja se ogleda u transformaciji bankarskog poslovanja i očekivanja klijenata.

Kada je u pitanju redovno bankarstvo, Addiko banka teži da se izdvoji od konkurenčije pomoću visokokvalitetnih usluga internet i mobilnog bankarstva, inovativnih bankarskih kanala i inovativnih načina kojima olakšavamo svojim klijentima upravljanje njihovim dnevnim finansijskim potrebama, npr. dajući im mogućnost upotrebe različitih načina plaćanja.

Korisnici usluga Addiko banke imaju mogućnost da obavljaju digitalne transakcije kroz ponudu digitalnog bankarstva Addiko banke, dok korisnici koji nisu klijenti banke imaju mogućnost da pronađu detaljne podatke i prijave se za potrošačke proizvode Addiko banke putem posebnih web stranica na kojima se nalaze interaktivni kalkulator, kontakt formulari i više-kanalne platforme za akviziciju/chatbot putem kojih se vode prodajni razgovori.

Addiko banka u kontinuitetu radi na modernizaciji, poboljšanju i digitalnoj transformaciji svog poslovanja na svim nivoima - procesnom, proceduralnom, operativnom, proizvodnom i uslužnom nivou, čime se pokazuje posvećenost Banke u pružanju jednostavnih bankarskih usluga.

Addiko banka svoju pažnju naročito usmjerava na prodaju standardizovanih proizvoda (neobezbjedjenih kredita i paketa računa) putem digitalnih kanala prodaje, u skladu sa posebnim ograničenjima tržišta. Proizvodi su dostupni putem digitalne tehnologije koja omogućava simulacije gdje je moguće, „end-to-end“ prodaju gdje je zakonski dozvoljeno, i generisanje potencijalnih klijenata.

Sa mKredit opcijom, Addiko banka Crne Gore je postala prva banka u Crnoj Gori koja pruža u potpunosti digitalizovan postupak kreditiranja. Uveden je najsavremeniji sistem za obradu zahtjeva za zajam u kombinaciji sa mehanizmom za odlučivanje o kreditu. To omogućava klijentu da se prijavi i da mu se u roku od nekoliko minuta isplati zajam.

5. Transformacija prema kanalima prodaje izvan ekspozitura i digitalni razvoj (nastavak)

5.2. Digitalna transformacija (nastavak)

Karakteristike koje doprinose jačanju digitalne dimenzije brenda Addiko banke, dostupnosti i pogodnosti za kupce su i plasiranje sadržaja putem društvenih medija, podrška redovnoj komunikaciji putem digitalnih kanala i implementacija funkcija poput plaćanja preko Viber chat-a, kao i napredni dizajn i organizacija ekspozitura u skladu sa digitalnim dobom.

Kako bi se kompletan obim digitalnih usluga pružio i korporativnim klijentima, "Addiko Business Ebank" sa novim funkcionalnostima i jedinstvenim korisničkim iskustvom, naročito dizajnirana za korporativne klijente koji koriste e-banking, pokrenuta je 2020. godine, što znači da sada cijela Addiko Grupa posluje na istoj platformi.

5.3. Ekspoziture

Na kraju 2020. godine, Addiko Bank AD Podgorica, poslovala je kroz mrežu od ukupno 11 ekspozitura i 1 šalter, od kojih se 3 nalaze u Podgorici, 5 na primorju (Bar, Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi sa šalterom u Sutorini), 1 u centralnom dijelu - Nikšić, i 2 na sjeveru Crne Gore (Pljevlja i Bijelo Polje).

Ova fizička raspodjela je optimalna za sprovođenje strategije Banke koja u fokusu ima stanovništvo i mala i srednja preduzeća, u kontekstu povećanja interesovanja klijenata za digitalnim kanalima.

5.4. IT strategija

Pružanje podrške uvođenju mobilnih inicijativa u Addiko Banci se nastavlja, sa snažnim fokusom na stabilizaciju i optimizaciju neophodne IT infrastrukture. To će sa jedne strane doprinijeti poboljšanju korisničkog iskustva i zadovoljstva, a sa druge će uticati na smanjenje troškova. Povećana ulaganja u alatke za „cyber“ bezbjednost, rezultiraće višim nivoom sigurnosti za banke i klijente.

Sve gore navedne aktivnosti obezbijeđene su strogim pridržavanjem i poštovanjem svih regulatornih okvira koji uređuju infrastrukturu finansijskog sistema.

6. Finansijski razvoj Banke

6.1. Bilans stanja

	31.12.2020	31.12.2019	(%, pts)
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	30.785	33.967	-9.4%
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	173.149	188.687	-8.2%
Krediti i potraživanja od banaka	4.014	4.748	-15.5%
Krediti i potraživanja od klijenata	168.858	183.643	-8.1%
Ostala finansijska sredstva	277	296	-6.4%
Finansijska sredstva koja se drže za trgovanje	24	5	>100%
Ostala finansijska sredstva	24	5	>100%
Nekretnine, postrojenja i oprema	1.410	1.105	27.6%
Nematerijalna sredstva	2.281	1.754	30.0%
Tekuća poreska sredstva	1.597	1	>100%
Ostala sredstva	2.223	1.812	22.7%
UKUPNA SREDSTVA	211.469	227.336	-7.0%
OBAVEZE			
Finansijska sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	173.686	192.797	-9.9%
Depoziti klijenata	156.932	170.722	-8.1%
Krediti banaka i centralnih banaka	3.503	5.012	-30.1%
Krediti klijenata koji nijesu banke	13.251	17.063	-22.3%
Finansijska sredstva koja se drže radi trgovanja	49	35	40.0%
Ostale finansijske obaveze	49	35	40.0%
Reserve	1.151	1.578	-27.1%
Ostale obaveze	3.346	2.762	21.1%
Subordinisani dugovi	5.502	5.502	0.0%
UKUPNE OBAVEZE	183.734	202.674	-9.3%
KAPITAL			
Akcijski kapital	125.100	125.100	0.0%
Gubitak iz prethodnih godina	(100.564)	(103.886)	-3.2%
Dobit tekuće godine	3.125	3.369	-7.2 %
Ostale rezerve	74	74	0.0%
Ukupan kapital	27.735	24.657	12.5%
UKUPAN KAPITAL I OBAVEZE	211.469	227.331	-7.0%

6. Finansijski razvoj Banke (nastavak)

6.2. Analiza bilansa stanja

Bilans Stanja Banke pokazuje jednostavnu i postojanu strukturu aktive - više od 80% ukupne aktive čine neto krediti i veći dio njih je već u oblasti koja je u fokusu (neobezbjedjeni krediti fizičkim licima i krediti malim i srednjim preduzećima). Štavše, znatan dio aktive čine gotovinske rezerve. Banka je nastavila da mijenja pravac poslovanja od niskoprofitabilnih proizvoda kao što su stambeni krediti i javno finansiranje ka visokoprofitabilnim proizvodima namijenjenih stanovništvu i malim i srednjim preduzećima. Ovo se ogleda u udjelu ova dva segmenta koji su dostigli nivo od 82%.

U 2020. godini, ukupna aktiva Addiko banke se smanjila i iznosi 211.5 miliona EUR (2019: 227.3 miliona EUR).

Istovremeno, gotovinske rezerve su se smanjile na 30.8 miliona EUR (2019: 34.0 miliona EUR). Ovo je prije svega rezultat razvoja događaja na strani depozita što je u znatnoj mjeri rezultat uticaja Covid-19 krize.

Ukupni krediti i potraživanja od kreditnih institucija (neto) neznatno su smanjeni za 0.7 miliona EUR, tj. na 4.0 miliona EUR (2019: 4.7 miliona EUR);

Krediti i potraživanja od klijenata (neto) smanjena su za 14.8 miliona EUR, tj. na 168.9 miliona EUR (2019: 183.6 miliona EUR). Do promjene je uglavnom došlo u ključnom segmentu, kreditiranje fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća gdje je došlo do pada na 152.9 miliona EUR sa 164.0 miliona EUR koliko je iznosilo u 2019. godini. Ovakva promjena je rezultat nižih novih isplata koje su bile pod negativnim uticajem smanjenih ekonomskih aktivnosti uslijed Covid-19 krize.

Materijalna sredstva su neznatno povećana na 1.4 miliona EUR, u poređenju sa 1.1 miliona EUR koliko su iznosila u 2019. godini, dok su istovremeno nematerijalna sredstva uvećana na 2.3 miliona EUR (2019: 1.8 miliona EUR), kao rezultat investicija u poboljšanje digitalnih mogućnosti Banke i IT projekata čiji je cilj bio povećanje poslovne efikasnosti.

Poreska sredstva su povećana na 1.6 miliona EUR (2019: 0.0 miliona EUR) kao posljedica nove inspekcije

Poreske uprave u 2020.godini zbog žalbe koju je Banka uložila na Odluku iz 2014. godine kada je Poreska uprava naplatila isti taj iznos od Banke. Nova inspekcija je ustanovila da je Bančina inicijalna poreska prijava u skladu sa zakonskom regulativom te je odbacila pomenutu Odluku.

Ostala aktiva uvećana je na 2.2 miliona EUR (2019: 1.8 miliona EUR) Glavna promjena povezana je sa većim iznosima potraživanja od kartica i naknada.

Na strani pasive, finansijske obaveze mjerene po amortizovanom trošku smanjene su na 173.7 miliona EUR (2019: 192.8 milion EUR):

- Depoziti kreditnih institucija bilježe pad na 3.5 miliona EUR (2019: 5.0 miliona EUR);
- Depoziti klijenata smanjeni su na 156.9 miliona EUR (2019: 170.7 miliona EUR) zbog snažnog uticaja Covid-19 krize.
- Depoziti ostalih klijenata smanjeni su na 13.3 miliona EUR (2019: 17.1 miliona EUR).

Rezervisanja su smanjena na 1.2 miliona EUR (2019: 1.6 miliona EUR). Na ovakav razvoj događaja prvenstveno je uticala isplata bonusa za 2019. godinu i odluka Banke da se odrekne potencijalnih bonusa za 2020. godinu.

Ostala pasiva bilježi povećanje na 3.3 miliona EUR (2019: 2.8 miliona EUR), a obuhvata vremenska razgraničenja za usluge koje su pružene ali još uvijek nisu fakturisane, kao i obaveze za avanse primljene od klijenata.

Kapital je u toku 2020. godine ostvario porast na 27.7 miliona EUR (2019: 24.7 miliona EUR), kao rezultat ostvarene dobiti nakon oporezivanja.

6. Finansijski razvoj Banke (nastavak)

6.3. Bilans uspjeha

	000 EUR	2020	2019	(%, pts)
Prihodi od kamata i slični prihodi		13.008	13.954	-6.8%
Rashodi od kamata i slični rashodi		(2.479)	(3.113)	-20.4%
Neto prihodi od kamata		10.529	10.841	-2.9%
Prihodi od naknada i provizija		2.746	3.451	-20.4%
Rashodi naknada i provizija		(1.732)	(1.962)	-11.7%
Neto prihodi od naknada i provizija		1.014	1.489	-31.9%
Neto dobici / gubici od kursnih razlika		161	280	-42.5%
Neto dobitak/gubitak po osnovu prestanka priznavanja ostale imovine		(223)	2	>-100%
Ostali prihodi		2.493	321	>100%
Troškovi zaposlenih		(4.138)	(4.485)	-7.7%
Troškovi amortizacije		(1.001)	(430)	>100%
Opšti administrativni troškovi		(3.965)	(4.653)	-14.8%
Neto dobici/gubici po osnovu modifikacije i reklasifikacije finansijskih instrumenata		(106)	-	-100%
Neto prihodi/rashodi po osnovu obezvrđenja finansijskih instrumenata koji se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		(966)	70	>-100%
Troškovi rezervisanja		(610)	(124)	>100%
Ostali rashodi		(63)	58	>-100%
DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		3.125	3.369	-7.2%
Porez na dobit		-	-	-
NETO PROFIT		3.125	3.369	-7.2%

6.4. Analiza bilansa uspjeha

Neto prihod od kamata neznatno je smanjen na 10.5 miliona EUR (2019: 10.8 miliona EUR). Prihod od kamata u 2020. godini iznosio je 13.0 miliona EUR, u poređenju sa 2019. godinom kada je iznosio 14.0 miliona EUR. Ovakav pad rezultat je restriktivnih mjera za kreditiranje fizičkih lica koje su uvedene početkom 2020. godine, kao i uticajem Covid-19 krize na nove isplate kredita u oblastima koje su u fokusu, i planiranim smanjenjem portfolija u oblastima koje nisu u fokusu. Negativan uticaj na prihod od kamata djelimično je kompenzovan smanjenjem troškova kamata na -2.5 miliona EUR, u poređenju sa 2019. godinom kada je iznosio -3.2 miliona EUR. Ovakvo smanjenje najvećim dijelom je rezultat nižih troškova

kamata za depozite klijenata što je izazvano prelaskom sa oročenih depozita sa većim prinosom na tekuće depozite sa nižim prinosom, kao i promjenama cijena sprovedenim u toku ove godine.

Zabilježen je pad neto prihoda od naknada i provizija na 1.0 milion EUR (2019: 1.5 miliona EUR). Stoga je prihod od naknada i provizija iznosio 2.7 miliona EUR, dok je u 2019. godini iznosio 3.5 miliona EUR, dok su troškovi naknada i provizija takođe bili u padu i iznosili su -1.7 miliona EUR, dok su u 2019. godini iznosili -2.0 miliona EUR.

6. Finansijski razvoj Banke (nastavak)

6.4. Analiza bilansa uspjeha (nastavak)

Smanjenje prihoda od naknada i provizija povezano je sa pojavom pandemije Covid-19 i uglavnom je primjetno kod transakcija, kao i kod garancija i poslova osiguranja. Ovaj uticaj je djelimično kompenzovan porastom u oblasti računa i paketa.

Neto prihod od kursnih razlika bio je pozitivan i iznosi 0.2 miliona EUR (2019: 0.3 miliona EUR).

Neto dobici/gubici po osnovu modifikacije i reklassifikacije finansijskih instrumenata su iznosili 0,1 miliona EUR (2019: 0,0 miliona EUR). S obzirom na veliki broj moratorijuma nastalih uslijed regulatorne odluke CBCG da dozvoli moratorijum na plaćanja svim klijentima, te dobrovoljnih restrukturiranja koje je Banka ponudila određenom broju klijenata, Banka je obračunala i proknjižila neto gubitak od modifikacije u iznosu navedenom iznad.

Ostali neto prihodi (koji predstavljaju zbir ostalih poslovnih prihoda i ostalih poslovnih rashoda) iznose 2.4 miliona EUR (2019: 0.4 miliona EUR). Ovaj rast uglavnom je podstaknut već pomenutom poreskom inspekциjom za iznos od 1.6 miliona EUR i drugim događajima manjeg uticaja.

Poslovni rashodi su u 2020. godini ostvarili pad na -9.1 miliona EUR (2019: -9.6 miliona EUR), uglavnom vodenim nižim troškovima za zaposlene (-0.3 miliona EUR). U svjetlu trenutne situacije i poteškoća sa kojima se suočavaju mnogi, Banka je donijela odluku da se odrekne bilo kakvih potencijalnih bonusa za 2020. godinu. Ostali administrativni troškovi smanjeni su najvećim dijelom zbog nižih troškova reklamiranja obzirom da su marketinške kampanje djelimično otkazane kao rezultat pademije Covid-19.

Troškovi rezervisanja porasli su na -0.6 miliona EUR (2019: -0.1 miliona EUR), uglavnom pod uticajem negativnog jednokratnog efekta povezanog sa realizovanim vansudskim poravnanjem.

Troškovi kreditnih gubitaka iznosi su -1.0 milion EUR (2018: 0.1 miliona EUR). Na rezultat je u značajnom obimu uticala Covid-19 kriza. Porast rezervisanja za rizike je uglavnom izazvan ažuriranjem makroekonomskog scenarija koji se koristi za obračun očekivanog kreditnog gubitka, koji je urađen na osnovu najskorijih makroekonomskih prognoza Instituta za međunarodne ekonomske studije u Beču.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja

7.1. Tržište i razvoj poslovanja

Strategija Addiko banke jeste ponuda jednostavnog bankarstva koje se fokusira na proizvode koji zadovoljavaju ključne potrebe klijenata a koji se zasnivaju na efikasnosti i jasnoj i transparentnoj komunikaciji. U oblastima poslovanja sa fizičkim licima, fokus je usmjeren na potrošačko kreditiranje, pakete računa za isplate zarada i redovne transakcije, dok za mikro potrošače prioritet ima ponuda transakcionalnih usluga. Addiko banka ulaze znatne napore u razvoj digitalnih mogućnosti i prepoznata je na tržištu kao predvodnik u digitalnim inovacijama.

Svoje obećanje direktnog (straightforward) bankarstva Addiko banka postiže posredstvom niza proizvoda koji su osmišljeni da zadovolje suštinske potrebe u bankarstvu za ključne segmente poslovanja.

Banka održava imidž inovativne banke koja je fokusirana na potrebe klijenata. Sa ciljem ostvarivanja gore navedenog, Banka je investirala u procese upravljanja i automatizacije i nastavila da prati moderne trendove i u 2020. godini. U toku 2020. Banka je na crnogorsko tržište uvela jedinstveni mKredit sa jednostavnim, pogodnom i kompletnom primjenom E2E procesa bez odlaska u banku. Digitalni doprinos znatno je povećan u četvrtom kvartalu zahvaljujući uvođenju i većem fokusu na kanal asistirane prodaje za online kreditne zahtjeve. Gore navedenom treba dodati i nove pakete tekućih računa sa novim mogućnostima koje odgovaraju potrebama klijenata, 3 u 1 kreditne kartice - jedinstvene na crnogorskome tržištu, automatizovane procese odobravanja kreditnih kartica i prekoračenja, kao i automatizovanu realizaciju gotovinskih kredita i završnu fazu razvoja paketa za zajmoprimece kako bi im se istovremeno sa zajmom ponudila mogućnost prekoračenja i kreditna kartica, što stepen efikasnosti i zadovoljstva korisnika podiže na znatno viši nivo. Sve prethodno rečeno potvrđuje reputaciju Banke kao inovativne banke, koja razumije potrebe tržišta i u skladu sa tim prilagođava svoju ponudu. Ovo je, takođe, omogućilo efikasnost poslovanja, dok su istovremeno klijenti dobili jednostavno bankarstvo koje je stub strategije poslovanja Banke.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja (nastavak)

7.2. Upravljanje ljudskim resursima

7.2.1. Addiko strategija odnosa prema zaposlenima - misija i vizija

Kultura u Addiko banci se konstantno razvija, odražavajući naše principe povjerenja, integriteta i jasne orijentacije na rezultate. Vizija Banke jeste osigurati jednostavno bankarstvo, i sa tim ciljem transformišemo korporativnu kulturu kako bismo definisali na koji način vodimo poslovanje - kako postavljamo ciljeve i ostvarujemo rezultate, kako zapošljavamo, razvijamo i motivišemo zaposlene, koji zauzvrat vode posao naprijed i na taj način ostvaruju optimalan rezultat.

To se postiže tako što motivišemo lidera u Banci da predvode promjene, podstičemo angažovanost zaposlenih i jačamo naše vrijednosti i ponašanja u svakodnevnim aktivnostima. Fokusirani smo na izgradnju „sjajnog mjesta za rad“, dan za danom.

Cilj sektora za Upravljanje ljudskim resursima jeste da se podigne nivo i standard u upravljanju ljudima, pružajući time podršku poslovanju kako bi se posredstvom zaposlenih sprovela strategija Banke.

Tim sektora za upravljanje ljudskih resursa radi na tome da oblikuje radno mjesto optimizirajući strukturu tima, upravljujući troškovima ljudskih resursa i uskladjujući načine rada koji će podići na viši nivo saradnju, povezanost, angažman i rezultate. Procesi u ljudskim resursima kao što su zapošljavanje, razvoj, upravljanje talentima i performansama osmišljeni su tako da osiguraju da zaposleni žive kulturu Banke, te da su angažovani na ostvarivanju profitabilnog poslovnog rasta u dinamičkom bankarskom okruženju, poštujući pri tome pravila adekvatnog korporativnog upravljanja.

Odgovornost za zaposlene u Addiko Banci takođe se ogleda u naglašenom fokusu na internu komunikaciju. Addiko Bank Intranet proširen je HR Portalom. Zaposleni mogu slobodno da govore o strateški važnim temama, bilo lično ili virtualno.

7.2.2. Brendiranje poslodavca

Addiko banka je u 2020. godini postala vlasnik sertifikata „Poslodavac partner“, i na taj način pokazala da su zadovoljstvo i blagostanje zaposlenih

prioritet u njenom poslovanju. Ispunivši visoke kriterijume za dobijanje pomenutog sertifikata, Addiko banka je istovremeno postala jedina banka u Crnoj Gori sa prestižnim statusom „Poslodavac partner“.

„Poslodavac partner“ sertifikat je potvrda da je posvećenost razvoju najbolje prakse u upravljanju ljudskim resursima na visokom nivou, jer je to nezaobilazan dio razvoja poslovanja i korporativne kulture Addiko banke.

Addiko banka je tokom 2020. godine učestvovala u pripravničkom programu koji organizuje Univerzitet Crne Gore, kao i u Vladinom programu stručnog osposobljavanja. Više od 20 studenata i diplomiranih studenata imalo je priliku da stekne svoje prvo radno iskustvo u Addiko banci.

7.2.3. Bezbjednost i zdravlje zaposlenih

Sačuvati zdravlje i bezbjednost zaposlenih bili su glavni zadatak u 2020. godini. Početkom marta sprovedena su ograničenja u pogledu putovanja i sastanaka, i donijete su odredbe za rad od kuće. Ove odredbe ostale su na snazi tokom cijele 2020. godine. U martu 2020. godine, banka je efikasno prešla na „rad od kuće“, kada je većina zaposlenih iz podrške („back office“) počela da radi od kuće. Dio zaposlenih Addiko banke nastavio je sa radom u kancelarijama i ekspozitorama zbog prirode njihovog posla. Kako bi se obezbijedila bezbjednost zaposlenih sprovedeno je niz mjera, kao što su poštovanje fizičke distance, izdate su smjernice za ponašanje na radnom mjestu i povećana higijena u radnim prostorijama. Ove mjere postale su standard u svim Addiko kancelarijama i ekspozitorama.

U svim ekspozitorama su u kratkom vremenskom periodu obezbijedene mjere fizičke distance, uključujući pleksiglas pregrade i sanitарne mjere za osoblje i klijente. Osoblje je dobilo maske i rukavice, a osoblje u kancelarijama je raspoređeno sa dovoljno međuprostora. Mjere fizičke distance u svakoj ekspozituri takođe su podrazumijevale kontrolu broja klijenata i zaposlenih po kvadratnom metru. Radno vrijeme ekspozitura skraćeno je u skladu sa lokalnim Covid-19 zdravstvenim i sigurnosnim propisima.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja (nastavak)

7.2. Upravljanje ljudskim resursima (nastavak)

7.2.3. Bezbjednost i zdravlje zaposlenih (nastavak)

Zaposleni u ekspoziturma podijeljeni su u dvije grupe koje su se rotirale na polunedjeljnom nivou. Osoblju su pruženi i mnogi drugi oblici podrške, uključujući podršku tima za upravljanje kriznim situacijama, podršku psihologa, online kurseve, savjete i trikove za rad od kuće, Viber grupe, itd. Zaposlenima sa specifičnim ličnim statusom (hronična oboljenja, trudnice, roditelji male djece, itd.) bio je dozvoljen izostanak sa posla uz naknadu zarade u iznosu od 100%. Cilj ovih mjera jeste smanjenje rizika od širenja epidemije i zaštita osoblja i klijenata, povratne informacije zaposlenih bile su pozitivne u ocjeni preduzetih mjera za zaštitu bezbjednosti osoblja i

klijenata. Kada je riječ o zdravlju i zdravstvenim beneficijama, poslodavac za zaposlene obezbeđuje osiguranje od nesrećnog slučaja i uplaćuje trećinu premije za dopunsko privatno zdravstveno osiguranje.

7.2.4. Raznolikost i jednake mogućnosti

Addiko banka posvećena je izgradnji raznolike i inkluzivne radne snage bez obzira na pol, rasu, nacionalnost, religiju, porijeklo, etničku pripadnost, LGBTIQ seksualnu orijentaciju, godine, državljanstvo, boju kože, bračni i roditeljski status.

Addiko banka implementirala je Politiku raznolikosti i inkluze i podržala ciljeve Addiko Grupe po pitanju rodne sposobnosti i podobnosti kandidata (eng. *Fit&Proper*), u raznolikosti, i time potvrdila posvećenost uspostavljanju skladu sa regulatornim smjernicama. Prioritet često ima raznolike i inkluzivne radne snage. Odnos muških i ženskih vodećih pozicija naveden je u donjoj tabeli.

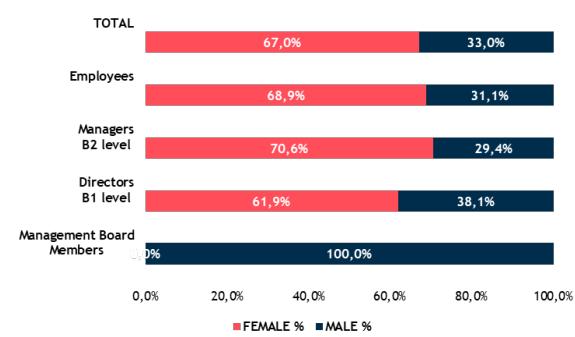

Tabela 1 - Raznolikost i jednake mogućnosti

Addiko banka prilikom zapošljavanja koristi svoje baze kandidata i talenata i poštujući princip ravnoteže između polova bira najbolju osobu za određeni posao. U svim zemljama u kojima Addiko banka posluje sprovedene su procjene ravnoteže u zaradama između polova, osiguravajući da se naknada zasniva na konkurentskim tržišnim praksama, internom poređenju i stažu za datu

poziciju. Ovim se obezbeđuju jednake mogućnosti i poštovanje principa jednake zarade za isti posao ili posao iste vrijednosti za sve zaposlene.

Takođe je pokrenut i Program mentorstva talenata kako bi imali pristup talentima širom banke i onima na rukovodećim pozicijama, sa naročitim fokusom na žene na ne-menadžerskim pozicijama ili novo-promovisane menadžere. Mi u Addiko banci vjerujemo da raznolika radna snaga vodi ka većem obimu iskustva, znanja, vještina i vrijednosti, i jedan je od činilaca koji doprinose poslovanju Addiko banke sa raznovrsnim stavovima, nezavisnim mišljenjima, uravnoteženim odlučivanjem i inovacijama. U sektoru ljudskih resursa mi gradimo kompetencije za podatke i analitiku kao osnov za uspostavljanje ciljeva raznolikosti koji će donijeti rezultate u formi poboljšanja našoj posvećenosti raznolikosti i inkluziji.

7.2.5. Zapošljavanje

Izbor i zapošljavanje bazirano je na jasno definisanim potrebama poslovanja. Transparentnost i jednakost osnov su svakog postupka izbora, zaposlenja, imenovanja i unapređenja.

Prilikom zaposlenja, izbor kandidata vrši se na osnovu njihovog stručnog znanja, stava, nivoa u kojem zadovoljavaju princip „vrijednosti i ponašanja“ unutar Banke, kao i na osnovu ličnih karakteristika koje se prepoznaju tokom izbornog postupka.

7.2.6. Edukacije i obuke

Addiko banka promoviše korporativnu kulturu koja njeguje kontinuirano učenje. To je potvrđeno i Anketom o angažovanju zaposlenih za 2020. godinu gdje se 90% zaposlenih složilo sa izjavom „Moj menadžer aktivno podržava moj profesionalni rast i razvoj“. Individualni razvoj i Addiko akademija organizuju se svake godine, sa fokusom na liderске vještine, regulatorne zahtjeve, odnos prema klijentima i svijest o riziku.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja (nastavak)

7.2.6. Edukacije i obuke (nastavak)

Ove ključne oblasti edukacije odražavaju stratešku transformaciju Addiko banke od univerzalne specijalizovanu, s posebnim pristupom rizicima i digitalnu banku fokusiranu na poslovanje sa stanovništvom i malim i srednjim preduzećima.

Takođe se ohrabruje i individualni razvoj kroz kreiranje virtuelnih zona za učenje, a dijelu zaposlenih je omogućeno i pohađanje poslovnih kurseva preko jedne od najkvalitetnijih platformi za e-učenje - „Udemy“.

Svi članovi višeg rukovodstva Addiko banke dobijaju tzv. 360° feedback (povratne informacije) vezano za njihov profesionalni razvoj. Osim toga, kontinuirano se nudi i profesionalni razvoj i obučavanje, čime se obezbjeđuju kompetencije, vještine i sposobnosti zaposlenih.

7.2.7. Zadovoljstvo zaposlenih

Angažovanost zaposlenih i davanje povratnih informacija čine važne elemente korporativne kulture Addiko banke. Mi želimo da razumijemo razlike stavove naših zaposlenih. Addiko banka je u 2020. godini sprovedla istraživanje u vidu Upitnika za utvrđivanje kulture i angažovanosti (eng. *Culture and Engagement Survey*) u kojem je učestvovalo skoro 81,4% zaposlenih. Povratne informacije zaposlenih takođe se prikupljaju putem interaktivnih radionica i tzv. „pulse-check“ istraživanja. Povratne informacije i primjedbe koje se dobiju od zaposlenih koriste se kako bi se poboljšala interna komunikacija, razumjeli stavovi zaposlenih i utvrstile inicijative koje se tiču angažovanosti i kreiranja izuzetnog mesta za rad.

Addiko banka ohrabruje tzv. „open-door“ stil rukovođenja, gdje se od rukovodilaca zahtijeva da svojim ponašanjem daju primjer po pitanju integriteta, povjerenja i poštovanja. U istraživanju sprovedenom 2020. godine, zaposleni su strategiju i rukovođenje ocijenili ocjenom 4,4 od 5,0, dok je indeks zadovoljstva zaposlenih bio 75,8 od 100.

Iako nam 2020. godina nije pružila mogućnosti za organizovanje internih događaja, koji imaju za cilj blagostanje zaposlenih (eng. *well-being*) i građenje timskog duha (eng. *team building*), uloženo je mnogo truda u prilagođavanje pozitivnom i konstruktivnom radnom mjestu u kojem fizička distanca i rad od kuće ipak dozvoljavaju trenutke angažovanosti. Pronalazak

načina i prilika za jačanje timskog duha dio je naših dnevnih radnih navika, pa je tako organizovan Porodičan dan za prvi dan škole, novogodišnji pokloni za zaposlene i njihovu djecu i mnogo sličnih aktivnosti.

Kao i u prethodnoj godini, Addiko banka je i u 2020. nastavila da promoviše zdrave stilove života, uključujući i učešće u dopunskom zdravstvenom osiguranju, besplatne članarine za fitnes centre i teretane, učešće u Podgoričkom maratonu, besplatne termine za igranje tenisa i sl.

Obzirom na zaključavanja uslijed epidemije Covid-19, blagostanje zaposlenih bilo je u našem fokusu. Organizovali smo brojna virtuelna predavanja gostujućih predavača i interaktivne radionice putem kojih su zdravstveni i „wellness“ stručnjaci ohrabrivali i edukovali zaposlene da brinu o svom mentalnom i fizičkom zdravlju u izazovnim okolnostima koje je sa sobom donijela 2020. godina. Uprkos izazovima koje je donijela 2020. godina, timovi Addiko banke su konstantno demonstrirali agilnost i posvećenost.

Odgovarajući na pitanje da li rade u timu koji sarađuje, gdje se dijele zajednički ciljevi i usklađuju napori za njihovo postizanje, zaposleni su potvrdili napore banke da izgradi pozitivno radno okruženje u ovakvim izazovnim vremenima i dali ocjenu 4,4 od 5,0. Zaposleni su, takođe, istakli da su veoma zadovoljni svojim poslom u Addiko banci. Preko 93% njih je veoma lojalno i preporučilo bi Addiko banku kao poslodavca.

7.2.8. Kultura učinka i povratnih informacija

Addiko banka promoviše kulturu učinka i povratnih informacija. Upravljanje učinkom i stalno dobijanje povratnih informacija omogućavaju uspešan učinak i imaju za cilj povećanje radnog učinka. Cilj je da se nastavi sa pružanjem sistematske i profesionalne platforme za fer procjenu učinka i lični razvoj zaposlenih.

7.2.9. Naknade zaposlenima

Addiko strategija naknada zaposlenima ima za cilj da nagradi dobre performanse i doprinos, putem adekvatne kombinacije fiksnih i varijabilnih naknada. Ova strategija je bazirana na prilikama na tržištu, čime se Banka čuva od preuzimanja suvišnog rizika dok istovremeno nagrađuje održivost i dugoročne rezultate. Politika isplate naknada regulisana je zakonskim odredbama, smjernicama Evropske bankarske agencije (EBA) i EU direktivama o kapitalnim zahtjevima. Ove odredbe propisuju kriterijume i uslove za isplatu varijabilnih naknada za Upravu banke i zaposlene.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja (nastavak)

7.2.9. Naknade zaposlenima (nastavak)

Ključne funkcije koje u okviru vršenja svojih dužnosti, zadataka i aktivnosti mogu da imaju značajan uticaj na profil rizika Addiko banke obuhvataju članove uprave i direktore/menadžere pojedinačnih organizacionih jedinica, uključujući upravu za kontrolu rizika i internu kontrolu.

Dodjela varijabilne naknade Addiko banke vrši se u skladu sa smjernicama za isplatu varijabilnih naknada i usko je povezana sa ciljno orijentisanim upravljanjem. Isplatom varijabilnih naknada prepoznaju se izvrsne performanse pojedinaca kao i organizacione performanse tima.

7.2.10. Broj zaposlenih

Ukupan broj zaposlenih u Addiko banci u 2020. godini, iznosio je 176 zaposlenih.

Prosječne godine starosti Addiko zaposlenih iznose 38 godina. Prosječna dužina radnog staža u Addiko banci iznosi 7,7 godina, sa preko 42% zaposlenih koji imaju manje od 5 godina radnog staža.

7.3 Društveno odgovorno poslovanje

Addiko Banka Crne Gore pruža kontinuiranu podršku lokalnoj zajednici, naročito u ovakvim vremenima kada zdravlje i bezbjednost njenih zaposlenih, klijenata i cijelog društva predstavljaju prioritet.

Strategija društveno odgovornog poslovanja Banke je uskladena sa najvišim međunarodnim standardima u ovoj oblasti. Banka uglavnom ulaze u poboljšanje kapaciteta za obrazovanje i blagostanje najmlađih.

Zaposleni Banke aktivno doprinose aktivnostima društveno odgovornog poslovanja kroz događaje i projekte koje Banka organizuje u ove svrhe.

Tokom 2020. godine realizovano je više korporativno-odgovornih i volonterskih aktivnosti, pa su tako zaposleni Addiko banke odvojili dio svojih mjesecnih primanja i prikupili sredstva za kupovinu 100 paketa humanitarne pomoći, a potom donirali školski pribor za djecu iz najugroženijih porodica. Djeci rođenoj tokom "Nedjelje štednje", na deponovani iznos od 200 EUR koji poklanja CBCG, Addiko banka je poklonila dodatnih 200 EUR.

Pored angažovanja zaposlenih i solidarnosti koju su demonstrirali u najtežim vremenima, Addiko Bank AD Podgorica je pokazala i kontinuiranu odgovornost organizacije i donirala Nacionalnom koordinacionom tijelu 15.000 EUR za pomoć u borbi protiv Covid-19 pandemije, kao i 4.000 EUR Kliničkom centru za kupovinu medicinske i zaštitne opreme.

Zbog situacije izazvane pandemijom onemogućene su brojne kulturne aktivnosti, ali je „Summer Jam“, pod pokroviteljstvom Addiko banke, ipak uspješno održan u atriju „The Capital Plaza“ centra u ljetnjim mjesecima (1. jul - 21. septembar), gdje je na otvorenom održano 17 različitih koncerata popularne muzike.

7.4. Ulaganje u životnu sredinu

Banka sprovodi poslovnu strategiju ekološki svjesno i angažovano, u skladu sa Zakonom o životnoj sredini („Sl. list CG”, br. 052/16) i Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list RCG”, br. 080/05, „Sl. list CG”, br. 040/10, 073/10, 040/11, 027/13, 052/16).

U skladu sa članom 9 Zakona o životnoj sredini, Banka obavlja sljedeće aktivnosti na obezbjeđenju zaštite životne sredine:

- Održivo korišćenje prirodnih resursa, dobara i energije;
- Uvođenje energetski efikasnijih tehnologija i korišćenje obnovljivih prirodnih resursa.
- Upotreba proizvoda, procesa i tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- Preduzimanje mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- Druge mjere u skladu sa Zakonom o životnoj sredini.

7. Analiza nefinansijskih ključnih pokazatelja poslovanja (nastavak)

7.4. Ulaganje u životnu sredinu (nastavak)

Tokom 2020. godine, Banka je nastavila sa upotrebom CITRIX i Thin Client tehnologija. Ovaj projekat je podrazumijevao zamjenu više od 70% radnih stanic sa Thin Client konzolama koje imaju značajno manji utrošak električne energije i optimizovanu potrebu za hardverskim komponentama koje su centralizovane u serverima, te se u značajnoj mjeri smanjuje i mogućnost elektronskog otpada u budućnosti. Sve filijale i rezervni kancelarijski prostori u potpunosti se zasnivaju na CITRIX/Thin Client arhitekturi, povezujući se preko postojećih linija do istog Data centra, dok su zaposleni kojima obim posla omogućava upotrebu ove tehnologije u centrali, prebačeni na Thin Client.

Banka nije, shodno kriterijumima definisanim Zakonom, prepoznata kao zagađivač, i po tom osnovu ne podleže sankcijama. Takođe, u doglednoj budućnosti ne planira realizaciju projekata koji bi imali negativan uticaj na životnu sredinu. U skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, ukoliko se procjeni da određeni projekat ili poslovna aktivnost koja je planirana u budućnosti, može ili će imati uticaj na životnu sredinu, tražiće se saglasnost nadležnog organa na elaborat o procjeni uticaja ili odluka da nije potrebna procjena uticaja na životnu sredinu.

Kroz inicijativu „Go lean and green”, Banka je uvela princip optimizacije korišćenja energije i drugih resursa u objektima, u svim fazama adaptacije objekata, kao i prilikom korišćenja vozila iz voznog parka. Cilj je da se procenat emitovanja ugljen dioksida, kao pratećeg nus-proizvoda, smanji na najmanji mogući nivo i to primjenom mjera kao što su:

- Instalacija opreme sa visokim energetskim iskorišćenjem koji odgovara standardu klase A+ pa naviše;
- Upotrebo službenih vozila sa najsavremenijim komercijalno dostupnim motorima koji garantuju nizak stepen emisije štetnih gasova;
- Redovno unaprjeđivanje i održavanje opreme i prostora.

8. Finansijski instrumenti

Za informacije o finansijskim instrumentima, vidite poglavlje 3.5. Finansijskih izvještaja.

9. Korporativno upravljanje

9.1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima i datumom dobijanja licence od strane Centralne banke Crne Gore br. 0101-377/17-6 od 29. decembra 2005. godine, Banka je stekla svojstvo pravnog lica i ovlašćena je za obavljanje bankarskih poslova shodno Zakonu o bankama. Osnovni principi rada Banke određeni su Osnivačkim aktom i Statutom Banke. Osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o bankama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore.

U skladu sa Zakonom o bankama i Zakonom o privrednim društvima, korporativni organi Banke su Skupština, Odbor direktora i Izvršni direktori, odnosno Uprava banke, kao i komiteti koje osniva Odbor direktora ili Uprava banke, čiji je osnovni cilj praćenje određenih segmenata rada Banke, kako je detaljno objašnjeno u poslovcima kojima se uređuje struktura i rad ovih tijela, kao i linije izvještavanja prema korporativnim organima banke. Interno izvještavanje koristi Odboru direktora i menadžmentu banke kao sredstvo za nadgledanje poslovanja banke u cijelosti, a zaposleni koriste informacije koje primaju iz internih izvještaja kako bi izvršavali svoje radne obaveze.

Smatramo da Banka ima korporativnu strukturu koja je transparentna i organizovana tako da promoviše i pokazuje efikasno upravljanje bankom. Takođe smatramo da je struktura Banke jasna i transparentna za zaposlene u Banci kao i za relevantne nadležne organe.

Korporativno upravljanje se uspostavlja na način:

- Da se u svim segmentima korporativnog upravljanja poštuje pravni okvir Crne Gore i dobra praksa poslovanja, regulative i smjernice Centralne banke Crne Gore;
- Da su u tom okviru postavljeni principi koji su fleksibilni i daju prostor Odboru direktora da na najbolji način upravlja i rukovodi Bankom i postiže postavljene ciljeve, o kojima izvještava Skupštinu;

9. Korporativno upravljanje (nastavak)

9.1. Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja (nastavak)

- Da svi međusobni odnosi zainteresovanih strana u funkcionisanju Banke budu jasno diferencirani, da nema preklapanja niti praznina u odgovornostima i nadležnostima, te da kod svih zainteresovanih strana bude uspostavljena ravnoteža odgovornosti i obaveza, odnosno prava i nadležnosti;
- Da se odnosi među svim zainteresovanim stranama postave tako da kod svih preovladava zajednički interes, odnosno interes Banke u odnosu na njihove pojedinačne interese;
- Da se u potpunosti, efikasno i efektno izvršavaju sve funkcije upravljanja i rukovođenja Bankom, odnosno da se Banka upravlja na način koji dovodi do postizanja postavljenih ciljeva i zadataka.

U primjeni pravila korporativnog upravljanja implementirana je navedena regulativa, kao i druga interna akta Banke i u samoj primjeni istih ne postoje odstupanja.

9.2. Pravila imenovanja i ovlašćenja upravljačkih i nadzornih organa Banke

Kada su u pitanju pravila imenovanja i opoziva članova Uprave, odnosno izvršnih direkтора, nadzornog ili Odbora direktora i statutom izvršenih promjena ovlašćenja članova uprave, izvršnih direktora, nadzornog ili Odbora direktora, naročito u pogledu emitovanja akcija pravnog lica ili sticanja sopstvenih akcija primjenjuju se odredbe Zakona o bankama.

Dakle odredbama Zakona o bankama koji se direktno primjenjuje, uređen je način izbora izvršnih direktora banke kao i uslovi koje izvršni direktori moraju ispuniti da bi dobili saglasnost Centralne banke Crne Gore, koja je u isto vrijeme preduslov za imenovanje izvršnih direktora, odnosno Uprave banke.

Zakon o bankama propisuje: da za izvršnog direktora banke može biti izabrano samo lice koje ima visoko obrazovanje, priznati lični ugled i adekvatne stručne kvalifikacije, profesionalnu sposobnost i iskustvo na rukovodećim poslovima u banci ili u finansijskom sektoru, ako za njegov izbor nema smetnji iz člana 31. Zakona o bankama. Izvršni direktori mogu biti strani državlјani, s tim da najmanje jedan izvršni direktor mora poznavati jezik koji je u službenoj upotrebi u Crnoj Gori. Izvršni direktori su zaposleni sa punim radnim vremenom u banci.

Za izvršnog direktora može biti izabrano lice koje je dobilo prethodno odobrenje Centralne banke. Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor izvršnog direktora moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uslova za izbor iz člana 36. Zakona o bankama.

Smetnje za izbor izvršnih direktora su ukoliko je to:

- Lice koje kontroliše ili je član Odbora direktora ili izvršni direktor druge banke ili finansijske institucije, pravnog lica koje kontroliše druga banka ili finansijska institucija ili finansijskog društva;
- Koje je povezano sa pravnim licem:
 - u kojem druga banka ima kvalifikovano učešće,
 - koje je podređeni član bankarske grupe kojoj pripada ta banka;
- Koje je u posljednjih 12 mjeseci radilo u Centralnoj banci na poslovima na kojima je imalo uvid u podatke o poslovanju banaka koji se smatraju tajnom, a čije bi poznavanje moglo da dovede do konkurentske prednosti u odnosu na druge banke;
- Koje je u posljednjih 12 mjeseci bilo direktor ili član Upravnog odbora Fonda za zaštitu depozita;
- Nad čijom je imovinom bio otvoren stečajni postupak, odnosno sprovedeno izvršenje u značajnjem obimu;
- Koje je bilo na rukovodećim poslovima u banci ili drugom privrednom društvu u vrijeme kada je nad tim društvom otvoren stečajni postupak ili postupak likvidacije, osim ako Centralna banka ocijeni da ne postoji odgovornost tog lica za stečaj, odnosno likvidaciju tog privrednog društva;
- Koje je bilo član Odbora direktora ili rukovodeći radnik u banci u vrijeme kada je u toj Banci uvedena privremena uprava;
- Kojem je odlukom nadležnog suda izrečena zaštitna mjera zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti;
- Koje je osuđivano za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije člana Odbora direktora;
- Prema kojem Banka ima ukupnu izloženost veću od 2% iznosa sopstvenih sredstava, ili je to lice vlasnik, član odbora direktora ili izvršni direktor privrednog društva prema kojem Banka ima veliku izloženost.

9. Korporativno upravljanje (nastavak)

9.2. Pravila imenovanja i ovlašćenja upravljačkih i nadzornih organa Banke (nastavak)

Kada je u pitanju imenovanje članova Odbora direktora, Zakon o bankama propisuje uslove. Za člana Odbora direktora ne može biti izabrano lice koje nije dobilo prethodno odobrenje Centralne banke.

Uz zahtjev za izdavanje odobrenja za izbor člana odbora direktora moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uslova za izbor iz člana 30. Zakona o bankama. Centralna banka izdaje odobrenje na osnovu priloženih dokumenata i ostalih podataka sa kojima raspolaze, kada ocijeni da kandidat ispunjava uslove za imenovanje za člana Odbora direktora banke. Odobrenje Centralne banke je uslov za registraciju u CRPS. Centralna banka će oduzeti odobrenje ukoliko je izdato na osnovu neistinitih podataka ili ako nastanu smetnje za izbor iz člana 31. Zakona o bankama, a koje su ujedno i smetnje za izbor izvršnih direktora i pobrojane su u tekstu gore.

Odobrenje CBCG prestaje da važi:

1) ako lice za čiji je izbor izdato odobrenje ne bude izabrano ili ne otpočne sa obavljanjem funkcije u roku od šest mjeseci od dana izdavanja odobrenja;

2) danom prestanka funkcije člana Odbora direktora. Odobrenje iz stava 1 ovog člana ne prestaje da važi u slučaju reizbora člana Odbora direktora u toku trajanja mandata.

Shodno članu 29, tačka 5. Zakona o bankama, Skupština odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala banke, pa je u nadležnosti skupštine da odluci o eventualnom emitovanju akcija banke. U skladu sa Zakonom o bankama, postavljena su ograničenja i u ovom dijelu, kupovina elemenata sopstvenih sredstava banke, sredstvima koja su direktno ili indirektno pribavljenia iz kredita ili drugog pravnog posla zaključenog sa tom bankom, ništavan je pravni posao.

Sticanje elemenata sopstvenih sredstava banke takođe je propisano Zakonom o bankama. Ukupni iznos sopstvenih akcija i drugih elemenata sopstvenih sredstava, stečenih od strane te banke, ne smije prelaziti 5% sopstvenih sredstava banke.

Banka je dužna da stečene sopstvene akcije otudi u roku od šest mjeseci od dana sticanja. Ukoliko u roku iz stava 2 ovog člana Banka ne otudi stečene sopstvene

akcije, dužna je da te akcije poništi. Zabranjeno je uzimanje u zalog sopstvenih akcija ili drugih elemenata sopstvenih sredstava Banke.

Dakle, kako je već objašnjeno osnovni koncept korporativnog upravljanja uspostavljen je Zakonom o bankama, koji Banka sprovodi i nad čijim sprovođenjem nadzor obavlja Centralna banka Crne Gore. U skladu sa konceptom korporativnog upravljanja, objašnjениm u tački 7.2., principi korporativnog upravljanja baziraju se na upravljanju koje sprovode sljedeća tijela Banke:

Odbor direktora u sastavu:

- Mirko Španović – predsjednik
- Henning Giesecke – zamjenik predsjednika
- Zoran Vojnović – član
- Ivan Jandrić – član
- Belma Sekavić-Bandić – član

Tijela Odbora direktora

Odbor za reviziju u sastavu:

- Zoran Vojnović – predsjednik
- Andrea Castellarin – član
- Andrej Treven – član

Komitet za eksternalizaciju

Članovi Komiteta za eksternalizaciju su:

- Glavni Izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Ekspertske funkcije za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom
- Direktor Ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Odjeljenja za prevenciju prevara i sistem internih kontrola
- Direktor Odjeljenja za pravne poslove
- Direktor Odjeljenja interne revizije
- Direktor Ekspertske funkcije za usklađenost
- Opcioni članovi višeg menadžmenta na zahtjev

9. Korporativno upravljanje (nastavak)

9.2. Pravila imenovanja i ovlašćenja upravljačkih i nadzornih organa Banke (nastavak)

Komitet za operativni rizik (Operational Risk Committee)

Članovi Komiteta za operativni rizik su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Odjeljenja za prevenciju prevara i sistem internih kontrola
- Direktor Ekspertske funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja
- Direktor Odjeljenja za pravne poslove
- Direktor Sektora za informacione tehnologije, upravljanje imovinom i gotovinom banke
- Direktor Ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Sektora za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Ekspertske funkcije za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Odjeljenja interne revizije

Kreditni odbor (Local Credit Committee)

Članovi Kreditnog odbora su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Izvršni direktor za komercijalne poslove

Ostala radna tijela

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO)

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama

- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Direktor Odjeljenja za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Direktor Sektora za prodaju proizvoda na malo /Rukovodilac Odjeljenja za razvoj proizvoda
- Direktor Odjeljenja za računovodstvo i izvještavanje
- Viši specijalista za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu

Komitet za upravljanje informacionim tehnologijama (IT Steering Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje informacionim tehnologijama su:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Direktor Odjeljenja za prevenciju prevara i sistem internih kontrola
- Direktor Ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Odjeljenja interne revizije
- Interni revizor za informacioni sistem
- Viši specijalista za analitiku glavnog bankarskog softvera i upravljanje promjenama na glavnom bankarskom softveru
- Viši specijalista za kvalitet podataka, analitiku glavnog bankarskog sistema i automatizaciju procesa
- Viši specijalista za usklađenost u IT-u i upravljanje dobavljačima
- Viši specijalista za IT infrastrukturu i IT bezbjednost

Odbor za upravljanje promjenama (Change Advisory Board)

Članovi Odbora za upravljanje promjenama:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije

9. Korporativno upravljanje (nastavak)

9.2. Pravila imenovanja i ovlašćenja upravljačkih i nadzornih organa Banke (nastavak)

- Direktor Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Viši specijalista za analitiku glavnog bankarskog softvera i upravljanje promjenama na glavnom bankarskom softveru

Komitet za unaprjeđivanje poslovanja (Business Improvement Committee)

Članovi Komiteta za unaprjeđivanje poslovanja su:

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Ekspertske funkcije za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Sektora za Informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Sektora za ocjenu rizika poslova na malo
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Ekspertske funkcije za upravljanje ljudskim resursima
- Direktor Ekspertske funkcije za usklađenost
- Direktor Odjeljenja interne revizije
- Direktor Odjeljenja za pravne poslove

Komitet za nadzor klijenata (WLC)

Članovi Komiteta za nadzor klijenata su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Viši specijalista za upravljanje problematičnim klijentima
- Direktor Sektora za upravljanje rizikom plasmana privredi
- Direktor Sektora za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima

- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Rukovodilac Odjeljenja za razvoj proizvoda i poslove zastupanja u osiguranju
- Rukovodilac Odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima
- Direktor Odjeljenja za prevenciju prevara i internu kontrolu
- Viši stručni saradnik na poslovima upravljanja tržišnim rizikom i rizikom likvidnosti
- Viši stručni saradnik na poslovima upravljanja kreditnim rizikom

Komitet za upravljanje iskustvom klijenata (Customer Experience Committee)

Stalni članovi Komiteta za upravljanje iskustvom klijenata:

- Izvršni direktor za komercijalne poslove – predsjedavajući
 - Glavni izvršni direktor
 - Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
 - Direktor Odjeljenja za podršku prodaje, interne kontrole i kvalitet usluge
 - Rukovodilac Odjeljenja za razvoj proizvoda i zastupanja poslova u osiguranju
 - Rukovodilac Službe za naplatu potraživanja
 - Direktor Sektora Operacija
 - Rukovodilac upravljanja iskustvom klijenata Grupe
 - Rukovodilac upravljanja kvalitetom usluge Grupe
 - Ekspert za upravljanje žalbama i Kontakt centrom
- Povremeni članovi Komiteta u upravljanju iskustvom klijenata:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Direktor Ekspertske funkcije za upravljanje ljudskim resursima
- Direktor Grupe za prodaju, kanale distribucije i upravljanja iskustvom klijenata
- Ostali zaposleni po potrebi

Komitet za stresno testiranje (Stress Testing Committee)

Članovi Komiteta za stresno testiranje su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući

9. Korporativno upravljanje (nastavak)**9.2. Pravila imenovanja i ovlašćenja upravljačkih i nadzornih organa Banke (nastavak)****Komitet za prevenciju prevara (Fraud Prevention Committee)**

Članovi Komiteta za prevenciju prevara su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije - predsjedavajući
- Direktor Odjeljenja za prevenciju prevara i sistem internih kontrola
- Direktor Odjeljenja za pravne poslove
- Direktor Sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke
- Direktor Sektora operacija
- Direktor Ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor Ekspertske funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja
- Direktor Sektora za ocjenu rizika poslova na malo
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom plasmana privredi
- Direktor Odjeljenja interne revizije

Komitet za upravljanje portfoliom projekata (Project Portfolio Steering Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje portfoliom projekata su (stalni članovi):

- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju – predsjedavajući
- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansijama
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Ekspertske funkcije za organizaciju, upravljanje procesima i projektima
- Direktor Sektora za Informacione tehnologije i upravljanje imovinom banke

Komitet za upravljanje kapitalom (Capital Management Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje kapitalom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Odjeljenja za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima

- Viši stručni saradnik na poslovima praćenja kreditnog rizika
 - Viši stručni saradnik na poslovima praćenja tržišnog i rizika likvidnosti
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Direktor Sektora za upravljanje rizicima poslova na malo
 - Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom plasmana privredi
 - Rukovodilac Odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom (Credit Risk Management Committee)

Članovi Komiteta za upravljanje kreditnim rizikom su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije – predsjedavajući
- Glavni izvršni direktor i izvršni direktor za poslove podrške poslovanju
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Viši stručni saradnik na poslovima praćenja kreditnog rizika
- Direktor Sektora prodaje proizvoda na malo
- Rukovodilac Odjeljenja za razvoj proizvoda i poslova zastupanja u osiguranju
- Direktor Sektora za upravljanje rizicima poslova na malo
- Direktor Sektora za upravljanje kreditnim rizikom plasmana privredi
- Rukovodilac odjeljenja za podršku u poslovanju sa privredom i malim i srednjim preduzećima

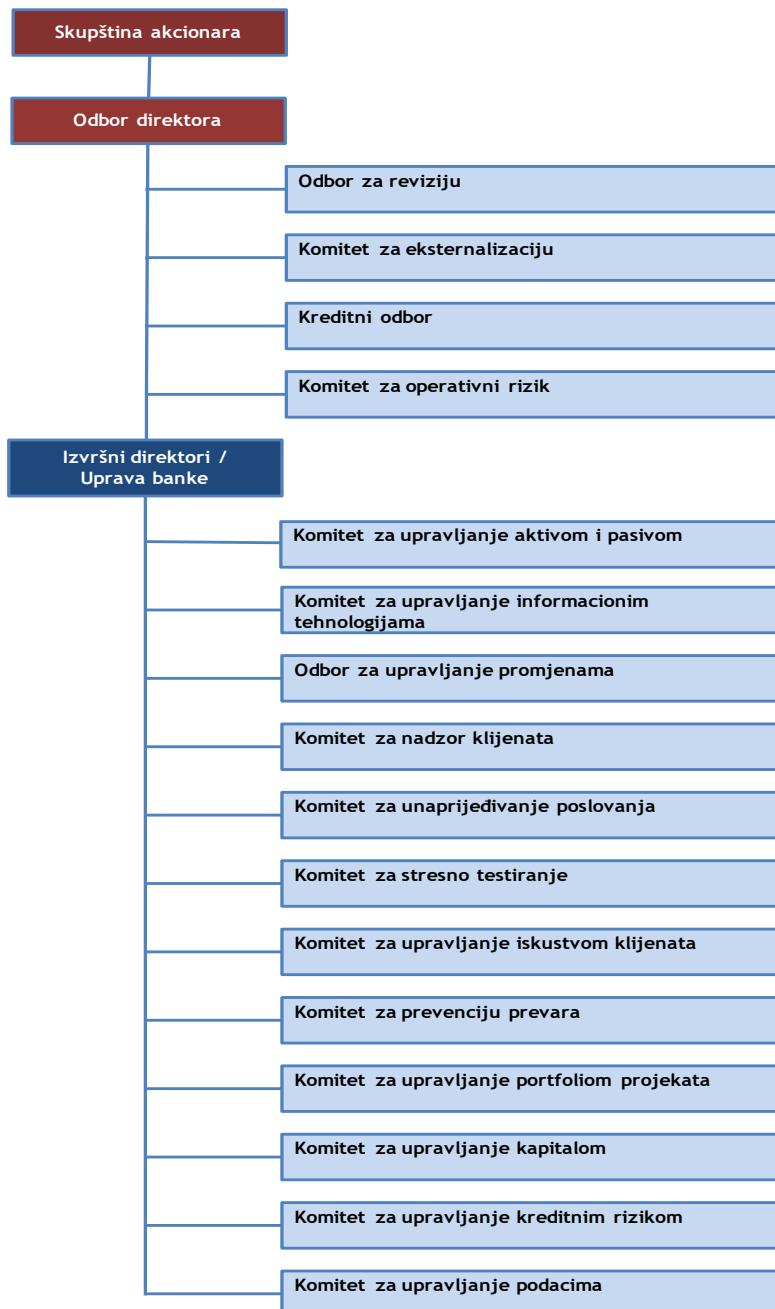
Komitet za upravljanje podacima

Članovi komiteta za upravljanje podacima su:

- Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije - predsjedavajući
- Generalni izvršni direktor
- Izvršni direktor za komercijalne poslove
- Direktor sektora za informacione tehnologije i upravljanje imovinom
- Direktor sektora operacija
- Direktor ekspertske funkcije za zaštitu informacija, zaštitu ličnih podataka i kontinuitet poslovanja
- Direktor odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima
- Specijalista na poslovima upravljanja podacima

Addiko Bank

Radna tijela Addiko Bank AD Podgorica
decembar 2020. godine

* Prikaz je pripremljen u skladu sa načinom na koji su predmetna radna tijela formirana

10. Upravljanje rizicima

Addiko banka upravlja i vrši kontrolu rizika u svim poslovnim segmentima sa ciljem optimizacije povrata prilagođenih riziku kako bi se osigurala sposobnost podnošenja rizika, a samim tim i zaštitiли povjeriocи banke. Kroz Strategiju rizika Banka određuje viziju, sklonost ka riziku i mogućnosti kako bi se osiguralo da se svi materijalni rizici kojima se banka izlaže u poslovanju identifikovani, shvaćeni i da su na raspolaganju odgovarajući odgovori za zaštitu Banke i sprječavanje štete po klijente, akcionare, privredu, kolege ili zajednicu, omogućavajući banci ostvarenje ciljeva i poboljšanje sposobnosti reagovanja na nove mogućnosti.

Sljedeći principi su osnova za vršenje sveukupne kontrole u Banci:

- Jasno definisani procesi i organizaciona struktura za sve tipove rizika, prema kojoj se uskladjuju svi zadaci, nadležnosti i odgovornosti učesnika;
- Front i back office su funkcionalno razdvojeni da bi se spriječio konflikt interesa;
- U cilju identifikovanja, analize, mjerjenja, kombinovanja, kontrole i praćenja svih tipova rizika, Banka primjenjuje odgovarajuće i međusobno kompatibilne procese;
- Postavljanje odgovarajućih limita i vršenje efikasnog praćenja svih tipova materijalnih rizika.

U nastavku su date definicije svih rizika kojima je Banka izložena, a koji su identifikovani kao materijalni:

Kreditni rizik je definisan kao vjerovatnoća potpunog ili djelimičnog gubitka uslijed neizvršavanja ugovorenih obaveza uzrokovanih slabljenjem kreditne sposobnosti druge strane. Ova definicija uključuje i rizik druge strane, emitenta i plasmana. Rizik zemlje je specijalni oblik rizika druge strane i pojavljuje se u formi rizika transfera (nemogućnost zemlje da izvrši transfer novca) i kao političko-ekonomski rizik (nepovoljni uticaji političko-ekonomске situacije zemlje na kreditnu sposobnost klijenta). Banka posmatra ovaj rizik podvrstom kreditnog rizika, koji se dokumentuje i prati zasebno.

Operativni rizik definiše se kao rizik pojave gubitka uslijed nepravilnog ili neodgovarajućeg ponašanja i aktivnosti zaposlenih, neadekvatnosti i/ili grešaka u

internim procesima i sistemima, ili uslijed eksternih faktora i uticaja. Definisanje na ovaj način uključuje pravni rizik, ali ne i reputacioni i strateški.

Tržišni rizik definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka uslijed promjena u tržišnim cijenama ili parametrima koji utiču na formiranje cijena. Ovaj rizik pogda kako bilansne, tako i vanbilansne stavke. Naročito se manifestuje kao rizik promjene kamatne stope, devizni rizik, kao i rizik promjene cijena finansijskih instrumenata.

Rizik likvidnosti se primarno definiše kao rizik likvidnosti sredstava. Sastoje se od rizika dospijeća (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da izmiri dospjele obaveze) i rizika refinansiranja (rizik da Banka neće uvijek imati sposobnost da se potpuno ili djelimično refinansira ili samo uz nepovoljnije uslove od očekivanih). S druge strane, rizik tržišne likvidnosti podrazumijeva moguću nesposobnost Banke da izvrši velike transakcije po tržišnoj cijeni i u zadatom vremenu.

Rizik objekta obuhvata sve gubitke koji mogu nastati uslijed kolebanja tržišnih vrijednosti pokretne i nepokretne imovine. Ne uzimaju se u obzir rizici nepokretne imovine koja predstavlja kolateral za hipoteku (rezidualni rizik) jer su već obuhvaćeni kreditnim rizikom.

Ostali rizici obuhvataju poslovni/strateški rizik, reputacioni rizik, kao i makroekonomski/sistemski rizik kojima je Banka izložena. Najvažniji od njih su reputacioni rizik (rizik da će negativni publicitet, bez obzira na istinitost tvrdnji, uzrokovati smanjenje klijentske baze, povećanje troškova ili smanjenje prihoda) i poslovni rizik (vjerovatnoća gubitaka po osnovu neočekivanih promjena u obimu poslovanja i/ili maržama).

Addiko banka definiše smjernice za upravljanje rizicima na standardizovan način. One se blagovremeno prilagođavaju organizacionim izmjenama kao i izmjenama djelova propisa kojima se regulišu procesi, metodologije i procedure. Postojeće smjernice provjeravaju se jednom godišnje kako bi se utvrdilo da li su potrebne izmjene. Na ovaj način omogućava se uskladivanje stvarnih i dokumentovanih procesa.

10. Upravljanje rizicima (nastavak)

Odbor direktora je usvojio sljedeća interna akta kojima se uređuje sistem upravljanja rizicima:

- Strategija rizika
- Strategija upravljanja rizikom likvidnosti
- Politika upravljanja operativnim rizikom
- ICAAP politika
- Politika rizika likvidnosti
- Politika upravljanja rizikom kamatne stope bankarske knjige
- Politika sistema interne kontrole kredita
- Politika za finansiranje privrede i Javnog sektora
- Politika o upravljanju kreditnim rizikom poslova na malo
- Politika za finansiranje Finansijskih institucija, Države, Opština i grupne limite
- Kreditni principi
- Politika za upravljanje problematičnim klijentima, restrukturiranje i prinudnu naplatu
- Politika za definisanje praćenja klijenata
- Politika za definisanje zajmoprimca
- Politika za definisanje naplate kod klijenata iz segmenta privrede i Javnih preduzeća
- Forbearance politika
- Politika naplate potraživanja za fizička lica i mikro preduzeća
- Politika revizije poslova na malo
- Politika razvoja i implementacije modela kreditnih rizika
- Politika za korišćenje modela kreditnog rizika
- Politika za validaciju modela kreditnog rizika
- Politika identifikacije problematičnih plasmana
- Politika za restrukturiranje problematičnih plasmana u oblasti poslova na malo
- Politika za izdvajanje rezervacija za kreditni rizik
- Politika upravljanja procesom stresnog testiranja
- Politika upravljanja kreditnim rizikom
- Politika mjerena izloženosti kreditnom riziku
- Politika upravljanja kolateralima
- Politika za prevenciju prevara AML/CFT politika
- Politika za upravljanje eksternalizacijom
- Politika implementacije proizvoda
- Politika pravnog rizika
- Politika osiguranja
- Plan oporavka

11. Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- Obezbijedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital, koji su definisani od strane Centralne banke Crne Gore, a u okviru Odluke o adekvatnosti kapitala;
- Obezbijedi adekvatan nivo kapitala po principu "nastavka poslovanja"; i
- Održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

11.1. Kapital banke i upravljanje kapitalom

Adekvatnost kapitala, kao i korišćenje kapitala Banke, prati se mjesečno od strane rukovodstva Banke, dok se regulatorno izvještava na kvartalnom nivou.

Centralna banka Crne Gore je Zakonom o bankama definisala sljedeće limite za kapital:

- Minimalni novčani iznos kapitala od 5 miliona EUR;
- Koeficijent solventnosti kapitala od 10% sopstvenih sredstava banke.

Odbor direktora Banke odobrava Strategiju upravljanja kapitalom, koja predstavlja osnovni dokument Banke za upravljanje kapitalom.

Radi održavanja odgovarajućeg nivoa i strukture raspoloživog internog kapitala koji može da podrži očekivani rast plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, rizike kojima je Banka izložena i kojima se očekuje da može biti izložena u narednom periodu, Banka uspostavlja plan upravljanja kapitalom.

Plan upravljanja kapitalom sadrži:

- Strateške ciljeve i vremenski period za njihovo ostvarenje;
- Način organizacije procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom;
- Postupak i procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;

11. Upravljanje kapitalom (nastavak)

11.1. Kapital banke i upravljanje kapitalom (nastavak)

- Način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala, i
- Mjere koje bi Banka preuzela u slučaju nastanka nepredviđenih događaja koji mogu da utiču na iznos raspoloživog internog kapitala.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list CG“ 60/08, 41/09 i 55/12), sopstvena sredstva Banke sastoje se od osnovnog kapitala i dopunskog kapitala.

U okviru Odluke o dopunama Odluke o adekvatnosti kapitala Banaka („Sl. list CG“, br.38/11, 55/12 i 82/17) definisan je način na koji se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva Banke u toku tranzicionog perioda zbog prelaska na vrednovanje stavki primjenom MSFI 9. Smjernice dozvoljavaju jedan od dva pristupa priznavanja uticaja primjene MSFI 9 na regulatorni kapital:

- Priznavanje punog uticaja tokom petogodišnjeg perioda; ili
- Priznavanje punog uticaja na dan usvajanja.

Banka se odlučila za prvi pristup. Kao posljedica te odluke, uticaj na kapital tokom 2020. godine je iznosio 507 hiljada EUR. U slučaju da je Banka odlučila da prikaže puni uticaj u 2020. godini došlo bi do smanjenja osnovnog akcijskog kapitala i ukupnog kapitala od 3.4 miliona EUR.

11.2. ICAAP - Politika interne procjene adekvatnosti kapitala

Osiguranje sposobnosti Banke da podnese ekonomski rizik glavni je dio upravljačke aktivnosti Addiko banke. Stoga, Banka je uspostavila jasno definisan interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP). Upravljanje rizicima dio je sveobuhvatnog upravljačkog procesa banke, čime se rizični kapital alocira po vrstama rizika u skladu sa strategijom, postavljaju ograničenja i kapital prati kroz postavljeni sisteme limita. Identifikacija svih materijalnih rizika vrši se kroz godišnji proces popisivanje rizika koji predstavlja polaznu tačku za procjenu sposobnosti podnošenja rizika.

Metoda rizične vrijednosti (VaR metoda) primjenjuje se za procjenu zahtjeva za kapitalom za kreditni, tržišni i rizik likvidnosti, koji su prepoznati kao glavne kategorije rizika. Addiko banka upravlja se u skladu sa „gone concern“ principom, sa nivoom povjerenja od 99.7%.

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na kapital za pokriće rizika. Ovo se uzima kao osnova godišnjeg planiranja limita i mjesечно poređenje sa zahtjevima za rizičnim kapitalom, što čini dio analize o sposobnosti podnošenja rizika. Sprovode se i stresna testiranja gdje su parametri rizika (mogući problematični plasmani, vrijednosti kolaterala, devizni kursevi, itd.) naglašeni u određenim scenarijima, a predstavljeni su uticaji stresnih scenarija na likvidnost i sopstvena sredstva.

12. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure

Addiko banka posjeduje interni sistem kontrole za računovodstvene procedure (ICS) gdje se kroz organizaciju definišu i implementiraju odgovarajuće strukture i procesi.

Sistem interne kontrole Addiko banke ima za cilj da obezbijedi efikasno i uspješno poslovanje, odgovarajuću identifikaciju, mjerjenje i ublažavanje rizika, smotreno vođenje posla, pouzdanost dokumentovanih podataka vezanih i nevezanih za finansije, bilo da su interni ili eksterni, kao i postupanje u skladu sa zakonom, propisima, zahtjevima supervizora i internim pravilima i odlukama.

Sistem interne kontrole (ICS) sastoji se od niza pravila, procedura i organizacionih struktura sa ciljem da se:

- Omogući primjena korporativne strategije,
- Postignu efektivni i efikasni procesi;
- Zaštiti vrijednost korporativne imovine;
- Obezbedi pouzdanost i integritet računovodstvenih podataka i podataka vezanih za upravljanje
- Omogući poslovanje u skladu sa svim relevantnim pravilima i propisima.

12. Sistem interne kontrole za računovodstvene procedure (nastavak)

Kada su u pitanju posebni ciljevi u vezi sa računovodstvenim procedurama Addiko banke, sistem interne kontrole omogućava momentalno, precizno i istovjetno knjiženje svih poslovnih transakcija u računovodstvene svrhe. Realizacija sistema interne kontrole u vezi sa procesom finansijskog izještavanja definisana je internim pravilima i propisima.

Sistem interne kontrole Addiko banke izgrađen je na pristupu koji se fokusira na sami proces. Addiko banka razvija kontrolne aktivnosti kroz obradu dokumentacije preko koje se prati i dokumentuje svaki proces, kao i podaci o toku procesa, u skladu sa internim smjernicama za upravljanje procesom.

Sveobuhvatna efikasnost internih kontrola konstantno se prati. Praćenje ključnih rizika dio je svakodnevnih aktivnosti Addiko banke, a povremeno se vrši procjena od strane rukovodilaca, interne kontrole, kao i sektora za upravljanja rizicima, usklajivanje poslovanja i internu reviziju.

Definisano je i stalno praćenje internog sistema kao i blagovremeno informisanje relevantnih strana (npr. odbora) o nepravilnostima interne kontrole i podizanju na viši nivo.

Nedostaci interne kontrole, bilo da su identifikovani od strane rukovodilaca, interne revizije ili drugih vidova kontrole, blagovremeno se prijavljuju odgovarajućem menadžmentu za dalje odlučivanje i brzo reagovanje na iste. Interna revizija vrši nezavisnu i redovnu provjeru usklađenosti sa zakonskim odredbama i internim pravilima.

Sami sistem interne kontrole nije statičan već se konstantno usklađuje sa promjenama u sredini. Primjena sistema interne kontrole u osnovi se bazira na integritetu i etičkom ponašanju zaposlenih. Upravni

odbor i rukovodeći tim aktivno i savjesno vrše svoju ulogu postavljajući primjer u promovisanju visokih etičkih standarda i integriteta, i uspostavljajući kulturu rizika i kontrole u organizaciji. Na taj način zaposlenima na svim nivoima ističe se i prezentuje važnost interne kontrole.

13. Predviđanja i planirani razvoj

Pandemija Covid-19 donijela je sa sobom visok stepen neizvjesnosti koja ne samo što predviđanje budućeg razvoja čini izuzetno teškim, već nepovoljno utiče i na poslovne odluke u pokušaju da se prilagode novim neočekivanim ishodima. Ovo može da ugrozi sposobnost dužnika da servisiraju svoje zajmove i da im prouzrokuje poteškoće da učvrste svoja očekivanja, što vjerovatno može dovesti do porasta napetosti na finansijskom tržištu. Iako postoje dokazi da su ograničenja u lancu snabdijevanja širom Evrope brzo nestala, potražnja se neće vratiti tako brzo, a postoje i zabrinutost da bi loše korišćenje kapaciteta moglo ometati investicije, doprinoseći strahu od umanjene ekonomske aktivnosti čak i bez ponovnih mjera zaključavanja. Uopšteno, očekuje se relativno stabilan i ujednačen rast u drugoj polovini 2021. godine koji će Crnoj Gori donijeti godišnju stopu rasta od 5.0 (prosjek u Addiko zemljama je 4.5%)².

Predviđanja na srednji rok donijeće marginalno usporavanje ovog rasta u stopi rasta i konvergencije na dugoročniji period, stabilizujući pokazatelje tržišta rada i, samim tim, privatnu potrošnju. Ova kretanja će donekle odražavati ciklični obrazac ekonomija euro zone, i dok će u prosjeku i dalje postojati neka pozitivna razlika između regionalnog rasta i rasta u euro zoni, taj jaz će se smanjiti u fazi oporavka. To takođe znači da se ne mogu očekivati pritisici potražnje, a uz kontinuirani prilagodljivi monetarni okvir, inflatorna dinamika će ostati skromna.

Addiko Bank očekuje da će aktivnosti u vezi sa novom generacijom zajmova početi da se oporavljaju u finansijskoj 2021. godini. Međutim, niža aktivnost isplata zajmova u finansijskoj 2020. godini i kontinuirano izazovno kamatno okruženje stvorice dodatni pritisak na poslovni prihod. S druge strane, troškovna disciplina Banke obezbijediće da poslovni rashodi za 2021. godinu nastave trendom smanjenja koji su pratili proteklih godina.

Iz perspektive likvidnosti, Addiko Bank i dalje ima vrlo snažnu poziciju i uticaji pandemije nisu prouzrokovali materijalne odlive.

2 Bečki institut za internacionalne ekonomske studije Austrija (wiiw)

13. Predviđanja i planirani razvoj (nastavak)

13.1. Predviđanja za 2021 (nastavak)

Banka je uvjerenja da će kontinuirani fokus na aktivnosti kreditiranja potrošača i MSP kao i na platne usluge („oblasti u fokusu“) u zemljama centralne i jugoistočne Evrope (CSEE), i njena stroga posvećenost digitalnoj transformaciji, umanjiti negativne uticaje trenutne ekonomske situacije.

13.2. Planirani razvoj

U 2021. godini nastaviće se sa regulatornim ograničenjima u jednoj od ključnih oblasti banke - neobezbjedenim kreditima. Addiko banka nastavlja da sprovodi strategiju na koju je fokusirana, a u koju spada kreditiranje fizičkih lica i malih i srednjih preduzeća, uz digitalnu transformaciju koja će ponuditi brzinu i efikasnost za klijente. Za 2021. godinu planirana su dodatna poboljšanja i novi digitalni (i fizički) proizvodi i usluge, naročito u segmentu potrošačkog kreditiranja (web krediti, mobilne ekspoziture, kreditne kartice i prekoračenje/E2E proces u okviru M-banking aplikacije...)

Rast kreditnog portfolija predviđen je kroz dalje jačanje portfolija depozita, što je u skladu sa namjerom Banke da se samostalno finansira iz sopstvenog poslovanja. Pažljivo praćenje operativnih troškova i planiranje njihovog smanjenja odražava napore Banke da poveća radnu efikasnost. Razvoj i automatizacija procesa poboljšaće sve segmente rada i dopriniće većoj produktivnosti i realizaciji planiranih ciljeva. Kroz transformaciju koncepta prodaje, Banka unaprjeđuje fizičku i digitalnu dostupnost usluga u skladu sa najnovijim trendovima na tržištu, potrebama i preferencijama klijenata. Banka će nastaviti sa realizacijom ciljeva u skladu sa fokusiranoj strategijom, što će doprinijeti rastu zadovoljstva zaposlenih i klijenata, uz održavanje stabilne pozicije na finansijskom tržištu Crne Gore.

U 2021. godini fokus će ostati na aktivnom pružanju podrške realnoj ekonomiji, daljoj digitalizaciji i automatizaciji procesa, rastu baze klijenata, povećanju plasmana, naročito u oblastima poslovanja sa fizičkim licima i malim i srednjim preduzećima (Retail i SME), proširenju kanala prodaje na dodatne digitalne kanale, punoj implementaciji E2E procesa i postizanju operativne izvrсnosti na svim nivoima, te kreiranju dugoročno održivog i profitabilnog poslovanja.

Addiko Bank

Addiko Bank AD Podgorica

Christoph Schoen
Glavni Izvršni direktor i Izvršni
direktor za podršku poslovanju

Rade Bajić
Izvršni direktor za poslove
upravljanja rizicima i finansije

Miloš Miketić
Izvršni direktor za komercijalne
poslove